

స్థా లి గ్రా డ్

యుద్ధ చరిత్ర

శివు

వివిధ సోవియట్ యుద్ధ
విలేఖరులు, రచయితలు

విజ్ఞాన సాహిత్యవనం

బెజవాడ :: సికింద్రాబాద్

A

సంపాదకుడు :
చలసాని రామారావు

*

ప్రచురణ : ప్రథమ ముద్రణ
డిశంబరు, '45.

*

బి. యన్. కె. ప్రెస్, మద్రాసు.

B

1
ಪಾಲಿವ್ ಗ್ರಾಡ್

9

కృతజ్ఞత

స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధం ముగిసి చాలకాలమైంది. అయినా ప్రపంచ చరిత్రలో, ముఖ్యంగా ప్రపంచ యుద్ధచరిత్రలో అతి ప్రముఖ స్థానాన్ని వహించే యీ చరిత్రాత్మక ఘట్టం యొక్క ప్రాముఖ్యత, విలువను కాలం యేమీ పాడు చెయ్యలేదు. తరతరాల ప్రజలు యీ యుద్ధరంగ చరిత్రను తెలుసుకోవలసిన అవసరం యెంతైనా వుంది. ఆందువల్ల అలస్యమైనప్పటికీ ప్రకటిస్తున్నాను. మొదట ఇంగ్లీషులో ప్రజా ప్రచురణాలయం, (Peoples Publishing House) బొంబాయివారు ప్రచురించారు. దీనిని తెలుగులో ప్రచురించుటకు దయతో అనుమతించిన ప్రజాశక్తి సంపాదకులకు మా కృతజ్ఞతాభివందనలు !

—సంపాదకుడు.

Order of the day

దానరంగం .

సుప్రీమ్ కమాండ్ మొక్క జనరల్ హెచ్ క్లాక్టర్ను ప్రతినీధి, కల్బలసేనాధిపతి, కామ్రేడ్ ఒరోనోవేకి దానరంగం సేనాధిపతి, కర్నల్ జనరల్ కామ్రేడ్ రోకాస్కోవ్స్కి.

స్టాలిన్ గ్రావ్ ను ముట్టడించిన శత్రుసేనలను తరిమి విజయవంతులయిన మిమ్ము, దానరంగంలోని సైనికులను మిమ్ము అభినందిస్తున్నాము.

దానరంగంలో అత్యద్భుత విజయాలకు కారకులైన సైనికులకు, నాయకులకు, రాజకీయపేర్తలకు నా హృదయపూర్వకాభివందనలు.

మోస్కో, క్రెమిలిన్ }
2-2-43.

జె. స్టాలిన్
సర్వసేనాధిపతి.

4

స్తాలిగ్రాడ్ మహాయుద్ధం

స్తాలిగ్రాడ్ యుద్ధం ముగిసింది. సంవత్సరాలు, తర్రాయి

గడిచిపోయినా స్తాలిగ్రాడ్ యుద్ధగాథ పద్యాలుగా వ్రాయడానికి, చదవడానికి వర్ణనలకు చిరకాలము పనికి వచ్చేదిగా వుంటుంది. సోవియట్ ప్రజల స్మృతిపథంలో వారి ధైర్యం, దేశభక్తి, శత్రుద్వేషాలకు చిహ్నంగా వుంటుంది. వారి శత్రువులకు వోటమి, విశ్వసనల భయం కరచాయగా వుంటుంది.

ఈ యుద్ధం సైనిక కళాశాలలో బలవత్తరమైన రక్షణలకు, యంత్రవరకు యే యుద్ధచరిత్రకు తెలియని ఆపూర్వ వీధిపోరాటానికి ఉదాహరణగా చెప్పబడుతుంది. ఈ యుద్ధంలో స్తాలిగ్రాడ్ మధ్యలో శత్రువుయూపై మొన మొక్కుపోగొట్టి, తర్వాత విరగగొట్టబడింది. శత్రువు మన దేశ మధ్యభాగానికి రావటానికి, మాస్కోను వశపరచుకోడానికి తెచ్చిన అదనపు శక్తివంతములైన దళాలను అడ్డగించి, నాశనంచేశాం. స్తాలిగ్రాడ్ యుద్ధం ప్రపంచయుద్ధ చరిత్రలో ప్రకాశవంతమయిన చిహ్నముగా వుంటుంది. యుద్ధకళను అభివృద్ధిచేయడానికి యితోధికంగా తోడ్పడుతుంది.

యుద్ధచరిత్రలో స్తాలిగ్రాడ్ రక్షణవర్ణనంతా, ఎట్ట సైన్యం యెలా ప్రమాదాన్నుంచి తప్పించుకొని విజృంభించి తమను చుట్టుముట్టిన 22 జర్మన్ దళాలను నాశనచేసిందో;

యీ పోరటం యెలా గొప్ప యద్ధంగామారి చుట్టుముట్టిన శత్రు అంతుంచాచిందో; జాననదిగట్టలు, ఉత్తర జానెజ్జీ, మానిచరంగలను రక్షింపకేంద్రాలుగా యెలా చేసుకుందో అకస్మాత్ నిండివుంటుంది. ప్రాంతీకగ్రామ్ లోపలికి చొచ్చుకు వచ్చిన తరువాత జర్మనుదళాలు తమ తుదిమొదళ్ళను వాల్కనది ఒడ్డునపెట్టి, నగరాన్ని అర్ధంచంద్రాకారంగా చుట్టుముట్టి నగరమాన్దాన్నింటిని తగులబెట్టి, మంటలలో నుంచి నదికి అవలనైపునుంచి తమ మార్గాలను దేర్బరచు కన్నారు, నవంబరులో ప్రాంతీకగ్రామ్ లో ఫ్యాక్షరీజిల్లా ఒక్కటే ఆక్రమించుకోవలసి వుండనీ, నగరంలోని మన సైన్యాలలో కొంతభాగం జర్మనులకు చిక్కిందని అతి త్వర లోనే బోల్షివిస్కులనందరినీ వాల్కనదిలో ముంచుతామని జర్మనులు గొప్పగా ప్రకటించారు. హిట్లరు రీచ్ ప్రాగ్ లో తన వాల్కనదిమీద సురక్షితమైన తిష్ట వేసుకున్నానని, తన దళాలుహాయిగా, సుఖంగావచ్చే శీతకాలపు దండయాత్రకు సంసిద్ధమౌతున్నాయని గవ్వలుకొట్టాడు. ఇంతలోనే చాలా జర్మనుదళాలు దురదృష్టవశాత్తు వెనక్కుపోయి, యింకొక కొత్త దండయాత్రకు మళ్ళీ సైన్యాన్ని పునర్నిర్మించు కోవలసివచ్చింది.

ఏదోవిధంగా ఎజ్జె సైన్యం ప్రాంతీకగ్రామ్ వద్ద యద్ధాన్ని సాగిస్తూ జర్మనులకు అధికనష్టాన్ని కలిగిస్తోంది. హిట్లరు విధిలేక అధికదళాలను విజయదళాలనుంచి సైన్యాలను రప్పించవలసివస్తోంది. తమ సైనికబలాలను కొంతవరకు బలహీనపరచుకుంటేసం జర్మనీ సైన్యాధిపతులు తమ

ఉత్సాహముగా రాజీ నిర్వహణచేస్తుంది. వారియెడల సైనిక భాగం మారానపున్న వెనుకభాగం డాక్ నది పాలుక వటం నల్ల డాక్ నదికి, వాల్గానదికి మధ్యభాగంలో వారి బలాలు సురక్షితంగా వుండటంవల్ల వారి కుడిపార్శ్వం ఆక్రమిత భాగాలలో వుండటంవల్ల కూడా వారు కొంత ధైర్యంచేంది అలాచేసారు. బహువిధ మాన్యాలున్నందునల్ల ఫాసిస్టులు వారి రిజర్వుదళాలను అవసరమైనపుడు అవసరమైనచోట్ల కేంద్రీకరించి యద్ధతంత్రాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు యింకా. ప్లాల్కగ్రాడ్ రంగం అనేకవైమానిక కేంద్రాలతో చక్కగా నిర్మింపబడివుంది. వాటిని తమ రిజర్వుకాల్బలం వచ్చేవరకు జర్మనులు విమానబలాన్ని అమితంగా దింపి మన సైన్యాలను అడ్డగించటానికి వైమానిక కేంద్రాలను వుపయోగించుకున్నారనే సంగతి మనం మరచిపోకూడదు.

హిట్లరు వేసిన లెఖలలో మన ఎట్రసేనబలాన్ని తక్కువగాను, తన బలాన్ని యెక్కువగాను చూపించి పెద్ద పొర పాటు పడ్డాడు. మన 62వ సైన్యం ప్లాల్కగ్రాడ్ ను యెంతో కాలం రక్షించలేదనీ, యింకొక చూపుతో ఎట్రసేన్యాన్ని వాల్గానదిలో ముంచవచ్చుననీ భ్రమపడ్డాడు హిట్లరు. అందు వల్ల కపటజూదంలో తగుల్కొన్న హిట్లరు వాల్గా, కాక సస్సులవై పుకు సరియైనదళాన్ని పంపకండా మతిచెడిన జూద గాడిలాగా వేలకువేలు అడనపుడళాల్ని ప్లాల్కగ్రాడ్ కసాయి మకాణాలకు తోలాడు.

పాపం! జర్మనులు తమ రక్తప్రవాహంలో దొడ్లు తూనే ప్లాల్కగ్రాడ్ నగరంలో తిరిగారు. టాంకుల్ని,

మంటలు విసిరేయంత్రాల్ని వుపయోగించ ప్రారంభించారు. ఇతర రంగాలనుంచి సొరింగాలు త్రవ్వేవాళ్ళను రప్పించి యిక్కడ కేంద్రీకరించారు. ప్రత్యేకంగా వీధి పోరాటాల కోసం ప్రత్యేక శిక్షణ పొందిన పోలీసు దళాలనుకూడా జర్మనీనుంచి తెప్పించారు. జర్మనీ సైనికాధికార శాఖ “ఎజ్జి అక్టోబరు” వచ్చున ప్రాంతాన్ని పట్టుకోవడంతో 42 వో యుద్ధం అంత్యదశకు వస్తుందని ప్రకటించింది.

లెన్యెన్ బెరల్ జనరల్ చుకోవ్ నాయకత్వాన 62 వ సైన్యం వుగ్రతరమైన జర్మనుల ముట్టమలను యెదుర్కొంటూ వీరోచితంగా నగరాలను రక్షిస్తోంది. ఛాసిస్టుల వొత్తిడి అసామన్యంగా వుంది.

*

*

*

ఈ వోపున ఎజ్జిసేన సేగానాయకులు విజయవంతమైన వొక చక్కని వ్యూహంపన్నారు.

మన సేగానాయకు యుద్ధవ్యూహం దూరదృష్టి గంభీరమైన పరిశీలుల పరిశీలనాశక్తి, శత్రుసేనల పన్నుగడలను గ్రహించే సూక్ష్మబుద్ధి; యెక్కడ హిట్లరు తనకున్న బలవత్తరమైన సైనిక దళాల్ని నిలిపి పోరు సలిపావో, యేరంగ విజయంమీద తనపేరు ప్రతిష్టలు ఆధారపడి వున్నాయని ఆసించావో ఆ స్టాలిన్ గ్రాడ్ రంగంలో యెదురుదాడును నాగించి జర్మను సేనలను తుది ముట్టడించడానికి యెక్కువ సైన్యాల్ని కేంద్రీకరించవలసిన అవసరాన్ని మన సేగానాయకులను గుర్తింపజేసిరాము. అందువల్ల శత్రుగమ

నాన్ని ప్రతి అడుక్కి అడ్డగించడంకోసం పెద్దయెత్తు దాడి నెదుర్కోడం అవసరం.

తరువాత వచ్చిన ఫలితాలే ఎట్టసేనా నాయకుల దూర దృష్టిని రుజువుచేసినయి. వారు వొక్క స్టాలిన్ గ్రాడ్ రంగానికేగాక యితర రంగాలకుకూడా నిగూఢమైన వ్యూహాల్ని తయారుచేసి సైన్యాల్నికూడా చురుకుగా నడిపించారు. వారి అకుంతిత కార్యదీక్ష ఫలితంగా అన్ని రంగాలలోను విజయంసంప్రాప్తమయ్యింది.

డాన్ నదీమీద కేంద్రీకరింపబడ్డ హిట్లరు సైనిక నివహాల మీద వొక్కుమ్మడిని పెద్దయెత్తుదాడులు జరిపి హిట్లరు సైన్యాలు వెనుకభాగాన ముట్టడిజరిపి చెల్లాచెదురుచేయ దల్చుకున్నారు. ఇది అత్యంత క్లిష్టమైనకార్యం. అత్యంత నిపుణతతో కేంద్రీకరించబడ్డ షాక్ ట్రూపుల (మెరుపు దళాలు) ఆధిక్యతవల్లనే విజయసాధనకు మార్గమేర్పడింది. ఆ ప్రాంతం డాన్, వాల్గా, చిరా నదులవల్ల విభజింపబడడం వల్ల యింకా క్రొత్తయిబ్బందులు యేర్పడినయి. నదులకు యెదురుముఖంగా యుద్ధం చేయడం యెప్పుడూ కష్టమయిన పనే; ఎందుకంటే ఆ రకమయిన యుద్ధాలు చేయడానికి సైన్యాలకు ప్రత్యేకశిక్షణ కావాలి. మనసేసలు స్టాలిన్ గ్రాడువద్ద, శత్రుబాంబుల మంటలలోనుంచి, రెండుసార్లు డాన్ నదిని దాటవలసివచ్చింది. రెండోసారి శత్రురక్షణ శ్రేణులమధ్యనుంచే పోవలసివచ్చింది. ఆ తరువాత వాల్గా, డాన్ నదులమధ్య యుద్ధం తీవ్రతరమౌతుంది. అప్పుడు మన

తీరిగి పారిపోవడానికి గాని, పెద్దసైనిక విద్యాసంగ్రాహిం
చడానికి గాని వీలులేని ప్రాంతాలలోనే సైన్యాలను
ముట్టడించడం చూచాం. స్టాలిన్ గ్రావ్ పెద్ద అనుకూలమైన
విశాల మైదానంలో దాడిచేయడానికి సిద్ధంగావున్న శత్రు
సేనలను చుట్టుముట్టాలిని వచ్చింది. ప్రాన్సు, బెల్జియం,
పోలండు రంగాలలో అనుభవం సంపాదించి మనమీద
యద్ధంప్రారంభించిన దగ్గరనుంచి హోకాహోరీగా పోరు
తున్న నిపుణులైన సేనానాయకుల్ని సుశిక్షితులైన సైని
కుల్ని సాతమార్చవలసి వచ్చింది. ఇందులో చాలమంది
మొదటి ప్రపంచ మహాసంగ్రామంనుంచి యద్ధశాస్త్రంలో
తరిఫీదు పొందుతూవుండి అనుభవాన్ని సంపాదిస్తూ యీ
యద్ధం ప్రారంభమయిన దగ్గరనుంచి జర్మనుసేనకు నాయ
కత్వం వహిస్తున్నవారున్నారు.

ఉదాహరణకు 8 వ కాల్యలదళాన్ని తీసుకుందాం. 1941
జూన్ 22 వ తేదీ ఉదయం 3-05 గంటలకు సోవియట్
రష్యాలో తన దొంగ జీవితాన్ని ప్రారంభించింది జర్మనీ.
గ్రోడ్ నోదాకా చొచ్చుకువచ్చారు; మిన్ స్క్, స్మోలెన్ స్క్.
ఘాట్ స్క్; సగరాలను ఆక్రమించుకుంటూ వచ్చారు; అక్క
డకు వచ్చేసరికి మన 29 వ గార్డుదళం, టాంకుదళాలు
బొరోడినోవద్ద సోవియట్ శక్తి రుచి చూపించాయి. ఆ
దెబ్బతో మాస్కోనుంచి తరలి నీపర్ సరి దాటి అంతు
లేకుండాపోయారు. మళ్ళీ 42 యుద్ధానికి సన్నాహాలుచేసారు.
లేకపోతే క్లిస్టుటాంకు సైన్యంలో భాగమైన 16 వ టాంకు
దళాన్ని తీసుకుందాం. ఆ దళం సోకల్, డూబ్నో, కిరోవో

గ్రాడ్. నీప్రో పెట్రోవ్ స్కలను ఆక్రమించుకుంటూరోస్టావ్ వద్దకు వచ్చింది. అక్కడ 41 లో చావుదెబ్బలుతిని దానితో చక్కని గుణపాఠం నేర్చుకొని తిరిగి కొన్ని అదనపు దళాలను తెచ్చుకున్నారు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద, బెర్లిన్ తో నిర్మించబడిన గుడెరియన్ టాంకు సైన్యంలో భాగమయిన మూడవ మోటారుదళంకూడావుంది. ఈ దళం మాస్కో, టులా, వోరోనిచ్ పట్టణాలవద్ద పోరాడి స్టాలిన్ గ్రాడ్ ను ముట్టడించడానికి ముందుగా ముందుకువచ్చింది.

ఈదళాన్ని యేరికూర్స్, ఋతువుల కనుగుణ్యంగాతయారు చేయబడిన ఆధునిక ఆయుధ సామగ్రితో, 20, 35 సంవత్సరాలు మధ్య వయస్సుగల్గిన 'ఆర్య' యోధులతో కూడి యుండి సిగ్గులైన ఛాసిస్టు సైనికోద్యోగులచే నడుపబడేవే! ఇది యెంత పెద్దయెత్తు దాడినైనా యెదుర్కొని అడ్డగించగల బలీయమైనసేన. ఈ సేవను పరిమార్చటానికి గట్టి వుక్కు వలయ, బలమైన సమ్మెటపోల్లు కావలసి వచ్చినయ్.

*

*

*

మన సైన్యాలు, సర్వసేనానాయకులు తయారుచేసిన ప్లానుల ప్రకారం యుద్ధం కొనసాగించడానికి పట్టుదలతో, పూర్తి ప్రయత్నాలు చేసాయి. ప్లానులో యేమీ పారబాటు లేదు. సైన్యాలుచేసే యుద్ధంమీదే ఆధారపడిఉంది యుద్ధం అంతా. మనసైన్యాలు జాన్ నదిని దాటడానికి ప్రయత్నించేసాయికాని అంతకుముందే శత్రువు జాన్ నది గట్టులను ఆక్రమించుకు కూర్చున్నందువల్ల మన యుద్ధసన్నాహాల నన్నిటిని రాత్రిపూటే కొనసాగించవలసి వచ్చింది. జాన్ నదిగడ్డ

గట్టడం ప్రారంభించింది. ఇంకా పడవలతో నేటినిదాటడం సాధ్యంకాదు. ఆ పలుచటి మంచుపోరమీదనుంచి పోవడం ప్రసూదం. వంతెనలు నిర్మించడం చాలాకష్టం. ఎడమ వైపుగట్టు అంతా పూచి, రెల్లు, సుడిగుంజాలతోను నిండి ఉంది. వీటన్నిటి వెనుక వొండు పేరుకొని యుంది. అందు వల్ల మైశ్యపొడుగూ వంతెనలు నిర్మించవలసి వచ్చింది. అక్కడక్కడా దగ్గరలో అడవులు లేకపోవడంవల్ల దూరా న్నుంచి బళ్ళమీద దూలాలు తీసికొని రావలసి వచ్చింది. శత్రువును తప్పుడుమార్గాలు పట్టించడంకోసం చాలాచోట్ల చిన్న, చిన్న వంతెనలు అడ్డంగా నిర్మించారు.

గజగజా వణికించే చలిలో, జోరునకురుస్తూన్న వర్షాలలో వేలకొలది రోడ్ల ఇంజనీయర్లు, త్రవ్వ పనివాళ్లు రాత్రింబగళ్ళనక పనిచేసారు. నిజంగా ఆ పైశాచిక పరిశ్రమచేయడంవల్ల నే విజయం సాధ్యమైంది.

ఈ విజయానికి ముందు చివరవారాలలో మనసైనికులు చిన్నచిన్న దాడులవల్ల చాలా శత్రుప్రదేశాలను స్వాధీన పరచుకొని, కుడివైపు గట్టుమీద ముందుకు చొచ్చుకుపోవడానికి మార్గం దేర్పరచారు. అక్కడ సైన్యాలన్నీ పూట జల యంత్రంలాగ (Fountain) కేంద్రీకరించబడి దాడికి బయలుదేరడానికి సిద్ధంగావున్నాయి. ఆ వెంటనే దండయాత్రకు సిద్ధంగావున్న దళాలను కలిసికోవడానికి వెళ్ళడానికి హోర్వాట్లు అతి చురుకుగా చేయబడ్డాయి.

యద్ధనిర్మాణానును తయారుచేయడానికి అక్కడ సైనికాధికారులంతా రాత్రింబవళ్ళు కృషిచేసారు. కేంద్రీ

కరించబడ్డ దళాలనాయకులు, వివిధ సైనికాధికారులు కలిసి శత్రుశ్రేణులలోనికి పోయి, అక్కడ నేలను పరీక్షించి వచ్చారు. కల్బలం, సరంగిదళం, టాంకదళం, ఆర్మికదళం, వాయుదళం అన్నీ కలిసి ఒక్కసారిగా ప్లానుప్రకారం యుద్ధం కొనసాగిస్తే ఆ యుద్ధం విజయవంత మౌతుంది. అందువల్ల అలాంటి సహకారపద్ధతిలో శత్రుసేనలమధ్య యుద్ధం చేయడానికి రోజుర్పాటుచేసారు.

యుద్ధం తీవ్రంగా సాగుతున్న ప్రాంతంలో పెద్ద యెత్తున బయలుదేరిన ఆర్మికదళాలు శత్రుదృష్టినుంచి తప్పించికొని రహస్యంగా యుద్ధంచేయడం అసంభవం. వందలకొద్దీ విమానాలు పైనుంచి శత్రుసరఫరా కేంద్రాలమీద అగ్నివర్షం కురిపించాయి. టాంకులు, గుడ్డాలు పొదలచాయి, చెట్ల చాటున దాచబడి వున్నాయి. విమానవిధ్వంసక శతఘ్నాలు యెక్కవగా వచ్చాయి. కండకాలు చాలా త్రవ్వబడ్డాయి. ఈజిప్టులో అతిభయంకరమయిన సాసిస్టు గాంబుదాజీవి నిశ్చలంగా యెగుక్కొన్నాడు. మన దళాలు దాడి ప్రారంభించే ముందు అంటే నవంబరు 19 ఉదయం ౫ గా ప్రాంతం అంతటా మంచు కురిసింది. మొదటి భారీ గాంబు దాడి జరిగిన తర్వాత తుపాకి, టాంకు దళాలు శత్రుశ్రేణి విచ్ఛేదనానికి ముందుకు చొచ్చుకుపోయాయి. కొండమీదనుండి దొడ్డిపడే బ్రహ్మాండమైన వంచుగడ్డెలాగా మన సైనికులు దేశభక్తిపూరిత ప్రేక్షలను విజృంభించి శత్రుమూకల్ని తుడిచిపెట్టారు.

శత్రుసైన్యానికి ముందున్న సైనికదళాలమీద కొన్ని గంటలసేపు భయంకరదాడి సల్పిన తర్వాత విచ్ఛేదక కాల్యాలం, టాంకుదళాలు శత్రువు యుక్తియంతమైన రక్షణ శ్రేణుల్ని భేదించి ముందుకు చొచ్చుకుపోయి, శత్రుపార్శ్వపూర్వ టాన్ని యెదుర్కొని చుట్టుముట్టి (కొంతమందిని ఖయిదీలుగ పట్టుకొని) స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద జర్మనీసేన యెడమపార్శ్వపు దళాన్ని హతమార్చాయి. ఈ మన సైనిక (శత్రు) విచ్ఛేదనాన్ని ఎదుర్కోవటానికి మూడుబలమైన దళాల్ని దింపారు జర్మనులు. కాని మన దళాలు ఆ జర్మనీ అధికదళాల్ని ఎదుర్కొని అడ్డగించి, శత్రుసైనికవిచ్ఛేదక కార్యానికి భంగం రాసేయకుండా తరిమికొట్టాయి.

కలాచ్ వద్దనున్న మార్గంద్వారా మన పెద్దటాంకు, ఆశ్వీక కళాలు శత్రువు వెనుకనుంచి పైబడ్డాయి. ఈ దళాలకు ఎదురుగా వాళ్ళ మూడవ మోటారుదళాన్ని, 16 వ టాంకు దళాన్ని పంపారు. మన ఆశ్వీకదళం ఒకటి జర్మనీ టాంకు దళంతో యెదుర్కోవలసి వచ్చింది. ఆ టాంకుదళంతో 90 టాంకులున్నాయి. అయినప్పటికీ మన ఆశ్వీకదళానికి అనుబంధించివున్న ఫిరంగిదళం, టాంకువిధ్వంసక యంత్రాల సహాయంతో జర్మనీ టాంకుదళాన్ని చెల్లా చెదురుచేసి ముందుకు సాగిపోయారు మన సైనికులు. మన యితరసేనలు వారి టాంకుదళాలతో కొన్నిటితో పోరాడుతుంటే మన టాంకుదళాలు శత్రువు బయటిపార్శ్వదళాలతో పోరాడి ఆ దళాల్ని సేనాసమూహంనుంచి విడగొట్టి డాన్ వం తెనను తగులబెట్టి, వారిని బంధించికలాచ్ లోకి చొచ్చుకుపోయాయి.

ఈ లోపుగ మనం స్టాలిన్ గ్రాడ్ కు దక్షిణవైపు నుంచి తగిన యేర్పాటులుచేసి దాడిప్రారంభించాం. మన సేనలు స్టాలిన్ గ్రాడ్ యద్ధరంగాన్ని పూర్తిగా పరీక్షించి వచ్చాయి. అంటే యెంత విజయవంతంగా యీ పరీక్ష జరిగినదో యీ క్రిందిగాధ తెలియజేస్తుంది. ఇప్పుడు మనకు యద్ధఖియదీగ పట్టుబడిన 20 వ రుమేనియన్ కాల్బలనాయకుడైన జనరల్ డిమిట్ర్యుకు మన సేనలు పరీక్షచేసి తయారుచేసిన యద్ధరంగ పటాన్ని చూపించాం. ఆ సమయంలో తమ దళం యెక్కడందో సరిగా గుర్తుపెట్టమని అడిగాం. కాని, అతడొచ్చర్య పోయాడు. ఎందుకంటే తనకు తన ఆధికారచర్చంలో నుంచి వచ్చిన పటంలో కంటే తన దళస్థానం యిందులోనే సరిగా గుర్తుపెట్టబడి వుందట.

సర్వసేనానాయకుల స్థానుప్రకారం మన సైన్యాలు శత్రురక్షణశ్రేణులలో బలహీనస్థానాలను కనిపెట్టి సమ్మెట దెబ్బలు కొట్టాడు. ఉదాహరణకు 20 వ రుమేనియన్ కాల్బలదళం తీసుకుందాం. ఆ సైదళంవున్న ప్రదేశాన్ని మన సైనికులు ఆక్రమించిరి. రక్షణశ్రేణుల్ని కాపాడుతున్న రుమేనియా కాల్బలదళాన్ని పూర్తిగా నాశనంచేసారు. మన భారీటాంకుదళాలు వూడ్చిపెట్టినయ్. మనటాంకులు 40 వ ఫిరంగదళం వున్న స్థలానికిచేరి జర్మను సైన్యాలను తుడిముట్టించిన తర్వాత చూస్తే చివరకు ఒక్కవిమాన విధ్వంసక తుపాకీకూడా పూర్తిగా దాని ఆకారంలో కనుపించలేదు. ఈ విషయాన్ని డిమిట్రుయే చెప్పాడు. దీని తర్వాత పైటాంకుదళం చొచ్చుకుపోయిన మార్గంగుండా

మరి రెండు టాంకుదళాలు 20 వ సైనికనివహం వెనుక భాగాన రెండుదళాలతో పోరాటము ప్రారంభించారు. ఈ డిమిట్రీయే చివరకు మట్టితప్ప యేమీ మిగులలేదని చెప్పాడు. 'మట్టి' అనే పదానికి యింకా విపులంగా అర్థం చెప్పమని అడిగాం. అతడిలా చెప్పాడు: "అస లెప్పుడైనా ఆదళాలు నాక్రింద పనిచేసాయాయనిపించింది."

297 వ జర్మనుదళానికి సర్వసేవాపతియైన మేజర్ జనరల్ మోరిట్జ్ వాన్ డ్రెబ్బర్ యదంతా చూస్తున్నాడు. ఈ దృశ్యాన్ని అతడు "రష్యనులు చీల్చుకుపోతున్నారు 'అని వర్ణించాడు. జర్మనీసేనల్ని చెల్లాచెదురుచేయటం చూచాడు డ్రెబ్బర్. రష్యన్ టాంకు యేమీనష్టపడకుండా ధైర్యంతో యీ ప్రమాదకరమైనదాడిని ముగించినయ్. నిజానికి యీ దాడి నెదుర్కోవడానికి అవసరమైన ఆయుధసామగ్రి జర్మనుదళాలకు లేదు. ప్రతిసారీకూడా 97 వ దళం సార్వభౌమాలను వెనక్కి తిప్పి రక్షణకు పొమ్మనే ఆజ్ఞలనే పొందింది.

మన విజయానికి మూలకారణం సరియైన సమయంలో శత్రుసైన్యాల్ని ముట్టడించటం. మనశత్రువు యింకా స్టాలిన్ గ్రాడ్ మీద యుద్ధం సాగిస్తున్నప్పటికీ ప్రత్యేకదళాలబలం తీ.ణించటంవల్ల సైనికపార్శ్వాలను నిలబెట్టలేకపోతున్నాడు. మనం వొకేసారి చేసిన రెండు సైనిక కేంద్రీకరణలు కూడా సరియైన యెత్తుగడే అయింది. అందువల్ల మన సైన్యాల్ని వాల్గానదిబడ్డన యెదుర్కోవాలన్న శత్రుసేనలు

బలహీనపడ్డాయి. డాన్ నదిమీద యదురుద్దాడి సలపాలను
చిన్నప్రయత్నంకూడా విఫలమయింది. ముఖ్యమంత్రి
దాసులను జరపవలసిన మన సేగానాయకులు సరిగా
గుర్తించుటవల్లకూడా మనకు విజయం సంప్రాప్తమయింది.

ఈ దాసుల మార్గాలు జర్మనులను తికమకలుగా పోరాడే
ట్లుచేసాయి; ఆ ప్రమాదకరమయిన పరిస్థితులనుంచి
దక్షిణానాథులతో వాదనకి తొందరపడి ప్రత్యేకదళాలను రంగం
మీదికి చిన్నచిన్నగుంపులుగా పంపటంవల్ల, ఆసలు ఆరంగ
పరిస్థితివల్ల జర్మనులు దీర్ఘంగా పోరాడవలసినచ్చింది.

ప్రెస్ గ్రాఫ్ వద్ద యుద్ధశాస్త్రంలో ప్రసిద్ధిచెందిన,
నిర్మితసేనతో, నిర్మితస్థలంలో, నిర్మితమైన కాలంలో శత్రువు
మీద దృఢతీయటం అని, త్రైకవ్యాధానినూర్తిగా అమలు
జరిపాం.

దాని ఫలితంగా ప్రెస్ గ్రాఫ్ కు దక్షిణభాగాన కేంద్రీక
రింపబడిన టాంకుదళాలకుకూడా ముందుకు చొచ్చుకుపోయి
కాలబ్ జేరినయ్. వాల్గూనదిబడ్డనుంచి వచ్చిన టాంకు
దళము, సైనికులు డాన్ నదిగట్టునుంచి ముందుకు చొచ్చుకు
వచ్చిన సైనికులతో కరస్పర్శచేసారు. నవంబరు 23 న
హిట్లరు సైన్యాలకు చుట్టూ నిర్మింపబడిన వుక్రుచక్రం
నూర్తిగావింపబడింది. మన కాల్యాలసైనికులు అశ్వదళ
సైనికులు ప్రోత్సహింపబడి ఆచక్రాన్ని బలపరిచారు. ఆ
చుట్టుముట్టే కార్యకలాపం అంతా అతిచురుకుగాను
నైపుణ్యంగాను గొప్పగాను జరిగింది.

ఇంతకంటే కష్టతరమైన శత్రుసంహారముట్టానికివద్దాం. శత్రువు కంగారుపడి స్టోలిన్ గ్రామ్ వైపుకు పరుగెత్తాడు. జర్మను సేనాపతులలో కొందరు వెంటనే యీ నగరాన్ని వదిలి రోస్టావ్ కు పారిపోవటం చాల అనసరం అని గట్టి అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు. కాని కొందరు యీ ముట్టడి అంత బలవత్తరమైనదికాదని కొద్దిరోజులలోనే భేదించ వచ్చుననే నమ్మకంతో నేవున్నారు.

ఇంతలో బెర్లిన్ నుంచి చివరదాకా కదలవద్దనే ఆజ్ఞ వచ్చింది. హిట్లరు, ముట్టడిలోవున్న తన సేనలకు తాను తప్పక వాళ్ళను రక్షిస్తాననే ప్రతిజ్ఞను నమ్మవలసిందనే కబురంపాడు. తన సైన్యాలవోటుమికి బాధ్యతంతా య.మేని యనుల నెత్తిమీదబుద్ది తన సైన్యాలను క్షమించానన్నాడు. తానొక పెద్దసైనికనిపునుట్లొకకొంటున్న యీ వెజ్టివాడు తన జూదపుటెత్తు తప్పటంవల్ల, సైనికపార్శ్వభాగాల్ని రక్షించలేకపోవటంవల్ల వాళ్ళకీ దుస్థితి సంభవించిందనే సంగతి చెప్పలేదు. చాలకాలంవరకు యీ జర్మనీదళాలకు సంభవించిన ఈ దుస్థితిని జర్మన్ ప్రజలకు తెలియనీయలేదు.

హిట్లరు సేనానాయకులు యీ విషయపరిస్థితినుంచి తప్పించుకోడానికి నిరాశ చెందికూడా విశ్వప్రయత్నంచేసాడు. కలాచ్ క పురోగమించేటప్పుడు రోస్టావ్ నుంచి కొన్ని రైళ్ళతో సైనికుల్ని పంపుతున్నారని తెలిసింది. వెంటనే మూడుటాంకుదళాలు, 2, 3 పారాచూట్ దళాలు, 6 కాల్బల దళాలు, కొన్ని ఆశ్వికదళాలతో కూడిన రెండుసేనల్ని

కొలెన్నికోవోవద్ద చిరానదివద్ద కేంద్రీకరించాం. ఈ సేనలకు 'డాన్ ముతా' అని పెద్ద పేరు పెట్టారు. జనరల్ గూడట్ నాయకత్వం వహించాడు. 6 వ సైన్యం, 4 వ టాంకు దళం 'డాన్ ముతా'లతో కలిసికోవడం అవసరమైన స్టాలిన్ గ్రాడ్ దళాలను విడుదలచేయటానికి యింకోరంగంనుంచి యీ పనిమీద ఫీల్డుమార్షల్ మాన్ స్ట్రీట్ ను రప్పించారు.

జర్మను సేనలు ముట్టడించబడిన తర్వాత మూడురోజులకు మాన్ స్ట్రీట్ చుట్టుముట్టిన చక్రబంధంలో క్రిందిచరావద్ద ఒక చోట కొలెన్నికోవోకు వుత్తరంగాను రెండు చీలికల్ని పెట్టి లోపలికిపోయి జర్మను సేనలను కలిసికోవటానికి ప్రయత్నించారు. లోపల జర్మనుదళాలు తమ 22 దళాలుంచి యేరిన ప్రత్యేకదళాల్ని విస్మయదళాలుగా యేర్పరచి నైఋతిమూలగా కార్పొవ్ కాకు సమీపంలో, మాన్ స్ట్రీట్ దళాలు వాళ్ళకు 15, 20 కిలోమీటర్ల దూరంలోనికి వచ్చేటప్పటికి దక్షిణంగా వెళ్ళి సోవియట్ సైన్యాలను యెదుర్కోవటానికి వుంచారు. చుట్టుముట్టిన సైనిక చక్రాన్ని భేదించడమే కాకుండా మన సేనల్ని తరమాలని వాళ్ళ ప్రయత్నం. వాళ్ళ కేంద్రీకరణదాడులనే సమ్మెట దిమ్మల మధ్య మన సేనల్ని పెట్టి నలగగొట్టమని ఆజ్ఞలుల నమ్మకం, పాపం!

మనస్థితి చాల విషమంగా వుందనిమాత్రం వాంప్సు కోవాలి. దగ్గరలో నిర్మించబడిన వైమానిశాలయ్లో (Aerodrome) కేంద్రీకరించబడిన వాయుదళాలు జర్మనీ భూదళా

లకు చాలా సహాయకారిగా వుండేవి. హిట్లరు సేనాపతులే గనుక స్టాలిన్ గ్రాడ్ ను వదలిపెట్టి వాళ్ళ పూర్తి 22 దళాల బలాన్ని రోస్టావ్ కు కదల్చినట్లును తే పరిస్థితి యింకా విషమతరమయ్యేది. కాని తన ప్రతిష్టను నిలుపుకోవటానికి అలాచేయలేదు. మళ్ళీ ఎఱ్ఱ సైన్యబలాన్ని తప్పుడు అంచనావేసాడు. జర్మనులు ముట్టడింపబడినందువల్ల యేమీ కలశచెందలేదని డంబాలుకొట్టాడు. ముట్టడిలోవున్న జర్మను సైనికులు వాళ్ళ వుత్తరాలలో తమ నాయకుని మీద అచంచలమైన విశ్వాసం, ఫ్యూరర్ వేదవాక్కుల యందు అఖండమైన భక్తికల్గివున్నట్లు రష్యా సైనికులవోటా మిని వూహించుకొని మురిసిపోతూ వ్రాసేవాళ్లు.

*

*

*

జర్మను సేనల చుట్టుముట్టే గోపుర సోవియట్ సేనానాయకులు పడమటకు, నైఋతిమూలకు, దక్షిణానికి పరిశీలక దళాల్ని పంపారు. అతిథయంకరించిన యుద్ధం సాగుతూండే ఇక్కడి పరిశీలకదళాలు మార్కస్టీ దళాల్ని ముందుకు పోనీయకుండా ఆపినయ్. అప్పుడు మనగాడ్డుదళాలు వుత్తరాన్నుంచి కొండమీదనుండి బ్రహ్మాండమైన మంచుగడ్డలాగ జర్మను సైన్యాలపై బడి కాల్బలబలంలేని మార్కస్టీ సేనల్ని తుడిచిపెట్టి కొటెల్నికోవ్ పట్టుకొని 'డాన్ ముతా' ను రోస్టావ్ వైపుకు తరిచూయ్. మనసేనలు నాశనంచేయబడతాయని తాము విశుదల చేయబడతామని యీ ఘాసిస్టు యద్ధభైదీల ఆశలు పూర్తిగాపోయినయ్. కాని మళ్ళీ పెన్సియెత్తు జర్మనీవాడి జరిగేనరకు విచూనాలద్వారా వచ్చే

ఆహారపదార్థాల సహాయంతో వుండవచ్చుననే ఆశతో వాళ్లు వీలైన ప్రతిచోటునుంచీ, పెద్దయెత్తున దాడి జరపటం కోసమని, సేనల్ని ప్రోగుచేస్తున్నారు.

మన సేనాపతుల ఆజ్ఞతో యితర రంగాలలో కూడా చురుకుగావున్నారు మన సైనికులు. శత్రువునిల్వలు ఆ రంగం నుంచి యీ రంగానికి, యీ రంగంనుంచి అ రంగానికి మార్పుతూఖంగారు, ఖంగారైపోయారు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ ముట్టడి యంకా అనేకముట్టడులకు మూలం అయింది. ప్రతి ముట్టడి ఒక్కొక్క చిన్నరంగంగా మారి తనపని తాను చూచుకొంటోంది. దక్షిణాన, మధ్యరంగంలోనూ మోరో నెజ్ రంగంలోనూ దాడులు ప్రారంభమయినాయి. డాన్ నది మధ్యప్రాంతంలో నైఋతి రంగంలో తగిలిన సమ్మెట దెబ్బశత్రు రక్షణశ్రేణుల్ని భేదించింది. ఇటాలియన్ దళాలుఅనక జర్మన్ దుమేనియన్ కాళ్ళకు బుద్ధి చెప్పాయి.

ఇవి అంతిమ యుద్ధాలు, స్టాలిన్ గ్రాడ్ నుంచి మిల్లానోలో వరకుఉన్న శత్రు సైనికులు వంపబడ్డారు. యద్ధభైదీలుగా పట్టుబడ్డారు, పారిపోయారు. మోరో నెజ్-రోస్టావ్, స్టాలిన్ గ్రాడ్ - టాజిన్ స్కయా మార్గాలలోవున్న రైలుస్టేషన్ల నన్నిటిని మన సేనలు పట్టుకున్నాయి. శత్రునివహలన్నీ నాశనం చేయబడ్డాయి. జర్మనులు యిక్కడ వాయురక్షణ (Aerodrome) కేంద్రాలనుకూడా పోగొట్టుకున్నారు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ కు కనుచూపు మేరలో లేకుండపోయి మళ్ళీ పున స్థాపించుకోవలసి వచ్చింది విమానశాలల్ని.

మన టాంకుదళాలు శత్రుసేనల వేనక భాగాన ముట్టడి సాగించినయ్. టాజిస్కాయాస్టేషనువద్దనున్న విమాన శాలలో 3:0 శత్రువిమానాలను పట్టుకొని స్టాలిన్ గ్రాడ్ కు తీసుకుపోయారు మన సైనికులు. వాయుయద్ధంలో చాల తీవ్రమయిన మార్పువచ్చింది. స్టాలిన్ గ్రాడ్ కు, మిలెగో వోకు మధ్యనున్న ప్రదేశమంతా ఖాళీఅయింది. స్టాలిన్ గ్రాడ్ లో ముట్టడిలోనున్న సేనలకు, అసలు ముఖ్యమైన ప్రత్యేక సేనలకు యెంతోదూరం చేయబడింది. ఇది అన్ని యుద్ధాలలోనూ నొక ముఖ్యమయిన యెత్తుగడ.

*

*

*

పాలన్ సేనలకు లొంగిపోమ్మని తుదినిర్ణయం తెలియ జేయబడింది. ఈ నిర్ణయాన్ని త్రోసిపుచ్చారు. హిట్లరు వేల కొలదీ సైనికుల జీవితాలకంటే తన ప్రతిష్టనే యెక్కువగా యెంచాడు. ఇక్కడకూడ జర్మనీ సేనాపతులు తప్పకుండా తమ సైన్యాలకు వెంటనే సహాయం వస్తుందని నమ్మించి మోసగించారు. సహాయం సరఫరాలు వస్తున్నాయని డాక్ నదీ ప్రాంతంలో ఫిబ్రవరిలోనే వసంతం వస్తుందనీ, వారి కఠిన పరీక్ష త్వరలోనే పూర్తిఅవుతుందనీ పెద్దపెద్ద కబుర్లు చెప్పిమోసగించారు.

తర్వాత జర్మను సేనాధిపతులకు మాన్ స్ట్రీన్ మధ్య డాన్ ప్రదేశానికి తరుమబడిపోయాడని, మళ్లీ అతడు తిరిగివచ్చే వరకూ అక్కడేవుండాలనీ జర్మనుసేనలకు చేయటానికి దయ కలిగింది. 16 వ టాంకు దళనాయకుడు తన సైనికులకు

దోస్తాన్ దగ్గర సంభవించిన దుర్భర పరిస్థితిని గుర్తుకు తెస్తూ
యికముందయినా అచంచలమైన మనోనిబ్బరంతో పోరాడ
మని విన్నవించుకున్నాడు. మూడవ మోటారుదళనాయకుడు
కూడా పై విధంగానే తన దళానికి యంతవలకెప్పుడూ పరా
జయం కలుగలేదని అప్పుడుకూడా కలగకూడదని హెచ్చ
రించాడు.

క్రిస్టమస్ నాటికి తప్పక విముక్తి కలుగుతుందని జర్మనీ సైని
కులు నమ్మించబడ్డారు. క్రిస్టమస్ వచ్చి వెళ్ళిపోయినాగాని,
యీ సైనికులు ముట్టడిలోనే వున్నారు. క్రొత్త సంవత్సరం
వచ్చిందిగాని యింకా సహాయమాత్రం రాలేదు. నిల్వలన్నీ
ఖర్చై అయినాయి. సైనికు లపవాసాలు చేస్తున్నారు.
ఆ ప్రాంతంలో ఒక్క పురుగునూ లేదు. కాని 5వ దళ
లెస్పాడ్ కలాచ్ చేరిపోయాయని వదంతి పుట్టింది. వాళ్ళ సేనల్ని
సంతోష పెట్టటానికిగాను సైనికాధికారులు, వారి బహు
భూనాలు, ఉద్యోగాలు పొచ్చి పులూచేసారు. ఏదో ఒక
విచిత్రమైన పై వసంఘటన జరిగి, రక్షింపబడకపోతామూ
అనే వెళ్ళిపోతూ యెదురుచూస్తున్నారు. 5వ డివిజన్ ఒక
క్రొత్త అయధాన్ని ప్రసాదిస్తారని ఆశిస్తున్నారు. కాని
యద్ధం ప్రారంభమైన దగ్గరనుంచి ఆనాటివరికూ వాళ్ళు
చేసిన అత్యాచారాలకు ప్రతీకారం జరుగుతుందేమో నని
సైనికులూ, సైనికాధికారులూ, సేనానాయకులూ అందరూ
గుండెలు గుప్పెట్లతో పెట్టుకొనియున్నారు.

ఈ చివర రోజులలోకూడా జర్మనులు సోవియట్ యద్ధ
భయదీలను వాళ్ళ సేనలకు ముంద్రశ్రేణిలో వుంచారు. ఎందు

కంటే మనసైనికులు తమకామేష్వును కాల్చవలసి వస్తుందని జంకుతో యద్ధంచేయడానికి వెనుకమందాడుతారు అప్పుడవకాశంచూసుకొని మన సేనల్ని ముట్టడించ వచ్చునని వుద్దేశం. ముట్టడిలోవున్న జర్మనులు సర్వావస్థలూ పడుతున్నారు. ఆ మంచులో క్రిందా మీదా పడుతూ నానా బాధలూ పడుతున్నారు. ఒకప్పుడు ఆ స్థితినే మన సేనలకు కలిగించామనే సంగతిని విశ్మరించారుపాపం. అయినా ప్రతీకారం జరుగుతుందేమోనని భయపడి చస్తున్నారు.

*

*

*

ఎప్పుడు సోవియట్ సేనానాయకుల తుది నిర్ణయాన్ని జర్మనులు త్రోసిపుచ్చారో వెంటనే మన సైనికులు శత్రు సేనల్ని హతమార్చటానికి ప్రారంభించారు. ఆరాత్రంతా కాల్బలదళం, ఆశ్వికదళం, బాంకులు కేంద్రీకరించబడ్డాయి. ఇండన్ల మోతకు ఆయెడారి ప్రతీర్థించింది. ఆ ప్రదేశమంతా సజీవంగా కనుపించింది. కాని శత్రుశిబిరాలలో నిశ్శబ్దం రాజ్యం చేస్తోంది. శత్రువుచేసిన అత్యాచారాలను విచారించి కఠినశిక్ష విధించి లావుడు పురితీయబోతున్నారా అనిపించింది. అప్పటి ఆప్రదేశంలో జరుగుతున్న కార్యకలాపం అంతాచూస్తే అతనికి ఉచితమైన విధి కృత్యాల నుంచి తప్పించుకోలేడు (శత్రువు)! అతని నగ్నాకారం పట్టపగలేగాక రాత్రి గ్రుడ్డివెన్నెలలోకూడా స్పష్టంగా గోచరిమాతుంది.

ఆ దృశ్యాలనుచూచి ఆరాత్రి మేమనుకున్నాం: యాయుధానంతరం హిట్లరునూ, అతని హంతకులు ముఠాను

యిలానే ప్రపంచప్రజల కోర్టుముందు నిలబెట్టి విచారిస్తారు. కాని ప్రస్తుతం ఖిట్లరు తొత్తుల్ని మాత్రమే బహుమానిస్తున్నారు. స్టాలిన్ గ్రామ్ లో మెడినాకు 6 కిలోమీటర్లు దూరంలో వున్న యెకటిరినోవ్ కా అనే గ్రామంలో వున్న సమిష్టి వ్యవసాయక్షేత్రంలోని సంప్రదేమేవ్ అనే రైతు యింట్లో 1941 నవంబరు 19 తేదీన యా జర్మను పశువులలో, ఒకడుచే రబడి, ఒక స్త్రీని చెరిచి అతడిబట్టలూ, చొక్కాలు, సూట్లు దొంగిలించి, మళ్ళీ కొన్నిరోజులతర్వాత 15 ఏళ్ళ అమ్మాయిని యెత్తుకొనిపోయాడు. కాలినిన్ లో నిలిజాబదియనోవా అనే 18 ఏళ్ళ యువతిని, యింకోమ్యుగం చెరచబోతే, ఆమె తల్లి ఆమెను రక్షించటానికివస్తే, ఆముసిలి తల్లినిచంపాడు. ఆమె శరీరాన్ని బయటపాడేశాడు. ఈ సంఘటనకూడా 1941 నవంబరు 19 నే జరిగింది. ఆదరి ద్రపు పీనుగకుండా యిందులోనే వున్నాడు. ఈ పట్టుబడిన జర్మను వెధవలు హంతకులు, రక్తసిపాసలు.

మనసై నికులు యీ జర్మను దళాలతో హోరాహోరీగా పోరాడారు. ఇప్పుడు జర్మనులు పట్టుబడిన ప్రదేశం లోనే మనసై నికుల కుటుంబాలు చాలావున్నాయి. వారు యీ యుద్ధంలో తిన్న గాయాల బాధను మర్చిపోలేదు. వారితోటి కామ్రేడ్స్ దుర్మరణాన్నికూడా మర్చిపోలేదు. ఈశత్రువుల్ని వారిచేతులతో నాశనం గావించటానికి వారికి హక్కుంది.

ఈ సమయంలో అంతకు ముందెప్పుడూ గుర్తించని

యుద్ధ ఆశయాలను, యుద్ధలక్ష్యాలను శ్రద్ధతో ఆచరిస్తున్నారని సోవియట్ సైనికులు.

అదిగో ఆనాటి గ్రుడ్డి వెన్నెలలో కూడా స్టాలిన్ గ్రామ్ నగరం స్వచ్ఛమైన ధవళ కాంతితో వెలుగొందుతోంది, కొద్దిదూరాన. నల్లబడిపోయిన ముఖాలతో మా యెదురుగా మన శత్రుసేనలు! ప్రతీకార ఘడియలు ఆసన్నమయినాయి.

*

*

*

సూర్యోదయ మయేటప్పటికి సేనల కేంద్రీకరణ పూర్తి అయింది. వందలాది తుపాకులు ఆకాశమునైపు చూస్తున్నాయి. ఆ బయలులో దూరంగా కనుచూపు మేరవరకూ టాంకులు వరుసగా అర్ధచంద్రాకారంలో వుంచబడ్డాయి. ఆజ్ఞాకోసం యెదురు చూస్తున్నాయి. ఈ టాంకులప్రక్కనే మన సైనికులు ఆటోమాటిక్ రైఫిళ్లుపుచ్చుకొని శత్రు సేనానివహాల్ని ఆతృతతో చూస్తూ, ఆజ్ఞారాగానే యెక్కటానికి నిలబడి వున్నారు. కాల్యల సేనలు రావడానికి మార్గం వదిలిపెట్టి దూరంగా మంచులో, యించుమించుగా శత్రుప్రథమశ్రేణులకు దగ్గరగా ఉన్న టాంకులు, వరకటానికి సిద్ధంగా.

చివరికి మొదటికాల్పులు జరిగాయి. వందలకొద్ది దళాలు కొన్ని వందల టన్నులగుండ్ల వర్షాన్ని కురిపిస్తున్నాయి జర్మన్ సేనలమీద. ఆశ్వికదళాలవెనుక గార్డులకందక మోర్టారులు వస్తున్నాయి. ఈ మోర్టారుగుళ్ళు గాలిలోయెగిరి

నక్కతో కాకారందాల్చి పక్షుల గుంపుల్లాగావచ్చి శత్రు సేనల మీద పడుతున్నాయి. ఆకాశం అంతా పొగతో నిండిపోయింది. కాల్పులు జరిగినప్పుడల్లా వాళ్ళ గుడారాలు ముక్కలు ముక్కలై గాలిలో యెగరటం, జర్మనులు కంగారుగా అటూయిటూ పరుగెత్తిపడడం, లేవటం, చావటం అంతా స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. మొదటిసారి కాల్పులు పూర్తిఅయిన తర్వాత కాల్బలసేనలు, ఆశ్వీకదళాలు, టాంకుదళాలు జర్మను శ్రేణుల్లోకి చొచ్చుకుపోతూ యెదురు వచ్చిన ప్రశ్నలను నేలమట్టం చేస్తున్నాయి. శత్రు సేనల్ని హతచూడుస్తూ ఆశ్వీకదళాలు, కాల్బలదళాలు శత్రుస్థానాల్ని కూలుస్తూ ముందుకుపోతున్నాయి. శత్రువు కల్పించిన మంటల మధ్యనుంచి కూడ మన ఆశ్వీకదళాలు అతిచురుకుగా తుపాకుల్ని పేల్చికొంటూ శత్రు సేనల్ని నాశనంచేస్తూ ముందుకు పోతున్నాయి.

మన కాల్బల సైనికుల్ని యేదీ అడ్డగించలేకుండా వుంది. క్రిందటి సంవత్సరం మన కాల్బల సేనల్ని, బలపర్చుకొన్న కేంద్రదాలవద్ద, యెదిరించేశా క్కి కలిగివున్నాయి జర్మను సేనలు. వాళ్ళ ప్రత్యేకదళాలు వాళ్ళ శ్రేణులలోనికి చొచ్చుకు పోయిన మన సేనలతో యెదురుదాడిచేశాయి. ఇప్పుడు జర్మనీ ప్రత్యేకదళాలు తరిగిపోయినాయి. బలపర్చబడిన కేంద్రదాలలో కూడ మన కాల్బల సేనల్ని యెదిరించలేవనీ, అలా చేయాలంటే బలపడిన శ్రేణులు యెన్నో ఉండాలని జర్మను సైనికులే అన్నారు. నిజానికి అలాంటి బలవత్తరమైన సైనిక శ్రేణుల్ని సర్పించారు కాని మన సేనలు వాటిని చెల్లా

డెదురుచేసి లోపలికి చొచ్చుకుపోయి జర్మను సైనికుల్ని హతమార్చాయి.

మళ్ళీ జర్మనీ అధికారులు తప్పుడు అంచనావేశారు. జర్మను సైనికులు ముట్టడించబడిన ప్రదేశం ఒకసంచి వెనుక భాగం పడమటివైపుకు తిప్పిపెట్టినట్లుంది. ఉత్తర దక్షిణాలనుంచి సేనల్ని తీసుకొచ్చి స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద వాల్గానది మీద ఒకవైపున యీ పైసైన్యాలు కలుసుకొని జర్మను సేనల వెనుకభాగాన, పడమటివైపున ముట్టడి జరపవచ్చునని వూహించారంతా. కాని జాన్ రంగంలాని సోవియట్ సైనికాధికారులు అన్నివైపులనుంచీ ముట్టడి జరపాలని నిశ్చయించారు. తూర్పునుంచి చుకోవ్ 62వ సైన్యం ఒక్కొక్క అడుగే ముందుకువేస్తూ స్టాలిన్ గ్రాడ్ నుంచి జర్మనులను తరమడం ప్రారంభించింది. ఇతర సైన్యాలు తక్కిన వైపుల్నుంచిదాడి ప్రారంభించినయ్. అసలు ప్రధానదాడి యెక్కడ జరుగుతుందో శత్రువుకు తెలియలేదు. కంగారు పడి ప్రత్యేకదళాలు, బిలియర్డు బల్లమీద గుళ్ళలాగ, దారి తెన్ను తెలియక అటూయిటూ తిరుగుతున్నయ్. అక్కడిదాడి విజయవంతంకాగానే జాన్ రంగం అధికారులు కొత్త అదనపుదళాల్ని రప్పించి ఆశ్విక, టాంకు దళాల్ని కేంద్రీకరించాయ్.

మన ఆశ్విక, కల్బల దళాలదెబ్బకు తాళలేక వెనుదిరిగి, చచ్చిన సైనికుల్ని గుట్టలు గుట్టలుగాపడేసి, పోట్లాడుకున్నట్లు నటిస్తూ పారిపోయారు జర్మన్ వీరులు. జర్మను అధికారులు చాలాసార్లు పారిపోవటానికి ప్రయత్నించిన సైనికుల్ని

కాల్చుమని అజ్ఞులుపంపినా అవేమీ పనిచెయ్యలేదు. ఫాసిస్టులకు యీ యుద్ధం జీవన్మరణ సమస్య అయింది. చివరకు యేదీ శత్రువులను రక్షించలేకపోయింది. నాశనం కావడమే ఫలితమయ్యింది. ఫిబ్రవరి 2వ తేదీన చరిత్రాత్మక ప్రసిద్ధి చెందిన స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధం సర్వశత్రు నాశనంతోనూ, మనకు సంపూర్ణ విజయంతోనూ ముగిసింది.

*

*

*

క్రీందటి ప్రపంచయుద్ధంలో 1918 ఆగస్టు 8న పడమటి రంగంలో జర్మనులైన వ్యం పెద్ద దెబ్బతిని ఓడిపోయింది. ఆగస్టు 8న జర్మనులు “జర్మనీ చీకటిదినం” అనేవారు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద యిప్పుడు రాత్రింబగళ్ళు కూడా ప్రకాశవంతంగావున్నాయి. ఆ కాంతినంతమైన బయలు స్వశాస్త్ర వాయువులతో స్టాలిన్ గ్రాడ్ ముందు విజయవీరులకు పుత్సాహాన్ని రేకెత్తిస్తోంది. అక్కడి స్వేచ్ఛా వాయువులు విజయోత్సాహ ధ్వనులతో నిండివున్నాయి. జర్మను ఖైదీలు అవి జర్మనీకి “చీకటి దినాలు” అంటారు.

కాని యీ జర్మనీకి “చీకటి దినాలు” ముందున్నాయి యింకా. మన పవిత్ర మాతృభూమినుంచి యీ హిట్లరు పిచ్చికుక్కల్ని దూరంగా తరిమేవాడుగాని యీ “చీకటి దినాలు” కనుపించవు.

కాని దేశంలోని సామాన్యపౌరుని వద్దనుంచి ఒక జనరల్ వరకు యిదేవిషయాన్ని ఆలోచిస్తూ ఆ రోజుకోసం యెదురు చూస్తున్నారు. శత్రువినాశంకోసం, నిరంతరం

యెడ తెగకుండా మాతృదేశ రక్షణకోసం పోరాడుతున్న ఎఱ్ఱ సైన్యానికి సరఫరాలు పంపుతున్న మన ప్రజల మనో నిబ్బరంమీద, మన ఎర్రసేన బలంమీద ఆధారపడి మనం పైనిర్ణయాన్ని తీసుకొంటున్నాం. ఇంతవరకు ప్రపంచ యుద్ధ చరిత్రలో కని విని యెరుగనట్టి స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధవిజయానికి కారణభూతుడైన మన సర్వసేనానాయకుని అద్భుతమైన నాయకత్వ ప్రతిభమీద ఆధారపడి ధైర్యంగా పైనిర్ణయాన్ని చేసుకుంటున్నాం.

వాసిలి గ్రోస్మిక్

నవంబరు 18, 1942

జారిట్సిక్ - స్టాలిన్ గ్రాడ్

మానవుల కున్నట్లే నగరాలకుకూడ విధి నిర్ణయాలుంటాయి. అలాంటిదే యిప్పుడు జారిట్సిక్ - స్టాలిన్ గ్రాడ్ కు సంబంధించింది. ఈ నగరం వాల్గ్రా నదిమీద ఉత్తర దక్షిణాలకు రెండు పాయలుగా చీలు ప్రదేశములో ఉంది. నగరం వెనకభాగాన కజాక్ స్టాల్ బయలు ప్రదేశాలు ఉన్నాయి. అంటే అంతదాకా నగరంవ్యాపించింది. నగరం వెడల్పుగా డాక్, కూబాక్ నదుల సారవంతమైన భూములవైపుకు పెరిగిపోయింది పడమరగా. జాతి అంతిమ దినాల్లో పతనం కానీయకుండా నిలబెట్టడానికీ, విప్లవాన్ని తేవడానికీ, అవసరమైనవస్తు సంపదను కలిగివుండే నగరం.

ఇరవై నాలుగు సంవత్సరాల క్రిందటిమూల. ఉత్తర దక్షిణాలనుంచి బ్రహ్మాండంగా ఎత్తివస్తూన్న విద్రోహక

శత్రుసేనల్ని యెదుర్కొని, శత్రుదాడిని అరికట్టింది జారిట్స్కినగరం. శత్రుదాడి నడ్డగించడానికి కోటగుమ్మాని కమర్చబజే, జారుడు తలుపుతో, పెద్దయెత్తు దాడితో వస్తున్న జర్మనులను ఆపు పురాతన కోటలాగ ఉంది జారిట్స్కినగరం.

ప్రశాంతమై యిరవై సంవత్సరాలు గడిచిపోయినై. గుమర్, ఒహోషోవా, బెకెటోవ్కా నగరాలకు సమీపాల్లోని కందకాల్లో పచ్చగడ్డి పెరగడంవల్ల వాటిస్థానాలు గుర్తించడం కష్టం. ఇదివరకు సరఫరా రైళ్లు తిరిగినచోట పెద్దపెద్ద వృక్షాలు పెరిగినై. జారిట్స్కినగర రక్షణలో పాల్గొన్న యోధులంతా గతజీవితంపోయారు. ఆనాటిస్వచ్ఛంద జైవక కార్మికుల నల్లనిజుట్టు ముగ్గుబుట్టల లాగై నాయ్. అనాడు ఎట్టసేన వంటశాలల్లో పనిచేసిన యువకులు, ఖరైచి పోయిన తోటాగుళ్ళను యుద్ధం మధ్యలో ఏడుకొని వచ్చిన యువకులు యీనాడు పెద్దవాళ్ళై. కుటుంబాలకు పెద్దలుగా ఉంటున్నారు, సోవియెట్ ప్రభుత్వంలో ప్రముఖులుగా వున్నారు. ఒకప్పుడు కార్మికుల నికృష్టపు జీవితాలనుంచి గొప్పవైజ్ఞానికాభివృద్ధి చెందినవారి అదృష్టం, యీ నాటి స్టాలిన్ గ్రాడ్ యువకుడు, వైమానికుడు, సేనాపతి అయిన, డూమోవర్కులో కార్మికుడైన స్టెఫాన్ ఫోల్డ్ నోవ్ కొడుకు విక్టర్ ఫోల్డ్ నోవ్ గా కనుపిస్తోంది. వాల్లానదిగట్టున ఉన్న స్టాలిన్ గట్టుమీద ఇత్తడితో చేసిన విక్టర్ విగ్రహం నదిలో ప్రతిఫలిస్తుంటుంది.

అతిచురుకుదనంకూడా స్టాలిన్ గ్రాడ్ ప్రజల్లో వచ్చిన ముఖ్యమైన మార్పుల్లో ఒకటి. జర్జిన్ స్కీట్రాక్టర్ ప్లాంట్, రెడ్ ఆక్టోబరువర్కుస్, బారికేడ్ వర్కుస్, మొదలైన పెద్ద పెద్ద యంత్రాగారాల్లో వేలకొలదిమంది పనిచేస్తున్నారు. కొత్తగా ఒకనాకా నిర్మాణశాల, స్టాలిన్ గ్రాడ్ హైస్కో-ఎలెక్ట్రిక్ పవర్ స్టేషన్ స్థాపించబడ్డాయి. పాతయంత్రా గారాలను పునర్నిర్మాణంచేసి అనేకవందల కొత్తయంత్రా గారాల్ని నిర్మించారు.

ఇదంతా ఎందుకు? ఈ పట్టణంలో జారుల ప్రభుత్వం క్రింద వున్నప్పుడు ఒక్కశతాబ్దంలోనూ రెండు హైస్కూళ్లు, ఒక లైబ్రరీ, ఒక అనాథ శిరణాలయం, 400 విశ్రాంతి మందిరాలు (హోటళ్లు) ఉండేవి. కాని యిప్పుడో? అనేక ఉన్నతవిద్యా కళాశాలలు; వైద్య, వాస్తుశాస్త్ర, ఉపాధ్యాయ తర్ఫీతు కళాశాల అనేకములు ప్రతిభాశాలు రైన పండితులతో. 1500 మంది విద్యార్థులతో అలరాదు తున్నాయి. కొన్నివందల చిన్న పాఠశాలలు, అనేక పారి భాషికకళాశాలలు, లైబ్రరీలు, మ్యూజీయంలో, ఉన్నాయి. అసలు ఆనాటి నగరానికీ, యానాటి నగరానికీ పోలికే లేదు. అంత అభివృద్ధి యిరవై నాటుగు సంవత్సరాల్లో!

నిరంతరం దుమ్ముతో అసహ్యంగా ఉండే రోడ్లన్నీ యిప్పుడు పరిశుభ్రమైన తారురోడ్లుగా మారిపోయినయ్య. నగరంచుట్టూ చక్కని చెట్లతోపులు పెరిగినై. వందల కొలది హెక్టార్ల వైశాల్యం కలిగిన పెద్దపెద్ద తోటలు ఎన్నో

పున్నామ. అవిగంగి రేణి, బాహుంచెట్లతో అత్యంత శోభా
యమానంగా కనిపిస్తుంటామ. అతడుముందు రెండుమూడు
అంతసుల మేడలు, ఇరుకుమురికి రోడ్లతో చూడటానికే
అసహ్యంగా వుండేది. ఇప్పుడు పెద్దపెద్ద వెల్లని భవనాలు,
విశాలమైన, శుభ్రమైనరోడ్లు, విశ్రాంతిభవనాలు, బజారు
మధ్యో విశాల విగ్రహాలు, హాయినిచ్చేచెట్లు, అత్యంత
శోభనమైన పూతోటలతో కళకళలాడుతోంది.

రాష్ట్ర వాల్తానది ఒడ్డునుంచిచూస్తే విద్యుద్దీపాలతో
కన్నులు మిరుమిట్లు గొల్పుతూ ఒక పెద్ద పూలమాలలాగు
కనుపిస్తుంది స్టాలిన్ గ్రాడ్ మహానగరం. దుకాణాల, సిని
మాల, సర్కసుల, నాట్యశాలల, హోటళ్ళ దీపకాంతు
లతో శోభిల్లుతోంది. తాడో స్పీకర్లమూలాన నగరంలోని
సంగీతమంతా వచ్చి వాల్తానదిమీద విహారం చేస్తోంది.
స్టాలిన్ గ్రాడ్ ప్రజలంతా తమ నగరాన్ని చూచి సంభ్రంభిస్తున్నా
పోతారు. ఆనగరం సోవియట్ యూనియన్ లోని సుందర
మైన నగరం ఒకటిగా రష్యా స్వతంత్ర వాయువుల్ని
పొరుగు, వైజ్ఞానిక కేంద్రమైవుంది సోవియట్ ప్రజలకు.

విహారయాత్రలకొచ్చే యాత్రీకులు స్టీమర్లు యొందివ్య
నగరం సమీపించే కొద్ది స్టీమర్లు పైభాగానికివచ్చి ఆనగర
యంత్రాగారాల్లోనుంచి వింతవింత పోకళ్ళతో ఆకాశాన్నం
కుతున్న పొగచుట్టలు, అందులో స్పష్టంగా కనుపిస్తున్న
ఎర్రని ఉక్కుముక్కల రవ్వచూచి మురిసిపోతారు. సము
ద్రపుకొద్దన ఉన్నపుడు ఉరిమిన ఉరుములాగ ఆయంత్రా

గారాలు చేస్తున్నద్యనిని వింటాను. ఇదే విప్లవజారిట్సిక్ నగరం, ఇదే ఆస్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరం అనీ, ఇది ఒకపుడు రష్యనుల విధిని నిర్ణయాల పాలగాకుండా కాపాడి రష్యను జాతికి విముక్తిమార్గాన్ని చూపించిన మహానగరమిదేనని, అనసరమైతే యీ నాడుకూడ అలాంటిపాత్రనే వహించ బానికి సిద్ధంగావుండని అనుకొంటూ ఎంకో ఆనందపరవశు యాతారు.

*

*

*

1918 ఆగస్టు 23 మధ్యాహ్నానికి కమ్యూనిస్టు గని కార్మికుల దళాలు, మొరొజోవో-డా నెట్జ్ దళాలు సైనికాధికార సంఘంయొక్క ఆ దేశానుసారం మోరొపొవో నగర సమీపంలో మధ్యరంగంలో దాడిని ప్రారంభించినై. వారు తమ జీవితాలను త్యాగంచేసి, రక్తంధారపోసి ఘోరంగాపోరాడి శత్రువును ఆ నగరంనుంచి తరిమికొట్టారు.

సరిగా 24 సంవత్సరాల తరవాత 1942 ఆగస్టు 23 వ తేదీన సాయంకాలం 5 గంటలకు 80 భారీ జర్మనుటాంకులు, నాయుధకాల్పల దళాలతో స్టాలిన్ గ్రాడ్ లో మొట్ట మొదట యంత్రాగారం, ట్రాక్టరు యంత్రాగారంమీద దాడి ప్రారంభించినై. వెంటనే వందలకొలదీ శత్రువిమానాలు స్టాలిన్ గ్రాడ్ భవనాలమీద బాంబులవర్షాన్ని కురిపించాయ్. ఇదే మొదటి భయంకరమైన సాసిష్టుదాడి వాల్గానదికి కూర్చు వైపున.

ఆ నగరం సంగమంటల కాపాడుతైంది. అగ్నిశాఖలు మిన్నుముట్టుతున్నై. యుక్రైన్-డన్ ప్రాంతంమీద జర్మ

నుల మొదటిదాడికిని ఈనాటి యీ రెండవ దాడికిని మధ్య కొన్ని ప్రశాంతమైన సంవత్సరాలు గడిచిపోయినట్లుంది. కానీ యీ జారిట్సిక్-స్టాలిన్ గ్రాడ్ ఆ పొగమంటల మధ్య కూడే అభేద్యమైన ఉక్కుకోటలాగ చెదరకుండ శత్రు మూకల్ని యెదుర్కొంటోంది.

1918 లో దండెత్తివచ్చిన క్రాస్ నోవ్ దాడి ఉధృతానికి, 1942 లో జరిగిన దాడి ఉధృతానికి ఉపాసాంశాల తేడా ఉంది. భీకరమైన టాంకు దళాల ఒత్తిడికి క్యూర తుపాకీ గుండ్ల తాకిడికి, అతిభయంకరమైన వాయు దళాల దాడికి క్రిందటి ప్రపంచ యుద్ధంలో సర్వవినాశాంతక మనుకొన్న శత్రుదాడికి దే మీ పోలిక లేదు. ఆనాటినుంచి యుద్ధ నిర్మాణ కళలో అనేక అభివృద్ధికరములైన మార్పులు జరిగినయ్యే. ఎత్తుగడ ముట్టడి, యుద్ధ వేగాల్లో యెంతో మార్పు వచ్చింది. విపరీతమయిన అభివృద్ధి జరిగింది. కాని ఒకే ఒక వస్తువు మాత్రమే మార్పు చెందలేదు. అదే ప్రజలు.

ఈనాడు స్టాలిన్ గ్రాడ్ సగరాన్ని కాపాడుతున్న వీరులు యే తరం ప్రజలోనని భ్రమపడుతారేమో సుమా! కాదు కాదు. ఏ వీరులు 1918 ప్రపంచ యుద్ధాన్ని విజయవంతం చేశారో, ఆ వీరసంతతే యీనాటి ప్రజలు.

24 సంవత్సరాలనాటి యాకోవ్ యర్మో, నికొలాయ్ రద్ నోవ్, ఆలబ్ యెవ్ లరక్తం యింకా యీనాటి వీరుల నాళాలలో ప్రవహిస్తూనే ఉంది. 80 భారీ ట్యాంకులు, అంతు లేని విమానదళాల బాంబువర్షం, అకస్మాత్తుగ ట్రాక్టరు

యంత్రాగారాన్ని, స్టాలిన్ గ్రాడ్ నివాసాలమీద పడినపుడు కూడ ఆయంత్రాగారాల్లోని కార్మికపీరులు తమపనిమీదనే లేదు. ఒక్కరు కూడ భీతిచెందలేదు. అచంచలమైన ధైర్యంతో తమ తమ పనుల్లో నిమగ్నమై వున్నారు.

దాడిబరిగిన మొదటిరాత్రి కొన్ని వందలమంది కార్మికులు రై ఫిల్మ్, పెద్దమరతుపాకులు, తెలిక మరతుపాకులు ధరించి ఆ యంత్రాగారానికి చుట్టూ, రక్షణశ్రేణిగా తయారయ్యారు. అక్కడ వారు భారీ మోటారుదళాల, అండతో లెఫ్ట్ నెంట్ సార్కిస్మిక్ నాయకత్వంక్రింద జర్మనీ ట్యాంకుల దళాల ఉధృతాన్ని అరికట్టారు. వారు విమానవిధ్వంసక శతఘ్నదళాల సహాయంతో లెఫ్ట్ నెంట్ కర్ నెల్ హెర్మన్ నాయకత్వాన హోరాహోరీ పోరాడారు. ఆ దళాల్లో సగం జర్మనీ డైవ్ బాంబర్ల దళాల నెమర్క్ వటానికి సగంమంది జర్మనీటాంకుదళాలమీద అగ్నివర్షం కురిపించేటానికే నియమింప బడ్డారు. ఎడ తెగని బాంబులమోతాతో యితరశబ్దాలేమీ వినిపించటం లేదు. ఈ ప్రదేశానికి ముందు వున్న లెఫ్ట్ నెంట్ స్విస్సన్ దళం జర్మనీటాంకుల, విమాన విధ్వంస పోరాటంయొక్క యొత్తిడికి సర్వశాశనమై పోయిందేమో ననుకొన్నాడు, లెఫ్ట్ నెంట్ కర్ నెల్ హెర్మన్. కాని కొద్ది సేపట్లోనే విమానవిధ్వంసక శతఘ్నుల భయంకర గర్జనలు వినవచ్చినయ్. కేంద్రాధికార స్థానాన్నుంచి రాకపోకలు బాధింప బడ్డాయి. ఒక రోజంతా తమస్థానాన్ని కాపాడు కొంటూ శత్రుగమనాన్ని అడ్డగించారు.

మొత్తం 24 నాయకులకు ముగ్గురు సైనికులు గాయపడినా
కాని వెనానాయకుణ్ణి సురక్షితంగా స్థానానికి చేర్చారు.
ఈ పోరాటంలో చివరకు మిగిలినవారు ఆ ముగ్గురే. తక్కిన
వారంతా..... ఎలాగైతే చివరకు శత్రువు మొదటి
శ్రావణి తిప్పికొట్టారు. ఆ పట్టణాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవా
లని శత్రువుచేసిన ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమైనాయి. యుద్ధం
పోనికి-నగరవీధుల్లోనికి, పెద్ద యంత్రాగారాల్లోనికి, కార్మి
కుల నివాసాలదగ్గరకు-వచ్చింది.

*

*

*

ఒక స్టాలిన్ గ్రామ్ నగరవీధుల్లోనే 2 నెలలు యుద్ధం
మీద తరిపిలేకుండా సాగింది. ఈ నగరయుద్ధంలో పోరాడిన
50 మంది వీరులు-ముగ్గురు, షర్మచ్ భారీటాంకులను వెనక్కి
దాకించిన వీరులు, షర్మచ్, పోల్యకోవ్ లాంటి కార్మిక
స్వచ్ఛంద సేవకవీరులు, ఓల్గాకోవలె వాలాంటరీ స్త్రీ వీర
వనితలు యింకా పొంకుడై వారు, వైమానికులు- అమరకీర్తి
సావించియుట్ల దేశచరిత్రలో ఉక్కుఅక్షరాలతో చిత్రించ బడు
తుంది. 50 రోజులు తన చిన్నదశంతో ఒక మంటిని రక్షి
తగాచేసుకొని స్టాలిన్ గ్రామ్ నగరవీధుల్ని కాపాడిన సార్జెంట్
సావ్ లెవ్ అచంచల ధైర్యసాహసాలు మరువరానివి. 'సావ్
లెవ్ గృహం' ప్రసిద్ధిచెందింది. అధికార ఉత్తరప్రత్యుత్తరా
ల్లోను, ప్రభుత్వ ఆజ్ఞల్లోనూకూడ అలాగే వ్యవహరింప
బడింది. స్టాలిన్ గ్రామ్ నగరాన్ని, తమ రక్తాన్ని భారపోసి
కాపాడుతున్న వీరయోధులకు జేజేలు—

ఇప్పుడు యీ వీరనగరం స్మశానవాటికా సదృశ్యమై యింకా తగలబడుతున్న భవనాలతోనూ, అచంచలమైన పురాతనభవనాలతోనూ భీతి గొల్పుతోంది. రాత్రిళ్ళు చంద్రుడు గుహాసదృశ్యమైన భవనాల్లోకి, తుపాకిగుళ్ళ కాహుతైన చెట్లమొద్దల తొట్లలోకి తొంగి చూచి భీతి చెంది మబ్బులచాటుకుపోయి దాక్కుంటున్నాడు. వెన్నెల రోజుల్లో ఆస్ఫాల్తో నీర్మించబడిన వీధి సంగమప్రదేశాలు (Squares) గడ్డకట్టిన సరస్సుల్లాగ కనుపిస్తున్నయ్. బాంబులు చేసిన గుంటలు మంచుగడ్డల నెరల్లాగవున్నయ్. బాంబుల మంటల కాహుతైన యంత్రాగారాల పొగగొట్టాల్లోనుంచి పొగరావటంలేదు. ఆ యంత్రాగారాల పుద్గ్యానవనాల్లో అందమైన పుష్పలతాకట్టడాలు స్మశానాలలోని గోరీలలాగు విచారంగా ఉన్నై. యంత్రాగారాలు అల్లరిచేసి దెబ్బలు తిని నిశ్శబ్దంగావున్న కుర్రవాడిలావున్నై.

అది మృతనగరమా! కాదు. ఎప్పటికీ కాదు. ప్రాల్లి గ్రాడ్ పునరుజ్జీవితమాతుంది. రాత్రింబగళ్లుకూడ విశ్రాంతి వుండదు. ఆయుర్ధృవమయంలో శిథిలగృహాల్లోకూడ జీవకళి పోలేదు. సూక్ష్మదృష్టిగల కందకసైనికులు శత్రువుగల నాన్ని అతిశ్రద్ధతో కనిపెట్టివుంటున్నారు. తుపాకిగుడ్డి బాంబులు, వగైరా మందుగుండుసామగ్రి, ఆయుధాలు యీ శిథిలగృహాల్లోనుంచి కందకాల్లోకి బహుజాగ్రత్తగా జేర వేయబడుతున్నై. పరిశీలకులు పెద్దభవనాలపై అంచు స్తులనుంచి శత్రువు కదలికలను పరిశీలిస్తున్నారు ఏమాత్రం ఏమరకుండా. సైన్యాధికారులు మ్యాపులను అతిసూక్ష్మంగా

పరిశీలిస్తున్నారు. తయినాతి సిపాయిలు సైనికవార్తల్ని
వేగంగా పుచ్చేసి పంపుతున్నారు. రాజకీయ కార్యవిధాన
చర్యలను వారు తీవ్రంగా చర్చిస్తున్నారు. వార్తాపత్రికలకు
వార్తలు పంపుతున్నారు.

*

*

*

ఆ శిథిలభవనాల్ని చూస్తుంటే మృత్యులై వదిలిపెట్ట
బడిన భవనాలలావున్నాయి. కాని అకస్మాత్తుగా ఒకనాడు
ఒక జర్మనీకు ఒక యంత్రమాలనుంచి అతిజాగ్రత్తగా
వచ్చింది. రాత్రి బగళ్లు అతిశక్తిగా పరిశీలిస్తున్న
సైనికుడు యీ టాంకుమీద రైఫిల్ను ప్రయోగించాడు.
ఆ ప్రక్కయిట్లోనుంచి విమాన విధ్వంసక శతఘ్నితో
టాంకును రక్షిస్తూ టాంకు విధ్వంసక శతఘ్నిల్ని పేలుస్తున్న
సైనికులకు రక్షణగా నున్న గోడను కూలత్రోయటానికి
కాల్పులు ప్రారంభించాడు ఒక జర్మన్. ఇంకా ప్రక్కమేడపై
అంతస్తుపైనుంచి తన సోదర సైనికుణ్ణి కాపాడుతూ ఆ జర్మన్
మీద కాల్పులు సాగించాడు ఒక సోవియట్ యోధుడు.
జర్మనీవాడు హతమయ్యాడు. ఆటాంకుకు డెడ్ చల్ల బడింది.
మళ్ళీ యంత్రానే జర్మన్ పంచులు పైనుంచి కాల్పులు
సాగించాయి. ఆ యంత్రగోడల యెర్రని గుట్టకలు ఊడి
పడటం ప్రారంభించినై. మన పరిశీలకుడు నాజీవహారణ
యంత్రాలు వుంచబడిన రహస్యస్థలాలను చెప్పాడు మన
సైనికులకు. వెంటనే శిథిలగోడలవెనుక, కిటికీలవెనుక
ద్వారాలవద్ద ఉప్పుటివరకు రహస్యంగా వుంచబడిన తుపా
కులు ప్రేల్చి వారంభించారు మన సైనికులు. ఈలోపున

యిందొకటి చూంకు నెమ్మదిగా వెనక్కుజారి కనుచూపు
మేర లేకుండాపోయింది. అప్పటికప్పుడే టాంకు విధ్వంసక
శతఘ్ని సైనికుడు, సైన్యపరువగైరా సాయుధ సైనికులు తమ
స్థానాలనుమార్చి సరియైన స్థానాల్లో శత్రువుమీద దెబ్బ
తీయటాని కనువైన స్థానాల్లో నిలబడ్డారు. యుద్ధఉద్ధృతం
తగ్గే సమయాల్లో యిలాగే జరుగుతుంటుంది చెదురుగా.

తుపాకిగర్జనలు, బాంబులమంటమధ్యనున్న ఆనగరం
నరకసదృశ్యంగా వుంది. ఇప్పుడు ఆనగరంలో జీవితం మహా
మర్భరంగా వుంది.

పెన్సిల్ తో వ్రాయబడిన నోటుపుస్తకంలోని ఒక కాగితం
నాకు దొరికింది. అది తీసిచూస్తే కంపెనీ అధికారదశముఖ్య
కార్యస్థానంనుంచి వచ్చిన వార్తలున్నాయి. ఇవీ ఆవార్తలు:

“తైము ఉదయం పడకొండున్నరగంటలు.

“గార్డుదళాలకు చెందిన మొదటి లెఫ్టనెంట్ ఫెడొసివ్

“ఆటోమాటిక్ రైఫిల్ దళాలతో మా కంపెనీదళాలకు
వెనుకభాగానుంచి వచ్చి ముట్టడించాలని శత్రువు మహా
ప్రయత్నంచేస్తున్నాడు. కాని యిప్పటివరకు ఆ ప్రయత్నా
లన్నీ విఫలమయినాయి. గార్డులు తమ స్థలాలనుంచి ఒక
అడుగునా కదలటంలేదు. సైనికులు, సైనికాధిపతులు తమ
వీరత్వాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నారు. ఏమైనప్పటికీ శత్రువును
హామలిక పోనీయకూడదనే పట్టుదలతో వున్నారు. సేనాధి
పతి బ్రతికున్నంతవరకూ శత్రువు పురోగమనం కలలోని
వార్త. మూడోరైఫిల్ కంపెనీ సైనికులకీర్తి అమరత్వం

చెందుతుంది. మూడో రైఫిల్ కంపెనీ సేనాధిపతి ప్రమాదంలో పున్నాడు. అతడు చెవిటివాడయ్యాడు. దుర్బలుడయ్యాడు. అలాంటిది తల తిరిగిపోతున్నట్లుగా వుంటుంది. ముక్కనుంచి రక్తం ప్రవాహంగా కారుతోంది. అయినా అచంచలంగా నిలబడిపోరాడుతున్నాడు. ఇన్నోకెంటోవ్ కూడా ఆ కంపెనీ సైనికులు ఒక్క అంగుళమైనా కదలటంలేదు. మేము చివరి ప్రాణాల్ని పోనో దాక స్టాలిన్ నగరాన్ని రక్షిస్తాం. సోవియట్ భూమిని శత్రుగోరీల దొడ్డిగా మారుస్తాం. నాకు సైనికులమీద, క్రిమియన్ అధికారులమీద అంత నమ్మకం వుంది”

ఈ మహానగరం పతనం కాలేదు.

ఫిరింగిగుండెలైతలకు భూమ్యాకాశాలు దద్దరిల్లి పోయినాయి. రెండు నెలలగాడు వున్న ఉత్పతనం యింకా దేమీ తగ్గలేదు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరప్రజలలో మనోనిబ్బరం దేమీ చలించలేదు. గోర్కీ, ఊరల్, మాస్కో, ఇవనోవో మొదలైన ప్రాంతాలనుంచి వచ్చిన వేలకొలది సైనికుల పట్టుదలకూడ దేమీ తగ్గలేదు. పోగా వీరి అక్షంత కార్యదీక్ష జర్మను ముప్పుయల్ని గడగడ లాడించింది.

శిథిలమైనప్పటికీ స్వేచ్ఛాప్రియలతో ఆ మహానగర ఇంతకముం దెప్పుడూ లేనంత శోభాయమానంగా ఉందిప్పుడు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ ప్రజలు పోరాడుతారు యింకా. స్టాలిన్ గ్రాడ్ పునరుజ్జీవింపబడుతుంది.

ఏమైనా సరే స్టాలిన్ గ్రాడ్ ను రక్షించండి! (స్టాలిన్ గ్రాడ్ రక్షకులను జారిడ్స్కీ నగర రక్షకులకు మనవి.)

[1918లో జారిట్సిన్ నగర ని (ఇప్పటి స్టాలిన్ గ్రాడ్) తమ అకుంతిత ధైర్యసాహసాలతో రక్షించిన స్టాలిన్ గ్రాడ్ పురప్రముఖులు స్టాలిన్ గ్రాడ్ జర్మనీ దాడినుంచి కాపాడు తున్న ఎర్రసైన్య సేవాధిపతులకు, రాజకీయబోధకులకు యీ క్రింది లేఖను అందజేశారు.]

స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరవీధులన్నీ అసంఖ్యాకములైన తుపాకీ గుళ్ళతోను, బాంబుల ప్రేలుళ్ళతోను మూర్కొగుతున్న యీనాడు, ఒకనాడు జారిట్సిన్ నగరాన్ని శత్రుమహాక్రమణ బారినుంచి కాపాడిన, మా హృదయాలు అప్రయత్నంగా పూర్వ యుద్ధదృశ్యాలనై పుకు పరెగెత్తుతున్నై. ఈ నాటి లాగనే ఆ నాడుకూడ మన ప్రియతమమైన యీ నగరాన్ని స్టాలిన్ నాయకత్వాన రక్షించికొన్నాం.

ఆ రోజులు గతించిపోయినప్పటికి ఆ నాటి కీర్తి యింకా సజీవంగానే ఉన్నది. ఆ నాటి వీరులగాథలు కొన్నివందల గ్రంథాల్లోనూ, అనేక సినిమాల్లోనూ, చిత్రాల్లోనూ, జానపదగేయాల్లోనూ, ఇతిహాసాల్లోనూ చిత్రించబడ్డాయి. తమకోసం, తమ నగరంకోసం పోరాడి కీర్తిగాంచిన ఆ నాటి వీరులు స్టాలిన్ గ్రాడ్ ప్రజల మనోవీధుల్లో సత్త్రాలల్లా ప్రకాశిస్తున్నారు. ఆ నాడు యెందరో వీరులు మరణించారు. కాని వారిని మన నగరస్త్రీ, పురుషులెవ్వరూ మరచిపోలేదు.

మనం విజయాన్ని సాధించినతర్వాత ప్రశాంతముగా నగరనిర్మాణం గావించాం. మనం చూస్తుండగానే జారి

టీఫ్ట్ స్టాలిన్ గ్రామ్ మహానగరంగా పెరింగింది. మన జీవితానందానికి తోడ్పడేలానికి అనేక యంత్రాగారాలు, పాఠశాలలు, కళాశాలలు, సృత్యశాలలు, సినిమాహాలు, విశ్రాంతిమందిరాలు, వైద్యశాలలు నిర్మింపబడ్డాయి. మేము మహానగరపౌరులమైనందుకు ఎంతో గర్విస్తున్నాము. అంతే కాదు, జారిటీఫ్ రక్షకుల వీర రక్తం వృధాపోలేదని కూడా అమితానంద పరవశుతాతున్నాం. అందువల్లే—వందలాది శత్రురాబంధులు మన నగర ఆకాశంలో తిరుగుతున్నప్పటికీ, నేలకొద్దీ బాంబులు అగ్నివర్షాన్ని కురిపిస్తున్నప్పటికీ, ఆ బాంబుమంటలకు కూలిపోతున్న ఇళ్ళే క్రిందపడి మాభార్యా బిడ్డలు ఘోరమరణాల పాతాళాన్ని చూచుకోవడం మేము మీకు—స్తాలిన్ గ్రామ్ రక్షకులకు—యీ మనస్సునుస్తున్నాం.

సోదరులారా!

మన ప్రియమైన నగరాన్ని శత్రువుకు స్వాధీనంకానీయవద్దు! ఏమైనాసరే, నగరాన్ని వదలవద్దు. జారిటీఫ్ వీరుల నీర్తి నలుదిక్కుల మాగ్నోగుతున్నట్లే మీకీ రికూడ తరతరాలుగా మాగ్నోగేట్లుగా పోరాడి జయించండి.

మీ బిడ్డలు, మీ సోదరులు ఎప్పుడూ మిమ్మల్ని మర్చిపోరనేసంగతీ గుర్తించుకోండి! వారి భవిష్యత్తుఖంకోసం వీరోచితంగా నమ ప్రాణాలకొడ్డి స్టాలిన్ నగరాన్ని కాపాడిన మిమ్మల్నెప్పుడూ విస్మరించరు! ప్రియసోదరులారా, మా భవిష్యత్తును గుర్తించుకోండి!

మీ శక్తినింతటిని కేంద్రీకరిస్తే చాలు శత్రువుకు పరాజయం సిద్ధమని మాకు గట్టినమ్మకం. రష్యా రాక్షసినుండు అల్పజర్మన్ కీటకమెంత? సోవియట్ ప్రజలందరి హృదయాలు మీ విజయకోసం ఆరాటపడుతున్నై. వారి బల సంపదంతా మీ వెనుకనేవుంది. సోవియట్ ప్రజలంతా మీరు తప్పక నగరాన్ని కాపాడతారని గట్టిగానమ్ముతున్నారు. మీ విజయమే అఖిలసోవియట్ ప్రజలవిజయం.

ఆ ఘాసిస్తుతొత్తులకు యే మాత్రంస్థానం యియ్యవద్దని మీ ప్రజలందరూ ఎలుగెత్తి చాటుతున్నారు. రష్యన్ ప్రజలకు ఆ దుర్మార్గులుచేసిన ఘోరాపచారాలకు-వాళ్లకు శిక్ష మరణమే! మీదగ్గరదాకా వచ్చేవరకూ మీరు ఆగవద్దు. ప్రతియింట్లోనూ చొరబడి వేటాడి పిచ్చికుక్కల్ని చంపినట్లుగా చంపండి. మీరు చంపే ప్రతి జర్మను కీటకం, ప్రతిటాంకు, ప్రతితుపాకీ నాశనం మన విజయాన్ని దగ్గరకు తీసుకొస్తుందనే సంగతిని మర్చిపోకండి.

అతిత్వరగా ముందుకు వెళ్ళండి. మీ ఆయుధాల్ని గట్టిగా పట్టికోండి! మీలో శత్రువిద్వేషానలాన్ని యింకా రగిల్చండి. మీకు విజయం లభ్యమౌతుంది.

స్తాలిన్ నాయకత్వంక్రిందే లాంటిన్ విజయం సాధించింది. మళ్లీ యీనాడు కూడ స్తాలిన్ నాయకత్వంక్రిందే స్తాలిన్ గ్రాడ్ విజయాన్ని సాధిస్తుంది.

స్టాలిన్ గ్రామ్ రక్షకుల ప్రతిజ్ఞ

[25వ అక్టోబరు సోషలిస్టువిప్లవ దినోత్సవంనాడు స్టాలిన్ గ్రామ్ రంగంగాని ఎర్రసేన సైనికులు, సేనాధిపతులు, రాజకీయ బోధకులు కలిసి స్టాలిన్ కి యాక్రింది వుత్తరాన్ని వ్రాశారు.]

క్రిమిన్ మైన్ జోసెఫ్ విస్సరియోవిచ్!

ఎర్రవై అయిదు సంవత్సరాలక్రితం బోల్షివిక్ పార్టీ నాయకత్వాన సోవియట్ యూనియన్ ప్రజలు, పట్టుబడిదారీ, భూస్వాముల ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోసి, కార్మిక, కర్షక రాజ్యాన్ని స్థాపించారు.

అప్పటినుంచి ఒకటి, రెండు నాల్గు మసప్రజలు నాయుధులై ప్రజాకార్యస్వేచ్ఛా, స్వాంత్ర్యాలను కాపాడారు.

మళ్ళీ ప్రతిభావంశమైన యీ 25వ విప్లవ విజయోత్సవంనాడు సోవియట్ ప్రజలు తమ దేశరక్షణకై జర్మనీ దురాక్రమణదారులతో హోరాహోరీ పోరాడుతున్నారు.

ఈవిషయ పరిస్థితుల్లో స్టాలిన్ గ్రామ్ ను కాపాడుతున్న మేము సేనాధిపతి, గురువు, స్నేహితుడవు అయిన నీకు మా హృదయ పూర్వక సైనిక ఎర్రసేన అభినందనాలను పంపుతున్నాం.

రష్యా మహాసది వాల్గానది ఒడ్డున తుపాకిగుళ్ళ హోరులతో, బాంబుమంటల మధ్యనుంచి—మహాసంగ్రామ

విధ్వంసించి నీ కీజాబు వ్రాస్తున్నాం. ఈ వుత్తరం ఎందుకంటే — నీకూ, నీద్వారా సోవియట్ ప్రజలకు మేము అంచంచలమైన పట్టదలతో పోరాడుతున్నామనీ, శత్రు విధ్వంసక కార్యాలలో మా చేతులకు అలసట అనేది లేదనీ తెలిజేయటానికి, మేము స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరంలో విజయమో, వీరమరణమో, రెండే చూడాలని నిశ్చయించుకొన్నాం!

యూరప్ అన్ని మూలలనుంచీ వందలాది ప్రత్యేక దళాలను (Reserve Forces) పేలకొలది బృందాలు, విమానాలను స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద కేంద్రీకరించి అప్పుడే రెండు నెలలైంది, మహానగరాన్ని స్వాధీనంచేసుకొని వాల్గానదిని ఆక్రమించుకోవటానికి.

శత్రువు ఎత్తులన్నీ మాకు తెలుసు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ ను స్వాధీనపరచుకొని వాల్గానదిద్వారా మనకు వస్తున్న సరఫరాలను అరికట్టి నదివెంట దక్షిణంగాపోయి కాస్పియన్ సముద్రందగ్గర మన ముఖ్య నూనె నిల్వ కేంద్రాలను పట్టుకొని ఆర్థికంగానూ, సైనిక యెత్తుగడలతోనూ సోవియట్టు రాజ్యాన్ని ఆక్రమించుకోవాలని శత్రువుకుట్ర. ఇలావున్నా శత్రువు యెత్తులు!

శత్రువు యెత్తులు విజయవంతం అయినట్లైతే మన రాజ్యానికి గుండెకాయలైన తెలిన్ గ్రాడ్, మాస్కో లపై వెంటనే కాకసస్సులోనుంచి ముట్టడి జరుపుతారు.

మేము యానాడు ఒక్క స్టాలిన్ గ్రాడ్ కోసమే కాదు యాయుధాన్ని చేస్తున్నది. ఏదిలేకపోతే తీవ్రతం దుర్భర

మాతుంగో అట్టి న్యాయత్రాణాన్ని మనప్రయ మాతృభూమిని కాపాడటానికి యా యద్ధం చేస్తున్నాం. ఇక్కడే మన దేశ భవిష్యత్తు నిర్ణయించబడుతుంది. ఇక్కడే మనం న్యాయత్రాణ జాతిగా వుండేదీ లేనిదీ నిర్ణయించబడుతుంది.

అందుకోసమే మేము మా సర్వశక్తులన్నీ ధారపోసి పోరాడుతున్నాం. మా చివరి ఉచ్చాస్వసము ఊపిరితిత్తు ల్నించి పోగే వరకు పోరాడతాం. మాలో అందరూ ఒక్క అంగుళమైనా వెనక్కు లెగ్గకూడదని నిర్ణయించుకొన్నాం.

యద్ధరంగ సమీపంలోనే పల్లెప్రాంతం లకు వెళ్ళినప్పుడు అక్కడి ప్రజలు మమ్మల్ని యెంతో ప్రేమతో, ఆశతో చూచారు. ఆచూపులు ఎలాగైనా జర్మనీ సరహంతకుల్ని ముందుకు రానీయమనీ, తాము యింతకాలంగా అనుభ విస్తున్న శౌఖ్యప్రదమైన జీవితాన్ని వదిలి చుర్బరజీవితా లను గడపలేమనీ తెలియజేస్తున్నాయి. వారు సేద్యంచేసి పండించి పంటభూముల్ని యీ ముడికి జర్మనీ కుక్కలు తాకలేవనే ధైర్యంతో వున్నారు.

ఆక్రమిత ప్రాంతాల్లో జర్మనీవాళ్లు చేస్తున్న రక్షణ కృత్యాలన్నిటినీ జర్మనులనుంచి తప్పించుకొనివచ్చిన ప్రజలు మాకు వివరించేవారు మాదళాల్లో కలిసి పోతున్నారు, జర్మనీ ఆక్రమణక్రింద అణగారిన పోతున్న రష్యన్, యుక్రే నియన్, బెల్గియన్ రష్యన్ వగైరా రాష్ట్రాల సోదరుల ఘోషను మేము స్పష్టంగా వింటున్నాం. ఆక్రమితప్రాంతా ల్లోని మనతల్లులు, భర్తలు, అక్కచెల్లెళ్ళ కన్నీరు సము

ద్రావిడులుగా ప్రవహిస్తోంది. అయినప్పటికీ వారికొక ఆశవుంది. మనబలంలో పూర్తి నమ్మకము, మనకుతప్పక యెప్పటికైనా విజయం కలుగుతుందనే ఆశలు వారికి మెండుగా వున్నాయి. అవే వారిని యింకా బ్రతికిస్తున్నాయి అన్ని కష్టాలలోగూడ.

జర్మనుల చేతి యమబాధ ననుభవిస్తున్న మన ప్రియ బాంధవులు, నిరాశతో కృంగిపోయిన మన సోదరులు మనల్ని ప్రేమాతిశయాలతో కాగలించుకొనురోజే మనకు శోభావంతమైనరోజు.

అదిగో! మన తల్లులు శుష్కహస్తాలు, బిడ్డలు చిన్న కోమల హస్తాలు మనకోసం చాచి యెదురుచూస్తున్నారు. లక్షలాది మన సోదరులు “రండి త్వరగా, రక్షించండి”! అనేహృదయ విదారకమైన ఆర్తనాదాలు స్పష్టంగా వినిపిస్తున్నాయి.

అందువల్ల శత్రువును ఓడించటమే కాదు, సోవియట్ భూమినుంచి తరిమి, మనదేశాన్ని ఫాసిస్టు బారినుండి తప్పించటం మూవిధి అనుకొంటున్నాం. ఈ నిర్ణయమే యీపట్టుదలతోనే మేము రోజూ యుద్ధానికి వెళ్లుతున్నాము. ఈ నిశ్చయంతోనే శత్రువును హతమారుస్తున్నాం.

మేము అతిపట్టుదలతో పోరాడుతున్నాం. శత్రువు రోజూ రోజుకు ఉద్రిక్తుడై ఘోరంగా పోట్లాడుతున్నాడు.

ప్రతిరోజూ కొన్ని వేల శత్రువిమానాలు మాపై నవిహారం చేస్తుంటాయి. కొన్ని వందలటాంకులు నగర అన్ని మూలల

మంత్రం కాంబులు వాగ్మస్తున్నయ్. అసంఖ్యాకములైన తుపా
కులు. కందక మోక్షాదులు ఏడవేగకుండు మాస్థానాలపై
అగ్నివర్షం కురిపిస్తుంటే.

జర్మనులు బాంబుల ప్రేలుశృతో మమ్మల్ని నిర్భాంత
పెట్టాలని చూస్తుంటారు. అగ్నిమంటలతో మమ్మల్ని గుడ్డి
వాళ్ళగాచేసి ముట్టడించాలని ప్రయత్నిస్తుంటారు. మాధృద
సంకల్పాన్ని నడలించాలని వాళ్ళవుద్దేశం. కాని మన
వీరయోధులు అచంచలంగా, అకుంఠిత ధైర్యసాహసాలతో
నిలబడి పోరాడుతున్నారు. స్టాలిన్ గ్రాడ్ రక్షకులముందు
జర్మనుల దాడుల రాక్షస కృత్యాలుగేమీ పని
చేయటంలేదు.

మొదటిసారి బాంబులకాల్పులు అయిన తర్వాత జర్మనులు
70 బాంకులతోనూ, కొంత కాల్బలంతోనూ వచ్చి కిరిగురు
ఎర్రనై నికలున్న ప్రదేశంమీద దాడి ప్రారంభించారు. ఈ
సాసిస్టెంట్ రాక్షసులు ఆ కొద్దిమంది వాళ్ళతుపాకుల మారణ
అగ్నిజ్వాలలకు బలికవించాలని బయలుదేరారు.

కాని ఆ వీరరక్షకులు ఏమాత్రం చలించలేదు. విజ
యాన్ని నాధించారుకూడ. ఈ అసాధారణ పోరాటంలో
27 శత్రుబాంకుల్ని కాల్చివేశారు. 150 హిట్లరు జంతువుల్ని
కూడ కాల్చారు, దాడిని విరగగొట్టారు. ఈ శత్రువులు
బాంకులు తోకలు ముడిచి కాళ్ళకు బుద్ధిచెప్పారు. జర్మనీ
ఉక్కుకంటే మన సోవియట్ సైనికుల మనోబలం ఎంత
గొప్పదో దూర చిన్నపోరాటం ముజువుచేసింది.

జూనియర్ లెఫ్ట్ నెంట్ కలాష్నికోవ్ ఆధిపత్యంకింద వున్న ఒక చిన్నదళంమీదకు కందక మోర్టార్ల బలంతో నూడిన రెండు జర్మను పెద్దదళాలు దాడిసలిపినై.

వాళ్ళను గాగా దగ్గరకు కానిచ్చి అపుడు ఆటోమాటిక్ రైఫిళ్ళతో వాళ్ళను తుడిచిపెట్టమని కలాష్నికోవ్ ఆజ్ఞ ఇచ్చాడు. గట్టిదెబ్బ పడింది వెళ్ళవలసి. చావగా మిగిలిన కొద్దిమంది వెళ్ళవలు వెనక్కు తిరిగెనా చూడకుండా పారి పోయారు.

మరునాడు ఉదయమే మళ్ళీ దాడి ప్రారంభమయింది. ఈసారి 500 మందితో వచ్చారు. దగ్గరదగ్గరగా వుండి ఏడైగకుండా కాల్పులు నాగిస్తూవచ్చారు. యీ దళాల రక్షకులు ఒక్కొక్కరే వాళ్ళ పెద్దలదగ్గర కెళ్ళారు. చివరకు 11 మంది మాత్రమే మిగిలారు. ఆ 11 గురు స్టాలిన్ గ్రామ్ రక్షకులే! ప్రతివిషమఘట్టంలోను - కలాష్నికోవ్ "సోదరు లారా! స్టాలిన్ గ్రామ్ పీఠుల్లోనే పోరాడుతున్నామనే సంగతి మర్చిపోకండి. మనం స్టాలిన్ గ్రామ్ పోరులమేనని జ్ఞాపకముంచుకోండి" అని హెచ్చరిస్తూవుండేవాడు.

ఈసారికూడ శత్రువును తరిమారు మన వీరులు. ఈ కలాష్నికోవ్ చిన్నదళం మనోనిబ్బరాన్ని చెదరగొట్టాలని భయంకరమైన కాల్పుల్ని పెద్దయెత్తున సాగించారు జర్మనులు. కాని యీ ప్రయత్నంకూడ విఫలమైంది. ఈ 11 మంది వీరులమీదకు 40 బాంబువిమానాలను పంపారు. ఆ బాంబుమంటల ఉధృతంచూస్తే ఆ కాల్పుల తర్వాత యంకా అక్కడ యేమీ ఉండదనిపించింది.

ఈ జర్మనులదాడి వచ్చేటప్పటికి ఆటోమొటార్లై ఫిల్లె
తమ శక్తిని పూర్తిగా చూపించినై జర్మను నక్కలక.
గాయపడిన, పడని ప్రతిఒక్కరికీ తనకందకంచుంచి కాలు
స్తూనేయున్నాడు. చివరికు మళ్ళీ సహాయదళాలు వచ్చే
టప్పటికి జర్మనుసైనికులు, అధికారులు బజారులలో నష్ట
పోషకులుగ దీర్ఘద్రులు పోతున్నారు.

స్టాలిన్ గ్రాడ్ లో ఒకవీధిని సంరక్షిస్తున్న సర్జంట్ మేజరు
ఖోస్టాకోవ్కు 6 జర్మనుటాంకులు వస్తున్నై. అతడు
టాంకువిధ్వంసక శత్రుఘ్నిని ప్రయోగించి మూడు టాంకుల్ని
నామరూపాలులేకుండా చేశాడు. ఈ కాల్పుల్లో అతనివద్ద
నున్న గుళ్ళన్నీ అయిపోయినై. మిగిలిన మూడు టాంకులు
పైకివస్తున్నై. వెంటనే దొరికిన టాంకువిధ్వంసక రైఫిలును
ప్రయోగించి యింకోటాంకును నాశనం చేశాడు. మృత్యు
ఘోషతో మిగిలిన ఆరెండుటాంకులు అతివేగంగావస్తున్నై.
ఇంక యితనికి ఆయుధాలేమీలేదు. కాని నిరుత్సాహ పడ
లేదు. గ్రెనేడుతో ఒకటాంకు ముందుచక్రాలను విరుగ
గొట్టాడు. ఇంక ఒక్క ఒక్క చేతి గ్రెనేడు మాత్రమే వుం
దతనవద్ద. మిగిలిన ఆ ఒక టాంకు నగరంలోకి పోవటానికి
బయలుదేరుతోంది. దానిని ఎలాగైనా ఆపాలని అతను
చేతి గ్రెనేడును తన గుండెల కదుముకొని టాంకుకు అడ్డ
పడ్డాడు.

వీరుడు వీరస్వర్గ మలంకరించాడు. టాంకు ఆగిపోయింది.
ఈ విధంగా మా క్రియతమమైన నగరాన్ని ప్రాణాలుకూడ
ఒడ్డి యిప్పటికి రెండు నెలల నుంచి కాపాడుకొంటున్నాం.

‘ఏమైనా సరే స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద శత్రువును తరిమాలి’ అనేదీ మాయద్ధ నినాదం యీనాడు. ఈనినాదం విజయవంతంగా సాధించబడాలంటే పట్టుద, శిక్షణ కావాలి. విధ్వంసకులు, పరిమాంగడిశంవాళ్లు, నిరీక్షించు ప్రచారంచేసిపట్టుగా - భూతాలకంటే భయంకరమైనవాళ్లు జర్మనులు-శత్రువు అంత బలవంతుడు కాదని దై నందిన మా అనుభవం మాకు ఎంతో ధైర్యాన్నిస్తోంది.

కామ్రేడ్ ! మారోసం నీవు పడుతున్న ఆతురత, యీ సగరయద్ధానికి నీనాయకత్వాంవల్ల యిక్కడి ప్రతి అంగుళాన్ని పట్టుదలతో రక్షిస్తున్నాం. ఈ మంటల మధ్యకూడా రోజురోజుకు మాకు ఉత్సాహం, పట్టుదలలు యెక్కువౌతున్నయ్. అతినై పుణ్యంతో యద్ధముచేస్తున్నాం. బలవత్తరమైన రక్షణశ్రేణుల్ని నిర్మించ గలుగుతున్నాం. ఇక్కడ స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద, మరొకసారి జర్మనులు మన తడాకా రుచిచూస్తారు.

ఇక్కడ, స్టాలిన్ గ్రాడ్ వద్ద, జర్మనుల గర్వం అణగింది. స్వాతిశయం సడలింది. మొన్న జూలై దాక జర్మనులు మూడు రోజుల్లో స్టాలిన్ గ్రాడ్ ను పట్టుకొంటామని ప్రగల్భా కొట్టారు. అప్పటినుంచి స్టాలిన్ గ్రాడ్ ఆక్రమణకు వాయిదాలువేస్తూ హిట్లరు మొరుగుతున్నాడు. గోరింగు గురకలు పెడుతున్నాడు. గొబ్బెల్సు కీచుగొంతుకతో అరుస్తున్నాడు. కాని ఆ వీరసగరం. చలించకుండావుంది. ఫాసిస్టు పశువులు వేళే ప్రతి అడుగు వాళ్ళ రక్తప్రవాహంలో పడుతోంది.

జర్మనులు స్టాలిన్ గ్రాడ్ బాట మృత్యు బాట అని పూరికే అన్నారా?

యూరప్ లోని అన్ని రంగాలనుంచి తనకున్న ఆత్మ్య శ్రమను నిక జ్ఞాలను పెప్పించి యిక్కడ కేంద్రీకరించాడు హిట్లరు. కాని యీ రెండు నెలల సమూలక్షమూది జర్మను, ఇటాలియన్, రుమేనియన్ సైనికులు స్టాలిన్ గ్రాడ్ ముట్ట డులతో హతులైనారు.

హిట్లరు ఏదలాది బాంకుల్ని పాపాడు. కాని బాంకులు కూడ రోమీ చేయలేక పోయినై. స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగర వీధుల్లో గోడలప్రక్కనే 800 బాంకుల సమృద్ధి యనుప ముక్కల్ని పోగుపడిసి వుంచాము.

ఇంతకు ముందెప్పుడూ ఉపయోగించని యంత్రాల్ని ఉప యోగిస్తున్నారు జర్మనులు యిక్కడ. అయినా రోమీ ప్రయోజనం కనుపించటంలేదు. మన విమానవిధ్వంసక శతఘ్నుల సైనికుల నేర్పరితనంవల్ల 1002 జర్మను విమా నాలు ముక్కలుముక్కలై వాల్గానది ఒడ్డున బహిర్పదే శ్లాగ్ గుట్టలు గుట్టలుగా పడివున్నై.

ప్రియమైన జోసెఫ్ వాస్సిరినోవిచ్!

మేము విశాలమైన రష్యా మాతృభూమి అన్నిప్రాంతాల నుంచీ వచ్చాం.

సోవియట్ ప్రజలందరికీ గర్వకారణమైన స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరాన్ని రక్షించటంకోసం, వివిధజాతుల సమ్మిళితమైన మన మాతృభూమినుంచి అన్ని జాతుల సోదరులం ఒకే

యద్ధజాతి కుటుంబంలాగ, శత్రువుయందు పూర్తి ద్వేషంతో, అందరం సమాన ధైర్యసాహసాలతో యిక్కడ పోరాడుతున్నాం. ఈ సగరంకోసం యింత పట్టుదలతో యెందుకు పోరాడుతున్నానుంటే ఎర్రసేనకు, ప్రజలకు యీ సగరం యెంత ప్రాముఖ్యమైననో మాకు తెలుసు గనక.

ఈ సగరాన్ని కాపాడుటప్పుడు మొట్టమొదటి స్టాలిన్ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రకారం, ఎండ తీవ్రతను, చలిబాధను, నిద్రలేమిని, అధికలిసికూడ లెఖించేయకుండా, సోవియట్ ప్రజలందరికి గర్వకారణమైన, స్టాలిన్ ట్రాక్టర్ యంత్రాగారాన్ని యీ సగరంలోనే నిర్మించామనే సంగతి జ్ఞాపకమొస్తుంది.

జర్మనులు స్టాలిన్ గ్రాడ్ సుందర భవనాలను నాశనం చేశారు. స్వాక్షరీలను కూల్చివేశారు. కాని శిథిల సగరమైన స్టాలిన్ గ్రాడ్ అజేయంగావుంది. ఆబూడిద, శిథిలాలు, చివరకు యిటుకలుకూడ మనకు పవిత్రాలు.

జారిట్సిన్ రక్షణ రోజుల్లోలాగే స్టాలిన్ గ్రాడ్ సగర యంత్రాగార కార్మిక సోదరులు మాతోగాటు నిలిచి సగరరక్షణకు పోరాడుతున్నారు. మాలో చాలమంది జారిట్సిన్ సగరయద్ధంలో పాగొన్న అనుభవశాలులు వున్నారు. నీవు ఆనాడు సగరరక్షణకు ప్రదర్శించిన అద్భుతమైన ధైర్య సాహసకృత్యాలను వర్ణిస్తూ సగరాన్ని యెలా కాపాడనో చెప్పుంటారువారు. ఈ కథలు మాకు నూతనోత్సాహాన్నిచ్చి కార్యోన్ముఖుల్ని చేస్తుంటాయి.

క్రిందిటి సంగత్యం తెల్పు మాన్యుషాది క్షమనం
 గ్రామం దాని పురుషులు అర్హతకుండ ప్రజలు శక్తి
 పూర్తివిశ్వాసంతో ఎర్రపై న్యూ తప్పక విజయం చేశారు
 పైదనే సమ్మత తోయి, దాన్ని కొనసాగించావు. ఆ విజయం
 మాకు జ్ఞాపక మొస్తోంది.

మన దాదాగారి రక్షణను నీవు నిర్మించావు. నీ రాయ
 క్షాత్రంకింద నీర ఎర్రనేన జన్మనీ నీ సిస్టుల్ని మాన్యు పాలి
 మేరలు దాటవరికూ తరిమికొట్టింది.

ఈనాడుమాత నీ నామరత్నం క్రిందే దైవంవినం పొందుతున్న
 అనుభవంద్వారా తప్పకుండా స్టాలిన్ గ్రాడ్ నుంచి శత్రువును తరిమి
 పోల్చగలమనే దైర్యం మాకు రోజురోజుకూ ఎక్కువైంది.

మా తండ్రిల రక్తంతో తరిసిన మా నేల మాకు ఎంతో
 పవిత్రమైనది. గాంబు, యపాకీ గుళ్ళతో ధ్వజం చేయబడి
 వచ్చు కాని యెన్నటికీ నాశనం కాదు యీ పవిత్ర భూమి.

మేము, మా తండ్రిల ప్రతిష్ఠను కాపాడుకోవడం మా
 క్రిందిటి 25 సంవత్సరాలలోనూ సోవియట్ ప్రభుత్వంకింద
 అభివృద్ధిచేసిన అమూల్యసంపదను కాపాడుకోవడంకోసం,
 ఈ గొడుయిద్దం చేస్తున్నాం.

మేము అనేక రాష్ట్రాలనుంచి వచ్చాం. కాని స్టాలిన్
 గ్రాడ్ ను రక్షించటం మా కుటుంబాలను, మా రాష్ట్రాలను,
 మా దేశాన్ని రక్షించుకోవటం కోసమని మా కందరికీ
 మోటు.

తమ మాతృభూమికి సంభవించిన యీ ప్రమాదాన్ని
 తిరించి ప్రతి సోవియట్ పౌరుడు తన ఆశాపూరితదృష్టుల్ని

మా నైపుక ప్రసంపజేస్తున్నాడు. మాకు చేలాది ఉత్త
కాలు సోవియట్ యూనియన్ అన్ని ప్రాంతాలనుంచి వస్తూ
వుంటాయి. ప్రతి వ్యక్తరంగానూ “స్టాలిన్ గ్రామ్ శత్రువు
స్వాధీనం కాగూడదు” అనే ఆజ్ఞాపూరిత వాక్యాలేవుంటాయి.

మన దేశపు ప్రతికార్మికడూ, ప్రతికార్మిక స్త్రీ—యెక్క
డున్నానరే, ఏపనిచేస్తున్నా—వారి సర్వశక్తుల్ని వినియో
గించి పాటుపడజేస్తున్నారు. వారు పంపే ప్రతి అదనపు
విమానం, టాంకు, తోటాలు, గుళ్ళు, రొట్టెలు, ఆహార
పదార్థాలు శత్రువిధ్వంసనకు ఎక్కువగా ఉపయోగపడతా
యని వారికి తెలుసు. మాకన్న యీ ప్రజాబలమే మాలోని
శక్తిని సహస్రాంశాలు అధికంచేసి మా దేశరక్షణబాధ్య
తల్ని యెక్కువగా గుర్తింపజేస్తోంది.

ఒక సోవియట్ ప్రజలేకాదు, యావత్ప్రపంచంకూడ
యీ నగరయుద్ధంపై పే తిన దృష్టిని నిగిడ్చి చూస్తోంది.
ప్రపంచం మారుమూలలనుంచికూడ మన మిత్రులు మన
యుద్ధవిధానాన్ని స్తోభిస్తున్నారు. యీ నైతికబలసహాయం
మన మిత్రమండలి రెండోరంగం ప్రారంభించే రోజు యింకా
యెంతోదూరం లేదనిపిస్తోంది.. ఇది నైతికబలసహాయమే
కాదు. నిజమైన సహాయమే స్టాలిన్ గ్రామ్ రక్షకుల కని
చెప్పవచ్చు. శత్రుపరాజుమాన్ని మరింత దగ్గరకు తీసు
కొస్తుంది యీ సంపత్తి. విజయమానంతరం మిత్రమండలి
రాజ్యాలన్నీ కలసి పైశాచికఫాసిజం నామరూపాలులేకుండ
చేస్తాయి:

ప్రియమైన డి. సెఫ్ విస్సరిన్ విచ్ !

ఈ ఛాసిస్టుభూతాలు మన మాతృభూమిమీద దండెత్తి కుండా వున్నట్టే తే ప్రశాంతంగా విశాలమై, శోభావంతమైన పాపులనుంచి, ఛాక్స్ లనుంచి, సమిష్టి వ్యవసాయక్షేత్రాల నుంచి, విశ్వవిద్యాలయాలనుంచి, కళ శాలలనుంచి నీకు ఆనందంతో వుత్తరాలు వ్రాస్తుండేవాళ్ళంగదూ !

కాని యిప్పుడు మేము సైనికులు. ఇప్పుడు మాకర్థవ్యం ముఖ్యంగా, జర్మనీకి దాసులుకాకుండా మన దేశప్రజల్ని కాపాడటంకోసం విజయసాధన.

మా కందకాలనుంచి ఈ వుత్తరంలో నీకు ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాం : మా చివరి రక్తపుబొట్టు క్రిందపడి ఎండిపోయేవరకు, మా హృదయస్పందనం ఆగిపోయేవరకు, మా చివరి నిశ్వాస బయటికి పోయేవరకూ స్టాలిన్ గ్రామ్ కోసం పోరాడతాం. శత్రువు వాళ్లను ఎన్నటికీ సమీపించలేదు.

జారిట్స్కి రక్షకులగు, తల నెరిసిన అనుభవశాలిరగు మా తండ్రులముందు యితరరంగాలలోనున్న మా కామ్రేడ్స్ ముందు, మా దళవర్గాలముందు, సోవియట్ మాతృభూమి ముందు సోవియట్ ప్రతిష్ఠకు కళంకం రానీయమనీ, చివరివరకూ పోరాడతామనీ ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాం.

నీ నాయకత్వంక్రిందే మా తండ్రులు జారిట్స్కిని కాపాడారు. మళ్ళీ యిలాగే నీ నాయకత్వంక్రిందే స్టాలిన్ గ్రామ్ మహాయుద్ధాన్ని గెలుస్తాం.

సోషలిస్టు అక్టోబరు విప్లవం వర్ధిల్లుగాక !

సోవియట్ యూనియన్ మాతృభూమి వర్ధిల్లుగాక !

సోవియట్ విజయనిర్మాత, స్టాలిన్ వర్ధిల్లుగాక !

నవంబరు 6, 1942 } స్టాలిన్ గ్రాడ్ రంగస్థల నికులు. సేనాధిపతులు,
రాజకీయదోషిచల సంతకాలు.

Stalingrad Days

24 గంటలు

రచయిత:

— లియోనిడ్ కోరిన్.

ఆనాడు అతివిషమంగావుంది. 12 జర్మన్ దాడులు జరిగాయి. టాంకులతోనూ, విమానాలతోనూ, ఆశ్విక దళాలతోనూ, కందక మోర్టారులతోనూ ఎడతెగని అగ్ని జ్వాలల్ని కురిపిస్తూ ఎలాగైనా నగరరక్షణ శ్రేణుల్ని శేధించాలని యీ పన్నెండు ప్రయత్నాలుచేశారు. ఒకరి తరువాత ఒకరికి విజయం. ఒక్కొక్కప్పుడు ముష్టి యుద్ధం చేసేంతటి స్థితిలోనికి కూడా వచ్చేది. మన సైనికులకు శత్రువు ఆయుధాలు, యుద్ధపద్ధతులు పూర్తిగా తెలుసు. విమానాల గుంకారాలకు, టాంకుల ఢిల్ల ఢిల్లారావాలకు, దేమీ భీతిచెందలేదు. వందలాది జర్మన్ రైఫిల్ దళాలు గుంపులు గుంపులుగా లోపలికి చొచ్చుకువస్తున్నప్పుడైనా కించిత్తుచలించలేదు. సరిగదా ముందున్న శ్రేణులు వెనక్కి, వెనకనున్న శ్రేణులు ముందుకు తాడుమార్చే నప్పుడైనా కంగారు పడలేదు. వారు 'శ్రేణుల్ని వదలవద్దు' అనే ఆజ్ఞను మర్చి

హోలేడు. అందువల్ల వారిని యదిరించి దేమీ లోపలికి
హోలేడు. ప్రతియుంట్లో ఒకమర్దం, ప్రతిరాగా ఒక రక్షణ
గోడలాగ ఉన్నది.

శత్రువు వాయుదాడికి మన సైనికులు నేలకరుచుకొని
పడుకొనివున్నాడు. ఇంతలో రి టాంకులు మంటల్ని కక్కుతూ
!!వ కంపెనీ దళాలవైపుకు వస్తున్నాయి. వెంటనే మన
సైనికులు మూడు విద్యుద శత్రువుల్ని ప్రయోగించారు.
కాని అవి భ్వంసమయ్యాయి. మన సైనికులు చలించారు.
ఇంతలో వాళ్ళ సేనాధిపతి, లెఫ్టినెంట్ బైబెక్ శాంతి
వాక్కులు వినబడుతున్నాయి.

“ధైర్యంతో వుండండి! ఒక్క అంగుళమైనా వెనక్కి
అడుగేయవద్దు!”

వారు వెళ్ళి ధైర్యంతో టైఫిడ్, చేతి గ్రేనేడ్లు పుచ్చుకొని
సిద్ధంగా నిలబడ్డారు. శత్రు టాంకుల్లోనుంచి గుంపులు
గుంపులుగా ఆ మాంటిక్ టైఫిడ్లు దళాలు దిగి వట్టు పడి
శీలించుకొంటూ టైఫిళ్ళను ప్రేలుచూపు వస్తున్నాడు. వారి
వెనుక వాళ్ళ బంకులున్నాయి. ఒక శిథిలగృహంలో ప్రవేశ
శీలించారు. ఆ యింటిగోడకు పెద్ద కంఠపడింది. అంగువల్ల
ద్వారంనుంచే వెళ్ళ సక్కరలేకపోయింది. ఒక్కసారిమం
పాటు నివ్వెరపాటుతో నిలబడ్డారు దర్మనులు. కాని అంతా
నిశ్చెడ్దు. అతిజాగ్రత్తగా - మొదటివాడు - రెండోవాడు
తరువాత ముందోవాడు - ఇంటిలో జొరబడ్డారు. ఆ ఇంట్లో
పున్న యిరుగుమెట్లగుండా పైకియెక్కుతూ గిరుక్కున
వెళుకుకోరిగారు. అప్పటికప్పుడే ఆలస్యమయింది. వాళ్ళ

వాదాలదిగ్గర గ్రెనేడులు ప్రేలాయి. అందులో ప్రాణాలతో
వున్న ఒక్కజర్మను కెవ్వనకేక వేసి బజారులో కురికాడు.

జర్మనుటాంకులు గురిచూచి కాలుస్తున్నయ్. ఇల్లు
తగులబడిపోయింది. లెప్టినెంట్ బాబింకో తీవ్రంగా గాయ
పడ్డడు. కాని స్మృతి తప్పిపోతున్నప్పటికీ “తుపాకులన్నిటినీ
ప్రేల్చండి” అని కేక వేశాడు.

చేతి గ్రెనేడులు ప్రేలాయి. ‘మరతుపాకులు గల్లంతు
చేశాయి. ఆ యింటిరక్షకులు చివరిగోడ పడిపోయేవరకూ
ఆ యింటిని వదలలేదు.

ఎక్కడికిపోతారు? పారిపోతారా? ఛీ! ఆపనిచేయలేదు.
వారి నాయకుని ఆజ్ఞాప్రకారం రెండువైపులనుంచీ పోరాడు
తున్నారు. తిరోగమనం అనేదిలేదు! వారికి ముందు
10 గజాల్లో ఒకయిల్లు పొగ కప్పువేసింది. దాన్ని జర్మ
నులు ఆక్రమించుకొనివున్నారు. రైఫిళ్లు సిద్ధంచేసుకొని,
మరతుపాకి పుచ్చుకొని మనసైనికులు ఆ పొగలోనుంచి
వెళ్ళారు.

ఎడమభాగాన కొంచెంలో 7వ కంపెనీ వుంది. అన్ని
వైపుల్నించి శత్రుటాంకులు ఆ వైపుకు వస్తున్నయ్. మన
సైనికులు తమ తమ ఆయుధాలతో సిద్ధంగావున్నారు.
టాంకువిధ్వంసక కత్తెఘ్నలసైనికులు షాటల్, సాడికోవ్,
కాషిట్యోలు కాల్పులు ప్రారంభించారు. కాల్పుల
ఉధృతం మూడుటాంకుల కాల్పులు అకస్మాత్తుగ ఆగిపోయి
నయ్. శత్రువువెనక్కు తగ్గి ఎడమవైపుగా తిరిగివచ్చి చుట్టి
ముట్టటానికి టాంకుల్ని ముందుకు తెస్తున్నారు. టాంకు

విధ్వంసకతుపాకిల్ని మళ్ళీ ఒక్కమ్మడిని ప్రేల్చాడు మనవాళ్ళు. మొయోకోవ్, మాచోకోవ్, అంతో నెస్కోల తుపాకులు రెండుటాంకుల్ని తగులబెట్టినై. కాని ఇంకా ఆవి ముందుకు వస్తూనే ఉన్నై. అరు ధయ కరమైన టాంకులు మృత్యువును కలిపించినై. అంతో నెస్కో మరణించాడు. టాంకు విధ్వంసక దళ నాయకుడు, టురంటయోవ్, అతని సైనిక మిత్రులు, జిర్కోవ్, ఫెడెరోవ్ ఫిమెనోవ్ లు వెంటనే కంద కాలోనికి వెళ్ళి వారి నియమితస్థానాల్లో ఉన్నారు. వారు నిశ్శబ్దంగా శత్రుగమనాన్ని పరిశీలిస్తూన్నారు. 100 గజాల్లో ఉన్నాడు శత్రువు..... 80 గజాల్లో..... వెంటనే ఒకటి ...రెండు... మూడు గుల్లు ప్రేలినై. మళ్ళీ రెండోసారి కాల్పులు. ఆ కాల్పుల్లో యోవో పగిలి ముక్కలై నధ్వని.

“టాంకులు యెడమవైపున ఉన్నై” అన్న పిమెనోవ్ హెచ్చరికవాక్యాలు వినబడ్డాయి. అతణ్ణి ముందుగా తన తుపాకీని ప్రేల్చాడు. ఒకగుండు ప్రేలింది. పిమెనోవ్ పడి పోయాడు. కాని తక్కిన తుపాకులన్నీ పనిచేస్తున్నై. మూడు జర్మన్ టాంకులు మండిపోయినై. మిగిలిన వాళ్ళి గుండ్లు బేహరెత్తి పలాయనం చిత్తగించారు.

మన కంపెనీకి సమీపంలో యిప్పుడు 8 టాంకులు మూడు తున్నై.

సందేహానికి పడుతోంది. జర్మన్ గొంబువిమానాలు ఆకాశంలో ఎగురుతున్నై. అలవాటుప్రకారం మంట్లు కురిశాయి. మంట్లుగాగా వ్యాపించాయి అన్నివైపులా. ఆ రాత్రి పట్టపగలులా వెలిగిపోతోంది.

ఇంకొకరోజుకూడ ఇలాగే గడిచింది. ఒక గంట మాత్రం తీవ్రంగా సాగింది పోరాటం.

రేడియోస్టేషను ఒక చిన్న చవాచాలో యెక్కటుచేశారు. దివిజన్ డివిజన్ హెడ్ క్వార్టర్స్ లో, అశ్వీక, కందక మోర్టారుదళ, కేంద్రాలకు వార్తల రాకపోకలకు చాలాస్పష్ట పనిచేస్తున్నాయి. నిరంతరం వార్త ప్రసారనియంత్ర మోత వినిపిస్తోంది. రేడియో ఆపరేటర్ల బండ్ల గొంతు కలుకుండు అప్పుడప్పుడు వినిపిస్తుంటాయి.

“శాలేక్ ! శాలేక్ ! ఇది కర్నల్ ! మన సమావేశం మళ్ళీ రి ఘంటలకు, ఇది కర్నల్ - గ్రాహక...”

మేమంతా అలసట తీర్చుకోవటానికి భూగృహంలో ఒక చోట కూడాం. అందరి ముఖాల్లోనూ అలసట కనిపిస్తోంది. కాని యెవ్వరూ నిద్రపోవటానికి తొందర పడటంలేదు. కోకుష్కిన్ ఒక చిన్నబల్లమీద కూర్చుని నెమ్మదిగా పాట ప్రారంభించాడు.

“ పండొమ్మిదవ రక్షకదళం

ఇప్పుడో నాకుటుంబం

ప్రియ సోదరులారా ! మన పిల్లలు

వారి ప్రేమాభి వందనాలు పంపుతున్నాడు. ”

మేమందరం కూడ పాల్గొన్నాం. ఆ భూగృహం నూ శ్రావ్య గానానికి ప్రతిధ్వనించింది.

పార్టీ బ్యూరో సమావేశం

రైలుస్టేషన్ కుడినైపుగా ఒకసన్ననిదాః వుంది. ఆ కాః వెళ్ళివెళ్ళి ఒక చిన్న గోడెగ్గర అగిం. అక్కడ కందక మోర్టారులు గోడకి చట్టూపెట్టి ఉన్నై. కమ్యూనిస్టు - పార్టీబ్యూరో సమావేశానికి వచ్చాం యిక్కడికి.

అబ్యూరో కార్యదర్శి కాప్టెన్ విరిగిపోయిన ముందు గుండు నామాను పెట్టెమీద కూర్చొని ఒక ధరఖాస్తు పత్రాన్ని పూర్త చేస్తున్నాడు.

“ఇంటి పేరు—టెనిసోల్. కేరు, తండ్రి పేరు - పావెల్ మిషెలోవిచ్. పుట్టిన తేది - 1917...”

ఇవి, కార్యదర్శిముందు కూర్చున్న విశాలమైన భుజాలను గలిగివున్న ఒక పొడుగుపాటి యువక సేవాధిపతి వివరాలు. అతనిముఖం గాలిపెబ్బతిని వడలిపోయినట్టు కనుపిస్తోంది. కాని చిరు సవ్యతో అప్పుడప్పుడు కళ్ళిరుడుచుకొంటున్నాడు.

“కొద్దిగా చుమ్ముపడింది కళ్ళల్లో” అని చెప్పాడు. “మన కాల్పుల్లో శివమెక్కింది వాళ్ళకు. మనకు ఎక్కువనష్టం చేయలేక పోయాడు. మన కందక మోర్టారులు గాగా పని చేసాయి...” అని వెనక్కు తిరిగిచూచాడు.

అక్కడే ఒక వందగజాల దూరంలో అతని కందక మోర్టారున్నై. అవి యిక్కడ జరిగిన పోరాటంలో అద్భుతంగా పనిచేసాయి.

కొన్ని జర్మనుటాంకులు కొంతనుంది కాల్బల సైనికులతో గర్జిస్తూ మేమున్న ప్రదేశానికి వస్తున్నాయి. దేని

సోవ్ మ్యాడకుండా శత్రుగమనాన్ని కనిపెట్టాడు. అతడేమీ తొందర పడకుండా తన సైనికుల ఉద్రేకాన్ని కనిపెట్టినట్లుగా నటిస్తున్నాడు. అతడు తన లెఖల్ని త్వరగా పూర్తిచేశాడు.

“మొదటిటాంకు 20 గజాలు ఎడమకు!” అనే అతని ఆజ్ఞ వచ్చింది. ఆ మరునిమిషంలోనే మోర్టారుగుండు ఎగిరింది.

అది వెళ్లి టాంకు వెనకపండింది. జర్మన్ సైనికులు చెల్లుచెదురై పోయారు. చాలమంది నేలకొరిగారు. మొదటి గుండు వెంటరెండు, మూడు గుళ్లు వెళ్ళినాయి. టాంకులు వదిలిపెట్టి పోయారు పాపం జర్మన్ యోధులు. కందక మోర్టారులతో కాల్బలసైన్యాల్ని హతమారుస్తుంటే టాంకు విధ్వంసక తుపాకులతో టాంకుల్ని ముక్కలు ముక్కలుచేశారు మనవాళ్లు. రెండుటాంకులు కాలిపోయినాయి. నాలుగు వెనక్కు పారిపోయినాయి. పదిసార్లు జర్మన్లు టాంకుల రక్షణతో మన రక్షణశ్రేణుల్ని భేదించి లోపలికి చొరబడాలని ప్రయత్నించారుకాని ప్రతిసారి బెనిసోవ్ దళం కందకమోర్టారులతో చావు దెబ్బలు తిని వెనక్కు పోవాల్సి వచ్చింది.

కార్యదర్శి చెబుతున్నాడు! “కామేడ్ డెవిస్కోవును అతడు స్టాలిన్ గ్రాడ్ పద్ద ప్రదర్శించిన అద్భుత ధైర్యసాహసాలకు సంతోషంతో, పరీక్షక సభ్యునిగా తీసుకోవాలనే తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదిస్తున్నాను.”

మేను దరం సమ్మోచా. కామేక జెనిపోవో
కరస్సర్న చేశా.

చీరునవ్వుతో “నామీద పాట్లేక పన్న సమ్మకాన్ని వృద్ధి
చేస్తున్నాను” అంటూ బయటకు వెళ్ళాడు.

వెళ్ళిన మరుక్షణాల్లోనే మళ్ళీ,

“మొదటి టాంకు—411 గజాలు కుడికి” అని అలాని
గంజీరవాళ్ళు వినిపించినై.

అయినంటివార్లు సోవియట్ పేరుకు మేజర్ జనరల్
ఎ. పీ. డి. పోలోవ్ అధ్యక్షాధ్యక్ష శిక్షణ పొందిన గార్డుస్
రైఫిల్ డివిజన్ సైనికులు నిరాడంబరం, వినయవిధేయ
తలతో కూడిన లావా జీవితాలను జీవిస్తూ, స్టాలిన్ పార్టీకి
యిచ్చి పట్టుదలతో ధైర్యంగా పోరాడుతున్నారు. దేశభవి
ష్యత్తు ఫోరవిపత్తులతో పక్షివున్న యా సమయంలో
వారంతా బోల్షివిస్కులుగా తయారవుతున్నారు.

పావ్లోవ ఇల్లు

స్టాలిన్ గ్రామంలో ప్రతియింటివద్దా భయంకరంగా
పోరాటం నాగుతోంది. ఇక్కడ తెలివితేటలు యిక్కి
బాగా పనిచేస్తాయి. పావ్లోవ చిన్నదళం ఒక యింటిని
ఆక్రమించాలని ఆజ్ఞవచ్చింది: ఆయింటికీ యింకా పొరుగు
యిళ్ళకూ మేమీ భేదంలేదు. ఆయిల్లు ఒక్కటే ప్రాంతా
నికి బజారు మధ్యలోవుంది. అదేభేదం తక్కిన యిళ్ళకూ
దీనికి. ఆయింటిని యింకా ఎంచువల్లో జర్మనులు స్వాధీన
పర్చుకోలేదు. ఆయింటిని వశపర్చుకొంటే ఆవరుగు నంతటిని

స్వాధీనం చేసుకోవచ్చు. ఆప్రక్కయింటిలోనే శత్రువులు
చొరబడివున్నారు. వాళ్ళకంటే దగ్గరలోనే మన సైనికులు
ఆయింట్లోకి రావటానికి సాహసిస్తారా అని అనుకొని
వుంటారు. వాళ్లు జరిగిన విషయం తెలుసుకొనేటప్పటికి
ఆపరిస్థితులు విషమించినై. వామోన్ దళం బయటి కార్య
క్రమాన్ని సాగిస్తున్నారు.

కోజులు. వారాలు పోరాటంతో గడిచిపోయినై. జర్మ
నులు యీ అల్ప సంఖ్యాకుల్ని పరిమార్చటానికి చాలాసార్లు
అనేకప్రయత్నాలు చేశారు. ఈ యింటిని తగలబెట్టారు.
ఆటోమాటిక్ రైఫిల్ సైనికులు, స్నేపర్లు మనవాళ్ళను
బయటికి కొట్టాలని ప్రయత్నించారు. ఆటోమాటిక్ రైఫిలు
పోరాటాలు, ముప్పియద్దాలు చెలరేగుతున్నాయి అప్పు
డప్పుడు. ఈ పోరాటాల్లో స్నేపరు అల్లెగొండరు 12 మంది
జర్మనుల్ని హతమార్చాడు.

మనవాళ్లు భూగృహాన్ని తవ్వారు. వార్తాప్రసారేత కంద
కాల్ని తవ్వారు. వీలున్నంతవరకూ సౌకర్యాల్ని కల్పించు
కొన్నారు. మన సైనిక భాగాని కంటకూ ఆయిల్లు, ఆయింటి
నాక్రమించిన సార్జెంట్లు పావ్ లోవ్ పేరుతోనే పావ్ లోవ్
యిల్లని తెలిసింది.

అఫనసెవ్ ను గనక “ఇవ్వాలి యెక్కడనుంచి పరిశీలన
చేశా”నని అడిగితే వెంటనే.

“పావ్ లోవ్ యింటివద్ద” అని సమాధానం చెప్తాడు.

“ఇవ్వాలి యెక్కడ సారంగాలు త్రవ్వకున్నావు?”

“పావ్ లోవ్ యింటి కుడివైపున.”

“విజనల్ హెడ్ క్వార్టర్స్ నుంచి

“శత్రువు పావ్ లోవ్ యింటికి ఎడమభాగాన కాల్బల
సేనలన్ని కేంద్రీకరిస్తున్నాడు. మాకు పూర్తి వివరాలు
పరిపించాలి”

అని ఫోన్ చేశారు.

అదీ పావ్ లోవ్ యింటికే! క్రొత్త సైనికులు,
సైన్యాధికారులు వచ్చారు. పాత సైనికానుభవాలతో పాటు
యీ యింటిపేరు ‘పావ్ లోయలు’ ను గూడ గుర్తించారు.
కాని అందు కొంతమంది ఆ యింటిపేరు ప్రాముఖ్యతను
గుర్తించలేదు. అయినా ఆపేరే వుంచారు.

ఆధైర్యశాలి, సార్జెంట్లు అతని సైనికులు ఆ యింటిని
గురించిన వివరాలు తెలుసుకోవటానికి వార్తలు వచ్చి
నప్పుడు గర్వపడుతుంటారు.

వారంతా వారి సాహస కృత్యాలతో అమరకీర్తిని
గడిస్తున్నారు.

నవంబరు 19, 1942

The Stalingrad Offensive

స్టాలిన్ గ్రాడ్ నిరుసుదాడి.

వాల్గానది గడ్డ కట్టుతోంది. పెద్దపెద్ద మంచుగడ్డలు ఒక
దాని కొకటి కొట్టుకొని ఒక విధమైన ధ్వని చేస్తూన్నాయి.
ఇంచుమించుగా నదంతా మంచుతో నిండిపోయింది.
అక్కడక్కడ అనుచు బాటమీద నీటిగుంటలున్నాయి.
వాల్గానదిలోని ఆ తెల్లనిమంచు చెట్లమానుల్ని, దూలాల్ని

చేర వేస్తోంది. ఒక మంచుముక్కమీద నల్లటి పెద్దకాకి విచారంగా కూర్చోనివుంది. సిన్న నే ఆప్రాంతంలో ఒక నావికుని యొక భేదరం తేలింది. ఆదారినిపోయే ఒక చిన్న పడవ ఆశవాన్ని తీసుకుపోయింది. శవంచుట్టూ మంచుగడ్డ కట్టింది. అతి ప్రయాసతో ఆమంచును సడలించారు వాళ్లు. ఆనావికుని తాను పోరాడి మరణించిన పాల్గొన్నదానిని పడలిపెట్టడానికి యిష్టం లేకట్లుగావుంది! (ఆ మంచు గడ్డ కట్టటం వగైరాచూస్తే).

వాల్గానది మంచులో స్తీమిస్తున్నప్పుడు, పెద్దపెద్ద పడవలూ బిరుగుతోంటే కొత్తకొత్తగా వుంది.

“ఇది ధృవమండల దండయాత్రలాగుంది” అన్నాడు ఒకపడవ కెప్టెన్. గడ్డకట్టిన నదిలో ప్రయాణం అంత తేలికైన పనిగాదు. మంచుముక్కల మధ్యనుంచి పడవను నడపాలంటే చాలాకష్టం. పడవ ఆప్పుడు తలక్రిందులుగా బిరుగుతూవుంటుంది. యీమంచుగడ్డల ఒత్తిడికి పడవలూగేతాడు మీద గట్లకట్టి మంచుకు సుత్తిపెట్టి చీతకగొడతూ వుంటారు. పడవ కెప్టెన్ గాలిపెబ్బతిని అలిసిపోయివున్నప్పటికీ పడవను అతిజాగ్రత్తగా నడుపుతూ స్టాలిన్ గ్రామ్ యధానికి మంచుగుండు సావగ్రి ఆహార పదార్థాలు గుర్రాల్ని తీసుకువెళ్లుతున్నాడు పడవలమీద.

తొంభై రోజులు జర్మనులు స్టాలిన్ గ్రామ్ సగరంలోని యిల్లు, వీధులు, ఫ్యాక్టరీలు, తోటలు అన్నిటినీ ముట్టడించి కాల్పులు సాగి చారు. తొంభై రోజులూ మనదళాలు హోరాహోరీగా పోరాడి వేలాది జర్మనీ విమాన, ట్యాంకు,

తంపాకుల మూరణ అగ్నిజ్వాలల తాకిడిని వెనక్కుటప్పికోట్టాయి. వందలకొలిదీ భీకరదాడుల్ని రొడిమెట్టెవ్ గారొకొవ్ గుర్దవ్, సారయెవ్ల దళాలు యెనుక్కొని జర్మనులను మచ్చుమాపాయి. వారి అచంచలమైన, శిలాసదృశమైన పట్టదల, చెక్కు చెదరని హృదయాలు, వారి రక్తస్రావాల్నే స్టాలిన్ గ్రాడ్ ను శత్రుదాడులనుంచి కాపాడాయి. మన రక్షణలకు చుట్టునున్న వలయం మరింత బిగింపబడింది. బయటిదళాలతో యేవిధమైన సంబంధమూ లేకుండవుంది. శత్రువు కాల్పులు తీవ్రకరమౌతున్నయ్. యద్ధనగరమైన స్టాలిన్ గ్రాడ్ కు ఆగష్టు నెలంతా అతికష్టంగా వుంది. సెప్టెంబరులో మరలవిషమించింది పరిస్థితి. ఇక అక్టోబరులో శత్రువుక పూర్తిగా వెర్రెక్కిపోయింది. అప్పుడు ఆనగరం మీద కురిపించిన అగ్నివర్షానికి ప్రపంచంలో గోదీకూడ అగలేదనిపించింది. కాని ఎర్రసైనికులు ఆ దాడుల నన్నిటిని యెనుక్కొన్నారు. ఇంకాకు మానవాతీతమైన శక్తికావాలనుకొంటాను. వాల్గానది రక్షణశ్రేణుల్ని భేదించలేక పోయాడు శత్రువులు. వాల్గానదిని, స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరాన్ని రక్షించిన ఆ వీరయోధులకు ఆపోరాటం భయంకరస్మృతిగా వుంటుంది.

మళ్ళీ మేము వాల్గానదిలో ప్రయాణంచేసేటప్పుడు మా పడననిండా జర్మన్ యద్ధభైదీ లున్నారు.

“ఇప్పుడు వాళ్ళకు వాల్గాదృశ్యాలు బాగా కనిపిస్తున్నాయి అన్న ఊకనావికుడు. ఆ భైదీలు వాల్గానది మంచగడ్డల వంక, నీటివంక చిరబురలాడుతూచూస్తున్నారు. అప్పుడు

వాళ్ళ ఆలోచనలన్నీ ఆ నీళ్ళలాగే నల్లగా, మురికిగా పున్నట్లున్నై. వాళ్ళానదివద్దకు వచ్చేరోడ్లన్నీ జర్మనీ యద్ధ ఖైదీలతో నిండిపోయినయ్. ఆ విశాలమైదానంలో యీ ఖైదీలగుంపుల్ని యెంత దూరాన్నుంచైనా చూడవచ్చు. వాళ్ళు వందల, వందలమంది గుంపులుగా పోతున్నారు. 20 మంది, 50 మంది ఉన్న గుంపులుకూడ ఉన్నై. మాకు సుమారు ఒక మైలుదూరంలో ఒకగుంపు వెళ్తోంది. అందులో 3000 మంది పైగా వుంటారనుకొన్నాం. వాళ్ళను కొద్దిమంది ఎర్రసైనికులుమాత్రమే వెంటవుండి తీసుకుపోతున్నారు. రెండేసివందలమంది ఉన్నగుంపుల్ని యిద్దరు, ముగ్గురు ఎర్ర సైనికులే తీసుకెళ్తున్నారు. జర్మనులు రష్యన్ సైనికుల నాయకత్వాన సంతోషంగానే వెళ్తున్నారు.

“మాకు యద్ధం వద్దా. మేము యళ్ళకుపోతాం. ముద రప్టపు హిట్లరు!” అని కేక తేస్తున్నారు.

వాళ్ళవెంటపున్న మన సైనికులు హేళనగా—

“శీష్పుడు, మన టాంకులు వాళ్ళదళాలవెనకవుండి రోడ్ల నన్నిటినీ పాడుచేసినతిర్వాత, యద్ధంనద్దని యెంత అధైర్యం గా అరుస్తున్నారో చూడండి వాళ్లు. యింతకుముందెప్పుడూ యీ ఆలోచన తట్టలేదు వాళ్ళబుద్ధులికి పాపం! మన గ్రామాల్ని కాలస్తూ ముసలీ ముక్కల్ని చంపటంతో సరిపోయిందికాలం. ఇంకా ఆలోచనకు ఆవకాశం ఏది పాపం!” అంటున్నారు.

గుంపులుగుంపులుగా జర్మనులు మమ్మల్ని దాటిపో తున్నారు. వాళ్ళభుజాలమీద బెట్టులు ఉన్నగుడ్డలతో కట్టే

స్తాస్కులు, బిల్లికన్న ఇప్పుడు తీగమక్కలతో కట్టబడి
మోతపెడతున్నై.

ఆ ఉదయం గొగమంచు కరుస్తోంది. అప్పుడే మనదళం
దాని ప్రారంభించింది. గాలికూడ చల్లగానే ఉంది ఈమంచు
కరవట చల్ల అప్రశాంతంగా ఉన్న ఆసమయాన్ని గార్డు
కార్టరులు, తుపాకులు భేదిస్తూ మోతలు పెట్టినై. మన
టంకులు బయటికి పోగానే బాంబులమోత తగ్గేది అప్పు
డప్పుకు. పెద్దయంత్రాలు కొండగట్టుకింద విశ్రాంతి తీసు
కొంటుండేవి. ఇంతలో మన కాల్బలసేనలు అక్కడకు
పరుగెత్తుకెళ్ళి వాటికి శాశ్వతవిశ్రాంతి నిచ్చేవాళ్లు. ఈ
మందు మనమ్యునికీ, యంత్రాలకీకూడ అడ్డుగానే వుంది
తిరిగిటానికి. పరిశీలకసానాలనుంచికూడ చూడగలిగింది
ఒక తుపాకిగుళ్ళనుకూత్రమే. అవీ సరిగా కనుపించేవికావు.
మొట్టమొదటగా కొండశిఖరానికి యక్క గల్గింది బాబయేవ్
అసిస్టెంటు—లెఫ్టినెంట్ మటుసోవిన్స్కి ఒక్కడే. అతని
అనుచరులు లెఫ్టినెంట్ మాంకగోవ్, యోల్కిన్ లతో
కూడ, సార్జెంట్ మేజరు క్రిండ్రూవ్ శత్రుతోటాలపెట్టెను
లాక్కొని అతణ్ణి మరతుపాకి సైనికులమీందు పెట్టాడు.

మగను లెఫ్టిపో మనశరువాత కేంద్రదళాలన్నీ రష్యా
సైనికమస్తున్న సడవంగానే ఉన్నట్లు కనుపించినై. ఒక
దాతన్వీ ఒకటి శత్రువు పెద్దతుపాకులు, కొండగట్ల
మీద, గుట్టలను, నాశనం చేయబడ్డాయి సాయధదళాల
తోనుం, టంకులతోనూ కొండమీదపైన్న మూడు పెద్ద
దళం మన కాల్బల సైనికుల చుట్టూతో సర్వగాననమయ్యాయి

యనేవార్త మనసేన కంతటికీ తెలియజేయటానికి తెలి
ఫోనులు గోలచేస్తున్నై.

ముందుకు వస్తున్న టాంకుల జాదారంతో మేం వేస్తున్నాం.
గోడ్డంతా శత్రుశవాలతో, పాడైన తుపాకులతో, కాలి
పోయిన గడ్డితో నిండివుంది. గుర్రాలు సకిలిస్తున్నై. కాలి
పోతున్న ఉక్కుకవచాలు, చేతిగ్రెనేడ్సు రైఫిలుగుళ్ళ
వెలుగుతో రోడ్డు స్పష్టంగా కన్పిస్తోంది.

బూడిదవర్ణంగా వుండే ఆ విశాలమైదానం రక్తంతో
తడిచి యెర్రగా వుంది. యద్ధభై దీలప్రవాహం ఎడతెగకుండ
పోతోంది. భై దీలను వెనక్కుపంపేముసు పూర్తిగ పరిశో
ధిస్తారు. ఈ నరనూపరాక్షసులు చేసిన ఘాతుకకృత్యాల
చిహ్నాలుగా పల్లెస్త్రీలవస్తువులన్నీ వీళ్ళజేబుల్లోనూ, సంచు
ల్లోనూ దొరుకుతున్నై. ఇంకా ముసలివాళ్ళచేతిగుడ్డలు,
లోలకులు, లోదుస్తులు, పసిబిడ్డలగుడ్డలు, మందరాంగుల
బ్లాజులు (జాకెట్లు) కూడా ఉన్నై. ఒకడిదగ్గర 22 జతల
మేజోళ్లు ఉన్నాయి. ఇంకోడిదగ్గర పాడైన, ఒక స్త్రీబూ
ట్లున్నాయి. ఇంకా చూస్తే యిలాంటివేకాకుండ చెడిపోయిన
తుపాకులు వగైరాలుకూడా దొరికాయి. వీళ్ళదగ్గర దొరికిన
కాడ్లు, బ్రుక్కులు చాలసార్లు వెనక్కుపంపాయి. మేము
అబ్బనెనోవో రైల్వేడంక్షను దగ్గరకొచ్చాం. ఒకవృద్ధరైతు
స్త్రీ జర్మనుల ఆక్రమణక్రింద ఉన్న మూడు నెలల్లోనూ తాము
అనుభవించిన నరకబాధలన్ని చెప్తోంది.

ఆ ప్రదేశమంతా శుభ్రంగాతుడిచివేశారు. ఒక్కకోడి
గాని, కోళ్ళగూడుగాని ఎక్కడా మచ్చుకె నాలెకు. ఒక్క

ఆవునుకూడా వదిలిపెట్టలేదు. మాకు ప్రాద్దున పచ్చిక తేవల
సిన అవసరంగాని. సాయకాలం పాలంతోలటానికి గొడ్డు
గాని లేవు. ఆ దొంగలు మా సర్వస్వాన్ని దొంగిలించారు.
మేము మానవులలాగ మాట్లాడటమంటే దేమిటో మర్చి
పోయాం. మేము నెమ్మదిగానైనా సరే మాట్లాడుకోవటం
వినపడిందా మమ్మల్ని బయటికిలాగి బాదేవాళ్ళు. ఇక్కడి
మూసలిదనమంతా కొరడాదెబ్బలు తిన్నారు ! కొందరు పని
చేయటానికి నిరాకరిస్తేను, కొందరు వారి ధాన్యవిల్వల్ని
చూపించకపోతేను, ప్లాజావిటయావద్ద యింటి యజమాని
నూడుసార్లు తిన్నాడు కొరడాదెబ్బలు. వాళ్ళు నాకొడుకు,
కుంటివాడును, వాడికొడుకు కూతుర్ని ఎక్కడికోపంపాడు.
నేను నాల్గురోజుల్నుంచి కంటికిమంటికి ఏకధారగా ఏడుస్తు
న్నాను. వాళ్ళెక్కడున్నదీ ఆ భగవంతుడికే తెలియాలి."

అబ్లనకోవ్ విజయచిహ్నాలతో నిండిపోయింది. ఇక్కడ
వందలాది తుపాకులు నానాముఖాలుగా వాటిముఖాల్ని పెట్టి
అమర్చబడిఉన్నై. ఇక్కడకూడా అనేకం పట్టకొన్న ప్రక్క
లున్నై. వాటికి వివిధదళాలగుర్తులు తెగిలంపబడి యున్నై.
రైల్వేలైనులన్నీ మనవాళ్ళు పట్టకొన్న రైళ్ళతో కిట కిట
లాడుతున్నై. ఆ వాగనుమీద హిట్లరు కుక్కలా దోచిన
నగరాలపేర్లు, దేశాలపేర్లు ఉన్నై. అంటే ఆ రైలుపెట్టెలు
ఆయానగరాల, దేశాలకు చెందినవన్నమాట. ఇక్కడ
ఫ్రెంచి, బెల్జియన్, పోలిష్ పెట్టెలున్నయ్. వాటిమీద
ఆయాభాషలతో వ్రాయబడిఉన్నై. వాటిప్రక్కనే ఆయా
ప్రదేశాల దాన్యస్థితిని తెలియజేయటానికి, రేచ్ బామ్మ

నల్లరంగుతో వేయబడివుంది ప్రతిపెట్టమీద. ఇక్కడ పిండి, మందుగుండుసామగ్రి, తోటాలు, కారులు, బూట్లు, సెచ్చి లైట్లు, ఇంకా ఇతరయంత్రసామగ్రితోనిండిన రైళ్ళు ఉన్నాయి. రెడ్ క్రాస్ పెట్టెలు చూడటానికి అసహ్యంగా ఉన్న చింపిరి గుడ్డలతోనూ, చీకటిగానూ మురికిగానూ ఎర్రసైనికులు యీ రైళ్లనుంచి పిండిబస్తాలను లాగి ట్రక్కుల్లో వేస్తున్నారు.

ఆ సాయంకాలం మేము సాగిపోతున్నాం. దళాలు కూడ కదిలినై. నల్లని టాంకుతుపాకి మొనలు క్రిందికి పైకి ఉండుతున్నై. టాంకులు రణగొణ ధ్వనితో కదిలిపోతున్నయ్. ఆశ్వికదళాలు కదం త్రొక్కుతూ పోతున్నయ్. చలిగాలి మైదానంమీదనుంచి ఎండిపోయిన పొగమంచును తెచ్చి మా ముఖాలమీద కొడుతోంది. ఎర్రసైనికుల ముఖాలు యీ శీతకాలపుకాలికి కందగడ్డలాగలయినై. ఆరు బయట బొమికకంటావల్చి అమితబాధపెట్టే ఆ చలిగాలితో గేయాలను పాడుకుంటూ ఉత్సాహంతో ధైర్యంగా సాగి పోతున్నై ఎర్రసేనదళాలు.

ఈ విధంగా స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధం ముంకుకు పోతోంది. మనసైనికుల నైతికసంపత్తి అఖండంగా ఉంది. సైన్యంలో పై అధికారివద్దనుంచి మామూలుసైనికుని వరకూ తన బాధ్యతను గుర్తించి, ధైర్యంతో పరిస్థితుల్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తున్నారు. సైనికాధికారులు అతి పట్టుదలతో పని చేస్తున్నారు. సైనికాధికారునికి విశ్రాంతి అనేది లేదు. రాత్రి.

పగలు భేదమే లేదు వారికి. పై సైనికాధికారులు ప్రశాంతంగా, అప్రమత్తంతో తమ కార్యాన్ని చక్కబెడుతున్నారు. లో స్వగతంతో కఠినాపజ్ఞల్ని జారీచేస్తున్నారు. అధికార కార్యాలయంలో పనివొత్తికి యెక్కువగావుంది. ఇప్పటివరకు అభ్యమయింది అమోఘమైన విషయం. కాని ప్రతివాళ్ళూ శత్రువును జాగ్రత్తగా కనిపెట్టిఉండాలి తప్పించుకుపోవడం. నర్వనాశనంచేయాలి. స్టాలిన్ గ్రాడ్ రంగంలోని సైనికులు యీ పనిచేయటానికి శాయశక్తుల పాలుపడుతున్నారు. మనలో ఒక్కరికయినా ఆడంబరత్వం, అల్పసంతోషంఉండరాదు.

ఈ స్టాలిన్ గ్రాడ్ మహాయుద్ధం గొప్ప శత్రు పరాజయంగా ఉండాలి. స్టాలిన్ గ్రాడ్ రక్షణ గొప్పదగాన్ని కూడ వెలియ కేస్తుంది.

డిశంబరు, 1942

అరవై రెండవ సైన్యం

(మేజర్ వివెలిచ్కో)

I

ఒక గ్రామం లెటు విశాల జాత మైదానంమీద ప్రకాశిస్తోంది. ఆ దీపకాంతితో మైదానమంతా విషాదపూరితంగా కనిపిస్తోంది. ఆ మైదానంలోనే రోడ్లమీద చిందరివందరగా శత్రు మూకలు తిరుగుతున్నాయి. అక్కడి జర్మనులు సోవియట్ కల్యవృద్ధిని నాశనం చేయటానికి బయలుదేరిన విలక్షిత కాలబాగ స్టాలిన్ గ్రాడ్ వైపుకు వస్తున్నారు.

ఆ యుద్ధరంగం చాల పొడవు వుంది.

టాంకుల భీషణ పోరాటంవల్ల భూమి అంతా క్రక్కడపోయి ఆకాశాన్నంతేతవరకు మమ్ము ధుమారాలులేచి ఆ ప్రదేశాన్నంతా కప్పివేశాయి.

కొద్దితేలు ఆ రంగనికంతకుం వెళ్తున్నట్లా అటూయిటూ త్రొప్పబడతోంది.

ఆవిమానంలో వైమానికుని వెళకనే కూర్చోని ఆమూపుమీద విమానగమనాన్ననుసరించి, గుడ్తులు పెట్తున్న ఆ ప్రయాణీకు డైనరు?... 62 వ సైన్యానికి సర్వసేనాధ్యక్షుడు లెఫ్టినెంట్ జనరల్ చూకోవ్ కాదూ?... అవును. అతడే అదిగో అతనిపద్దతున్న దత్తాంశాన్ని (Data) పరిశీలిస్తున్నాడు. అతడు యిలాంటి విమానంలో వెళ్ళటం చాల ప్రమాదమనే విషయాన్ని విస్మరించాడు. ఇంకోవిమానంలో వెళ్తే బాగుండేది. కాని ప్రతిచిన్నవిషయాన్ని అతిసూక్ష్మంగా పరిశీలించటంకోసం యిలా అతినెమ్మదిగా పోగొట్టుకొనిపోయే కావలసివచ్చింది.

శత్రుదాక్షిణ్యాలిన్ గ్రాడ్ ను త్వరితంగా సమీక్షిస్తోంది. స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరం అప్పుడే మంటల కాహువైపోతోంది.

62 వ సైన్యం అధికారివర్గం 1020 కొండమీద స్థావరం దోర్నకచుకొనివుంది. స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధరంగ దృశ్యమంతా విశ్పష్టంగా కనిపిస్తుంది దక్కడకు. సర్వసేనాని నెమ్మదిగా జాగ్రత్తగా యుద్ధరంగాన్ని పరిశీలించాడు. అతడు నగరవీధుల్ని ఇళ్ళనుం పరిశీలించాడు. తన సైనికు

లకు 'చివర వరకు పోరాడమని రాత్రింబవళ్లు కందకాలు త్రవ్వమనీ ఆజ్ఞలు పంపాడు.

ఒకప్పుడు జారిట్సిన్ సగరంగా ఉన్న యీ సగరాన్ని ప్లాలిన్ రక్షించిన విధానాన్ని, ఆ అనుభవాన్ని, యితడు చక్కగా ఉపయోగించుకొన్నాడు.

సగరంమంట మధ్యనున్నప్పటికీ పురోగామి సైనికులు (Sapper-) తీరిక లేకుండా పనిచేస్తున్నారు. రక్షణ దుర్గాలను నిర్మిస్తున్నారు. ఆ సగరం యద్ధభూమిగా మారినా తమపని వదలలేదు. ప్రతియింటి కిటికీలోను శత్రువిధ్వంసక యంత్రాలను పెట్టారు. ప్రతియింటి కప్పుమీద తుపాకుల్ని అమర్చారు. ప్రతిబజారు కేంద్రం శత్రు వధ్యశాలగా మార్చారు.

62 వ సైన్యం ప్లాలిన్ గ్రాడ్ ను శత్రు మశ్వేద్యమైన కోటగా మార్చారు.

సైన్యం నవయువకులతో నిండింది. ఇంచుమించుగా పసితనంలోనే వుండని చొప్పవచ్చు. కానీ అమరికీర్తి గడించిన జారిట్సిన్ సగర రక్షకుల స్మరణయే వారిని ఉత్తేజితుల్ని చేస్తోంది. ఒకసారి సైనిక సలహా సంఘసభలో సర్వ సేనాని యిలా అన్నాడు: "ప్రతిసైనికుడు సగర రక్షణ శిలలు గావాలి."

ఆ సైన్యం తమ కార్యక్రమాన్ని అల్పజ్వాలమధ్యనే కొనసాగించింది. మొదటికాల్పులతో పొందిన అనుభవంతో

దుర్భేధ్యమైన కాంక్రీటు దుర్గంగా తయారు చేసారు
ప్రెలిక్ గ్రాడ్ ను.

II

ఘోరసంగ్రామం జరుగుతోంది.

ప్రెలిక్ గ్రాడ్ మండిపోతున్న అగ్నిపర్వతంలావుంది.
ఆ అగ్ని శిఖరాగ్రంనుంచి ప్రళయ భీకరధ్వనితో వికారం
పుట్టించే పొగ బయలుదేరుతోంది. నల్లనిమసితో ఆనగర
పరిసరప్రాంతాలన్నీ కప్పివేయబడ్డాయి. రాత్రిళ్లు ఆ మాంటల
కాంతి ఆకాశాన్ని కూడా ప్రకాశపంతంగా చేస్తోంది.

జర్మన్ సైనికులు తెక్కకు మిక్కుటంగావున్నారు. కాని
వాళ్ళ యోధవీరులంతా 62 వ సైన్యం పాదాలక్రింద దీర్ఘ
నిద్రాముద్రిత సమాధిల్లో వున్నారు. పాపం! ఒకసారి
అధికసంఖ్యాక సైన్యసముపేతుడైన శత్రువు భీషణ
సంగ్రామ విధానంచూస్తే ఒనరాసులు రోమీ ఆ యుద్ధా
నంతరం యీ భూమిమీద నిలిచివుంటూ యనుకోలేదు.

సైనిక సలహాసంఘం సమావేశమయింది ఆ నాటి పరి
స్థితిని చర్చించడానికి.

సర్వసేనాని అతనిమ్యాపు వైపుచూస్తూ దీర్ఘ నిశ్వా
సంతో యిలా అన్నాడు:-

“ఇదిగో యిక్కడ మన గార్డులు నిలబడవలసింది.”

ఇది చాల కష్టసాధ్యమైన పని!

కాని అప్పటికప్పుడే సర్వసేనాని అగ్రదళాలునుంచి
బాంకుల్ని పంపిస్తున్నాడు.

“హామ్మిది, ఒక్కటి కూడ చెప్పవద్దు!” అన్నాడు.

అతడు పిడికిలిబిగించి చెప్పలేకుండా ఆతిహాష్ట్రమునతో అన్నాడు. ఈ సైనికవిన్యాసం స్వయంగా చేస్తున్నాడు.

జర్మన్ సైన్యాలు వాల్టామశ్య ప్రాంతంలో ఉలన తరమైన కేంద్రీకరణచేసి అధికంగా టాంకుల్ని దింపుతున్నాయి. ఆదృశ్యం ముష్టిసూతంకొరకు యెత్తిన కవచధారిపిడికిలిలాగ వుంది. శూన్యాకాశంలో బాంబులు ప్రేలుతున్నై. ప్రతి చిన్నవిషయం కూడ స్థానుప్రకారం జరుగుతోంది. జర్మనులదాడి సరాసరి నగర వ్యధ్యుహాయి రిమివ సైన్యాన్ని ద్వంసంచేసి వాల్టానదిలో త్రోయాలని ప్రయత్నిస్తోంది.

జర్మనులు వారికి రాబోయే విజయాన్ని గూర్చి గట్టి నమ్మకంతో కలలుగంటున్నారు. వాళ్లు కందకాల్లోనుంచి మన సైనికుల్ని సంబోధించి “రష్యన్లారా! మీరోజుదగ్గర కొచ్చింది” అని అడుస్తున్నారు.

ఈ పరిస్థితినుంచి తప్పించుకోటానికి గొప్ప ప్రయత్నమైన మార్గం వుండా?

మన సైనికాధికారులు మన సైనిక విన్యాసంకెక్కడ విజయం మన సైనిక సంఖ్యబలం మీద ఆధారపడలేదు. శత్రుదాడి జరుగుతున్నదనుకొన్న వైపుననున్న మనదళాలు ముందుకు పోయి నడినదాటి శిథిలాల్లోనుంచి ఆదృశ్యమయ్యారు. తరువాత, కాల్పులయిన పిమ్మట నెమ్మదిగా అశిథిలాల మీదుగా ప్రతి కుతూ సైన్యం అంతా వచ్చింది.

మరునాటి ఉదయానికి పెద్దయెత్తుదాడికి సన్నపు
లయ్యారు. ఈ దండయాత్ర ముందుకు సాగింది కాని గార్డులు
తమ పార్శ్వభాగాలనుంచి శత్రువును భయంకర అగ్ని
జ్వాలల పాలుచేశారు. శత్రువు యెక్కడ యెవరుదాడిని
పూహించలేవో యెక్కడ యెదిరించలేరను కొంటున్నాడో
అక్కడే ఇంద్రజాలంచేసినట్లుగా పూర్వమోక్షుల సామ్ర
దాయాల్ని కాపాడుతూ మనసైనికులు లేచి కాల్పులు
సాగించారు.

జర్మనీల 'కవచహస్తపు పిడికిలి' విడిపోయింది. ప్రేక్షు
తెగిపోయినాయి. దెబ్బ తప్పిపోయింది. శత్రువు రక్షణలో
పడ్డాడు.

అదే జర్మనీలకు పది వేలుగావుంది.

స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధచరిత్రను పరిశోధించు యుద్ధచరిత్ర
విద్యార్థులు అక్కడ జరిగిన ప్రతిసైనిక విద్యాసమూ, ఒక
దానితో ఒకటి కలిసివున్నదని, స్టాలిన్ గ్రాడ్ రక్షణ వొక
నిర్మాణయుతమైన సైనిక నిర్మాణమువల్లనే సాధ్యమైందని
సైనిక కేంద్రీకరణే మూలకూత్రమనీ తప్పక తెలుసుకో
గలరు.

స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధం మూల మూలలకు ప్రాకింది.
రోడరోజునూ యుద్ధతీవ్రత హెచ్చింది. రోజుకు 16 గంటల
చొప్పున 13000 మిరతుపాకులు పనిచేసేవి రెండువైపులా.
రోజూ 1500 విమానాలు పోరాడేవి. ప్రతిచదరపు ఫిట్లాంగు
40000 బాంబులతోనూ 6000 టన్నుల లోహంతోనూ
దగ్ధంచేయబడింది.

కాని 62వ సైన్యం శత్రువును పట్టుకొని—వాళ్ళవి—ప్రతి
కారి—వాళ్ళకు అప్పచెప్పటానికి పూనుకొంది.

శత్రువుతో పోరాడింది బలంతో కాదు, తెలివితేటలతో,
యంత్రితో. ఆ సైన్యం వీధిపోరాటాలు నేర్చుకోవటానికి
ఒక కవచంలాగ ఉపయోగపడింది. గోతుల్లోనూ కందకా
ల్లోనూ వున్న మనుష్యులే ఆ కళాశాల విద్యార్థులు. ఈ
కందకాలు, గోతులే వారికి శిక్షణమందిరాలు. శత్రువిద్యే
షమే వారికి పుస్తకాలు.

లాన్సార్జంట్ నికల్ కోవలెంకో—నవయవకుడు, యే
డొత్తులమేడ హతశేషమైన మెట్లమీద నిలబడి తన
సైనికుల్ని నడుపుతున్నాడు. ఆ యుద్ధం మెట్లవరుసను
యద్ధరంగంగా మార్చడానికి అసాధారణమైన చాతుర్యం,
తీవ్రతలమైన పట్టుదల వుండాలి. లాన్సార్జంట్ రిస్కిన్
సైనికులు తుపానులాగవచ్చి ఆ మెట్లక్రింద చేతిగ్రెనేడుల్ని
యంతా తిదితరపరికరాల్ని కుప్పంకుప్పంగా దాచి దర్మ
నులను హతమార్చారు. అండ్రీబుల్గోవ్ కూడ ఆ యంత్ర
శిథిలాలక్రింద దాగివుండి అదేవిధంగా ఆ పనిచేశాడు.

ఇది త్వరగా ముగిసే చిన్నపోరాటం కాదు. దీర్ఘంగా
16 గంటలు జరిగింది. అవిధంగా యవకశక్తి ఒక్కటే
నిలబడగలదు.

ఈ లోపున 62 వ సైన్యం, దర్మనులు యెదురుబడి
తమతమ శక్తిన మర్థాలను చూపించుకుంటున్నాయి. ఈ
రోజుల్లోనే యంగ్ కమ్యూనిష్టు లీగ్ సభ్యుడైన వాసిలి

కెల్సెన్ స్టాలిన్ కు సందేశం పంపించాడు:

“నాకు వాల్టానది అవతిలిబ్జున గోమీ భూమి వేరు.”

III

జర్మనులు మన క్రేజుల నన్నిటినించి కరపత్రాలు నింపారు.

ఈ కరపత్రాలనించి అబద్ధాలు, మోసం, బూతులు, బెదిరింపులు, దీనితరువాత యిగింకరపత్రం వేశాడు. దాని మీద గుర్రపుడెక్కల బొమ్మ వుంది. ఆడెక్కల చివరిభాగాలు రెండు వాల్టానదివొడ్డున కలిశాయి. ఆడెక్కలమధ్య 62 వ సైన్యం ఉంది.

ఈనారి యదార్థమే. 62 వ సైన్యం వెనుకభాగం వాల్టానది వైపుకు పెట్టి జర్మను గుర్రపు డెక్క వ్యూహంలో బంధింపబడిననూట నిశమే.

వాల్టా వొక్కటే ఉత్తరప్రత్యుత్తిరాల సౌకర్యాలకు ఉపయోగపడుతోంది 62 వ సైన్యం వెనుకభాగం. ముందు భాగాన సైనికబలం ఉంది. కాని ... శ్రేణులు అగ్ని మంటల్లోంచి పోవాలిసినచ్చింది. సగరముఖంగా వాల్టా తీరాన్ని చదరపుభాగాలుగా విభజించి ప్రతి చదరన్ని మంటల్లో పుంచారు.

జర్మనులు సగరవిశ్వసనకు వీలున్న అన్నివైపులనుంచి తుపాకుల్ని గురిపెట్టి పుంచారు అన్నికొండలమీద. ఈ కొండలమీదనుంచే వాల్టానదిమీదకు కాల్పులు కాల్చాలి.

అక్కడికి ప్రవేశిస్తూవు విన్నవించగా కనుపిస్తుంది. వాల్కనాదిగా
కాస్త నల్లగా వేస్తే కనుపిస్తే చాలు అక్కడినుంచీ
భారీత్రైంచి మోర్తాదులు భయంకరంగా కాల్పులు
సాగిస్తాయి.

తుపాకిగుళ్ళతో వాల్కనాదింతా వెచ్చబడింది. ఆప్రాంతంలో
ఎవ్వరూ నిలబడలేదు. అంత భయంకరంగా వుంది.
కాని 62 వ సైన్యం ప్రతీకమిషం యెదిరిస్తూనేవుంది.
వాళ్ళకు కావలసినదల్లా తుపాకి, మోర్తాదుగుళ్లు, రక్షణల
నిర్మాణానికి కొయ్య, ఆహారపదార్థాలు.

ఒకనాడు ఉదయం లెకెర్స్ వా-కిర్రోవ్ జిల్లాలో వాల్కనా
నదిలో ఒక బళ్ళ కొట్టుకొస్తోంది. ఆ తెప్పను నదీప్రవాహం
ఒడ్డుకు నెట్టింది. అక్కడికొచ్చి ఆగిపోయింది. ప్రజలు, ప్రెర
సైనికులు ఆ తెప్పదగ్గరకు పరుగెత్తుకొచ్చి దాన్ని చూచి
ఆశ్చర్యంతో ఆగిపోయాడు. దానిమీద నలుగురు 1... ఒక
లాప్స్ నెంట్, ముగ్గురు ప్రైవేటులు— పడుకొనివున్నారు. నాది
శరీరాలు గుళ్ళుబల్బులతో తూట్లు పడిపోయివున్నాయి.

అందులో ఒకడు యింకా కొంతవూసిరితో నున్నాడు.
కళ్లు తెరవకోండా, యెటూ మెసలకోండానే—

“ఇదేమిటి?... కదీవై పేనా?” అన్నాడు.

“ఆ, కదీవై పే!”

“అయితే అక్కడికి వెళ్ళాలో అక్కడికే వచ్చిందన్న
మీరు” అని అఖిర నిశ్చయం పడిచాడు.

వీళ్లు 62 వ సైన్యం పురోగామి సైనికులు. వీళ్లు వాళ్ళా సదిని దాటించి కలహను జెచ్చారు.

జర్మనులు 62 వ సైన్యాన్ని ఏమీ చేయ లేకపోయారు. అనుకోన్నట్లుగా వాళ్ళానడిచికి తోయ లేకపోయారు. విఫలు లైనా అపజయాన్ని గుర్తించి యేమైనా సరే ఎర్ర సైన్యాన్ని హతమార్చాలని సిద్ధమయిపోయారు. వాళ్ళ నివహాలను దగ్గర. దగ్గరగా రేర్పాటు చేసుకున్నారు.

శత్రువుయొక్క కవచహస్తపిడికిలి 62 వ సైన్యం గడ్డం వరకూ వచ్చిందిగాని దెబ్బ కొట్ట లేకపోయింది.

కొన్ని ప్రాంతాల్లో శత్రువులు 20, 25 గజాల దూరం లోనే వాళ్ళ నివహాలను రేర్పరచుకున్నారు. చేతిగ్రెనేడ్ పోరాటాలు జరిగించా లక్కడ. చేతిగ్రెనేడులు ప్రతిచోట అధికారవర్గ కార్యాలయంలోనూ, వాస్తవసాక్షి క. ద కాల్లోనూ, భోజనశాలల్లోనూ, ఎంట్రాన్స్ లోనూ, ప్రతి రక్ష కని వద్దా, యింకా వాటికే నియమించబడ్డ ప్రతిచోటా అమర్చారు. కింద కాల్లోని సున్నా పీటిలో పేని పబ్ల్యూ, ఎప్పుడైనా, డెక్క, డైనా, డైనా న సరే యింకా చేతిగ్రెనే డులు దొరుకు న్నవి. అలాంటి రేర్పాటు జరిగింది.

యద్ధతీవ్రతను ఆప్పుడుగ్గిరి దొండం చాలకష్టం. నగిరిం అంతా ధ్వంసం చేయబడింది. శత్రు సువాకిముటలకు అహు తయింది. ఇక అక్కడ పగిలున్న శిథిలాలు. తప్పించుకొని 62 వ సైన్యం ముందుకు వరుం శత్రువులకు అన్ని ఆయుధ్య మైన విషయం. ఇలా కనిపిస్తుంటే చూడగానే గుండెలు పులు

అంతకుముందు ప్రకటించినట్లుగా, ఈ క్రింది వాటిని అంతకుముందు
ప్రకటించినట్లుగా కనుగొన్నాము. ఈ ప్రకటించినట్లుగా
వాటిని కనుగొనిన శివార్లలోని అంతకుముందు ప్రకటించినట్లుగా.

12 వ సెక్షన్ అంతకుముందు అంతకుముందు సెక్షన్లకు
వాటిని చెప్పింది. కనుగొన్నట్లుగా చెప్పింది.

అంతకుముందు 11 న వర్తమానాంతకుముందు ప్రకటించినట్లుగా
ఆ నాడు 2,500 శత్రువిచారనాలు 62-వ సెక్షన్ ప్రకటించినట్లుగా
శ్రేణులమీద అన్నివర్షాలకురిపి చూసు. ఈ ప్రకటించినట్లుగా
వాటిని చూసుచూసు. సేనాధిపతుల పరిశీలక స్థానాలునుండి
కూలిపోయాయి. వాటిని ప్రకటించినట్లుగా కందకాల్లోని సైనికులు
తుపాకులనుముందులో ఉంచుతున్న ప్రయాణాల్లో గడగడ
లాడిపోయారు. సైనిక, దళ ముఖ్య కార్యాలయాలు చూపు
తున్నట్లుగా ప్రకటించినట్లుగా సైనికశ్రేణుల
మీద వేలకొలది బాంబుల్ని వేసి అక్కడి గాలినిచూసు
మలినం చేసింది. వాటిని వేలకొలది కట్టలు వేసి ప్రవహి
స్తున్నట్లుగా భాల్లీగ్లాసులు మోతలకే బద్దలైపోయాయి.
వైర్ లెస్ సెట్లన్నీ చెడిపోయాయి.

ఒక్కసారిగా వాటిని వేలకొలదిమీద కందకాల్లో 62 వ సెక్షన్
కార్యాలయాల మీద అన్నివర్షాల కరవటం ప్రారంభ
మయింది.

వేడి, పొగ, మంటలు. ఎక్కడచూచినా ఎంత.

అధికార కార్యాలయమంతా కర్తవ్యంతో తడిసిపోయింది.
అధికారవర్గంలో చాలమంది విచారలనుగూర్చి. కాని ప్రకటించినట్లుగా.

తీవ్రత తోచుచుండలేదు. తీవ్రగాత్రులైన వారు యెక్క
అచయనం కడల్చుకొని వీలున్న ప్రతిసారిని కందకాన్ని
ఎడలిపోవటానికి యిష్టపడటంలేదు. సైనికులంతా తమ అధి
కారులు అట్లనుకొన్నట్లే భావిస్తున్నారు. తుపాకిగుళ్ళతో
శరీరమంతా చూర్ణపడేసినవారిని వాల్కనరిగట్టకు చేరు
స్తున్నారు.

సర్వసేవాని తీవ్రగాత్రుడు భారతీయ ప్రదేశాల్ని పరి
శీలిస్తూ నడుస్తూ పోతున్నాడు. పొగ, దుమ్ముతో ముఖ
మంతా మురికిబారి వుంది. సుస్కారంలేని జుట్టు అంధకార
నుంచి బయటికి తొంగిచూచి గాలికి యెగురుతోంది. ఏదా
అతని కళ్ళలో తెరచి తగ్గలేదు. తీవ్రగాత్రులంతా తమ
నాయకుల్ని గుర్తించారు.

“కామ్రేడ్ సేవాని..... నేను చనిపోతున్నాను. వాళ్ల
తో చెప్పండి నన్ను సాది కనకలివైపుకు తీసుకు పోవద్దని.
వాళ్లా కలివైపు వాళ్ల సానంలేదు” అన్నా డెందులో
ఒకడు.

సూర్య ఉత్థాసించాడు.

అనాడు ప్రతినిధి గ్రూప్ రిక్షకులు భవిష్యత్తుకొనికి
తొంగిచూసారు. ఈ ప్రపంచంలో యెవ్వరూ యీ వీరుణ్ణి
అడ్డగించలేదు. ఎదిరించి నిలవలేదు. 62 వ సైన్య దృఢంగా
నిలబడింది. ఒక్క అంగుళమైనా వెనక్కు వేయలేదు.
ఆ సైన్యం యింకా పసితనంలో లేదు. బాల్యవస్థదాటి
యశావన దశ ననుభవిస్తోంది.

అర్ధరాత్రివేళి యిదివరకటిలానే అన్ని పర్వతం బ్రద్దలయింది. 6 గొట్టాల కందక మోర్పాదులు వాటి ప్రతాపాల్ని చూపిస్తున్నాయి.

స్టాలిన్ గ్రాడ్ రంగం సైన్య సర్వసేనాని కలెక్టర్ జనరల్ యెరెనెకోవ్ నెమ్మదిగా పడవలోనుంచిదిగి, రెండు సార్లు విరిగిన తన కుంటికాలిమీద మోడుగుతూ నెమ్మదిగా జనరల్ చుకోవ్ పున్న గోటవై పుకునడిచి వెళుతున్నాడు. చుకోవ్ ను కలుసుకోడానికి ఇతడు స్టాలిన్ వద్దనుంచి వచ్చాడు.

అక్కడ వార్తావాహకుడు బోరస్ స్కోర్నియకోవ్ మాక్కజే కనుపించాడు. అతడు తీవ్రంగా గాయపడి పున్నాడు. అయినా సర్వసేనానిని సైనిక మర్యాదలతో గౌరవించి ఆహ్వానించాడు.

“ఇక్కడంతా సరిగానే ఉంది. సర్వసేనాని సైనిక దళాలతో ఉన్నాడు” అని చెప్పాడు.

IV

మళ్ళీ యద్ధం ప్రారంభమైంది. జయింపవయాలు త్రాసులో ఉన్నై. జర్మనులు మహాసైనిక ప్రవాహానికి అడ్డుకట్టకట్టి నిలిపారా అన్న భ్రాంకిని గొలుపుతోంది ఆ సైనిక సంఖ్యచూస్తే. ఒకటూ, రెండూ? యిరవై ఏడు లక్షలు! ఈ మహాసైన్యాన్ని ఒక్క స్టాలిన్ గ్రాడు సగర మాట్టడికి పంపాడు, రక్తపిపాసి హిట్లరు. సోవియట్ గిరి వ సైన్యం మామూలు ఆరుగురు, ఆరుగురుగల దళాలతోనే

ఆ కాక్షస సేనను యెదుర్కొంది. ప్రతినారి, ప్రతినేనా నివహం గాడి సలిపినప్పుడు “పోరాటదళాల”ను నిర్మించారు (Assault Squads). నిర్మాణాయతమైన ప్రతిదానికి ఈ ‘పోరాటదళాలు’ శత్రువుకు యీటెపోయిలులాగ పనిచేశాయి.

ఆరుగురు, యెనిమిదిమంది కలిసిన యీ “పోరాటదళాలు” ముందువెళ్ళి శిథిల గృహాలలో దాగియున్న శత్రు మూకల్ని చీల్చి, చెండాడి బయటికి తరిమివేశాయి. వాళ్ళ వెనక కందక సైనికులు సాయధహస్తులై వచ్చేవారు. “పోరాటదళాలు” శత్రు రహస్య కేంద్రాలను కనిపెట్టి పట్టుకొని నాశనంచేస్తూ యెదురుగాడి ప్రయత్నాలను విఫలం చేశాయి.

హంకు, విమానబలాల అండతో ఉన్న లక్షలాది జర్మను సైనికులు యీ “పోరాటదళాల”కు జోహాదులర్పించి వూరు కొన్నారు. 62 వ జర్మన్ సైన్యాన్ని సూతవూరుస్తోంటే యీ “పోరాటదళాలు” విజృంభించి శత్రువుతో యెదురుదాడులు సాగిస్తోన్నాయి.

అదీ, స్టాలిన్ గ్రాడువీధి పోరాటం. స్టాలిన్ గ్రాడు యుద్ధ కళ అధిక సంఖ్యాక సైనికబలంతోగాదు సృష్టించబడింది. నేర్పుతో, యుక్తితో!

సెప్టెంబరు 20 న ఉదయం 11-30 గంటలకు రైఫిల్ బ్రూలియోగు చెందిన 2, 3 కంపెనీల సేనానులు కామ్రేడ్ క్రావెన్స్టావ్, కోల్ స్టావోవ్ తమ సేనలన్నీ చుట్టుముట్ట బడ్డాయనీ, తాము చీవ్రంగా గాయపడ్డాయనీ రిపోర్టు చేశారు కాని యింకా యీవిధంగా వ్రాశారు :

“కంపెనీ సేరాని బ్రతికివుండగా మాత్రం ఒక్క దమ్మికి వాణ్ణి కూడా ముందాకు కదలనీయిం. వైలింగ్రాడు ప్రజలు వెనక్కు తగ్గరు!”

62 వ సైన్యం సైనికలంతా సగం నిద్రాకరించారు. ఒక్కొక్క సైనికుడు ఒక్కొక్క కక్షణశిల ఆమోదము. ఆ మహాసగరం యెన్నఁచు వెనక్కు తగ్గరు!

V

యద్ధం సాగుతోంది.

అపడయం, అద్వైతం అంటే యేమిటా? అనియని వీరా-
శ్రేణులు అనేకమంది వచ్చి అమహాయద్ధంలో పాల్గొ-
టున్నారు.

శత్రువును చావు దెబ్బకొట్టాలనే 62 వ సైన్యం ధృఢ సంకల్పం యేమీ సడలపోదు.

శత్రువును దెబ్బకొట్టాలనే మరోచార్యం గే.వై.నా-
వుందా?

సైనిక సలహాసంఘం వివిధరకాల సైనిక విద్యాలను, ఎన్నోగడలను చర్చించింది. చివరకు సర్వసేరాని “భూమి క్రిందనుంచి శత్రువును దెబ్బకొడదాం” అని నిర్ణయించారు.

“పోరాట దళాల” యెదురు దాడుల్ని క్రిందనుంచి మందాగనులు కలపబడ్డాయి.

అగ్నిదళాలుకూడా యీ పోరాటదళాలకు కలపబడ్డాయి. దర్మనులు వాగ్దానాని అగ్నితో నింపిన ప్రదేశములలోనే

మొట్టమొదటి మందుగని దాడి, స్టాక్ మిర్ కుబోవ్, ఇవాన్ మాకర్ ఓవ్ల నాయకత్వాన ఉన్న దళాలు జరిపాయి.

శత్రువు బలవత్తుమైన స్థానం అక్కడ. ఒక అగ్రామ గజాలతో. గొయ్యిత్రివి అక్కడనుంచి నల్లజై మూడు గజాలపొడుగు; 3/4 గజము వెడల్పు, గజము ఎత్తున ఒక సొరంగం చేశారు.

శాపదుదళాలు (పై న్యాలక ముందు భూమిని బాగుచేసే దళాలు) 14 నోలపాలు సార్యరశ్మి కన్నెరుగరు. ఆ 14 నోలులు రాత్రింబవళ్లు ఎలక్ట్రిక్ దీపాలతోనే పనిచేసే వారు. సరిగా నిలబడడంకూడ మర్చిపోయారు. ఊపిరి పీల్చు కోవటమే అతికష్టమయ్యేది. కళ్లు పీక్కుపోయినయ్య. ఇర్రె లాలు పచ్చబడిపోయినయ్య. చివరకు టిఫ్న్ పార్శ్వానా తన పై భాగంలో జర్మనుల గోల విన్నవ.

మూడువేల కిలోగ్రాముల ప్రేలుకువస్తువులు జర్మనుల సాదాలక్రింద పున్నై... ప్రళయభీకరమైన ధ్వని వాల్ల గట్టును కట్టిపెట్టింది.

దెబ్బమీద దెబ్బ తగిలింది, శత్రువుకు.

ఇళ్ళన్నీ వర్ణింప నలవికాని యద్ధరంగాలై గయ్యాయి. ఆ తాకిడికి ఇంకాకలు, కలపముక్కలు ఆగలేకపోతున్నై. తుపానుగాలులాంటి గాలులకి పెద్దపెద్ద భవనాలు నేలకూలు తున్నై. ఏడుఅంతస్తుల భవనంయొక్క అరుదో అంతస్తులు కూలిపడినప్పుడు క్రింద అంతస్తులో వున్న సైనికులతోనున్న కిర్చి జేయుడైన వ్రాజలీయన్ వేదాంతం మాట్లాడాడు.

“నగరం అలసిపోయింది... ఈ ఇల్లు అలసిపోయింది. ఇంకా కలుకుండా అలసిపోయినై... మరణమాత్రం కాదు...”

ఈ లోపున ప్రాంత గ్రామం యద్ధత క్కెడ సీబ్బెలు నిలబడుతున్నై. చివరకు శత్రువు శిబ్బ కదిలి పైకిపోయింది. అక్కడే నిలబడిపోయింది. సోవియట్ బలాలు శత్రువును చావు దెబ్బ కొట్టి తరిమివేశాయి.

మళ్ళీ 62 వ సైన్యం రక్షణస్థితినుంచి తప్పించుకొని దాడిచేసేస్థితి కొచ్చాయి.

• జర్మనులు మరణచక్రంలో బంధించబడ్డారు.

నగరంలోని ప్రతిజర్మనీ బలవత్తర రక్షణకేంద్రం కూలిపోయింది. అగ్నినుంటులనుంచి వాల్గానది వేరుకొంది.

శివంబరు యిరవైన ప్రాంత గ్రామం యద్ధం ప్రారంభమైనతరువాత మొదటిసారిగా వాల్గానదిదాటి యుద్ధమై పుగ్బుకు వెళ్ళి చాలసేపు నిలబడి నగరాన్ని తేరిపారజూశాడు.

అహా! శిథిలావస్థలోకూడా ఎంత గంభీరంగా వుండినగరం.

62 వ సైన్యం ప్రతిభ ప్రపంచమంతటా మాదుమ్రోగుతోంది.

అంతరితేది అభివందినప్రవాహం ప్రపంచం అన్నిమూలలనుంచీ వస్తోంది ప్రాంత గ్రామం. ఒకరోజున పత్రికలన్నీ యీ సైన్యం పొందనున్న గొప్పబహుమతి-ప్రాంత బహుమతివార్తను ప్రకటించాయి. సర్వసేనాని శక్తిరం పులకరించింది. కష్ట చెమ్మగిల్లాయి.

• మన పవిత్ర మాతృభూమి ముద్దుబిడ్డ వాసిలిచుకోవ్
తాను స్టాలిన్ గ్రాడ్ రక్షణకు పంపబడ్డప్పుడు తీసికొన్న
ప్రతిజ్ఞను గుర్తు తెచ్చుకొన్నాడు.

• “స్టాలిన్ గ్రాడ్ కోసం నా ప్రాణాలనయినా వదులుతాను
గాని శత్రువుకు చూత్రం స్వాధీనంచేయను.” 31 జాన్యూవరి
1943.

పొలిమేర యుద్ధం

• స్టాలిన్ గ్రాడ్ మన వెనుక వుంది. వెనుదిరిగి చూస్తే
స్టాలిన్ గ్రాడ్ నగరదృశ్యం, ఇంటికప్పులు, ఫ్యాక్టరీగొట్టాలు
• స్పష్టంగా కనుపిస్తాయి. అందువల్ల ప్రతివాళ్ళకు బాగా
జ్ఞాపకం వుంది స్టాలిన్ గ్రాడ్ మన వెనుక నే వుందనే విషయం.
• కాని ప్రథమ శ్రేణిలో గల్గిన అపాయకరమైన వాతావరణం
యొక్క సత్యాన్ని వెలుక్కునెట్టింది. ప్రతివాళ్ళ ముఖాల్లోను
గంభీరత సుర్పడింది. ప్రతివాళ్లు పెదవులు గొక్కి, విపరీత
మైన శత్రు ద్వేషం వెలిగ్రక్కతూవున్న నిద్రలేని ఆ ఎర్రని
కళ్ళతో భీకరంగా కనుపిస్తున్నారు.

• మొదటి లెఫ్ట్ సెంటర్ వాషింగ్టన్ లెంకోను చూడగానే
చెపయేవ్ జ్ఞాపకానికొస్తున్నాడు. ఇతనిలో అతని పోలికలు
చాల వున్నాయి. ఆయనవైన చివరపైకి మెలివేసిన గడ్డి
రంగుమీసం, నిశ్చలమైన ఆ నీలికళ్ళి; నాజుకుగా పెట్టిన
• ఆకందకపుటోపీ; అన్నీ తరచుగా (సినిమాలో) చూస్తున్న
చెపయేవ్ ను గుర్తుచేస్తున్నాయి. అతడు నిరాడగా తీవి పుట్టి
పడుతూ నిలబడినప్పుడు అతనిలో మళ్ళీ రోగ్ గో వాక

యావత్తదశ ప్రారంభమై ఆదశకు అతని అడ్డమైన మీనా లే నిదర్శనమన్నట్లు పోక్షకస్తుంది. అతని వయస్సు చాల తక్కువ, 23 సంవత్సరాలే! గంభీరమైన నిశ్చలమైన విశ్రాంతి నెరుగని అతని కష్ట చూస్తే అతడు ఒక సంవత్సరము కాలంలోనే పది సంవత్సరాల యద్ధ అనుభవాన్ని, పది జీవితాల జీవితానుభవాన్ని పొందాడ అనిపిస్తోంది. తన ప్రదలు దైనందినం పొందుతున్న శ్రమ ప్రమాదాలతో అతనికి రోర్పడిన అతిపరిచయంవల్ల నిర్భయం, అనుభవం వల్ల నిశ్చలత్వం రోర్పడింది.

క్రిందటి వసంతంలో అతడు మీనాలలో బాగు గిట్టిన కూడా గాగా పెంచాడు. అప్పుడు శత్రునివాహల నెనుక భాగంలో స్కాటలదళాలకు అధిపత్యంవహిస్తూ నిజీ అధికార నివాసాలమీద దాడులు సాగిస్తూనే వాడు. తోటి దళాలతో సంబంధం వుంటూనే వుంటేది. ఒకవారి-ఉమాకా దగరనున్న క్లిస్టియోవాలో జరిగింది—ఒక జర్మనీదళ అధికార నివాసాలమీద దాడి సలహానకి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. టాలెంకో చక్కగా ప్రచ్ఛన్న వేషం వేసుకొని ఒక టాలెంకోలగుంపుతో జోరబడిపోయి జీవితాంతం మరుపురాని ఒక విషాదసంఘటనను శ్రవ్యక్షరంగాచూచాడు.

ఒక జర్మనీ దండనముతా ఆవులతో అంకుల్ వాన్యా కోసం వెనక్కుంటేది. అంకుల్ వాన్యా ఆ ప్రాంతీయుడు. సహాయక (Parasite) దళాలకు అధిపతి. టాలెంకో అంకుల్ ఆగుంపుతో వాన్యాదళంలోని సైనికుని ప్రక్కనేవుండి

అక్కడ వరుగుతున్నదంతా చూస్తున్నాను. అంకల్ వాన్య
అమ్మమ్మ-లే వున్నాడని ఆజర్మనులకు గాగా నమ్మకం.
అందువల్ల వాళ్లు ముందుగా శ్యామశస్త్రమే ఉన్న అంకల్
వాన్య తేడ్డిని అరెస్టుచేశారు. అతన్ని అడిగినా అసలు
రహస్యం చెప్పడని ఒక ప్రాజెక్టు చంకలదగ్గర, కాళ్ళకు
కట్టి రెండుటాంకులమధ్య పడేసి టాంకుల్ని పైగాతోలారు.
అక్కడున్న ప్రజలు నిష్పంతపోయి, భయవిస్ఫూలై నిశ్చే-
ష్టులైపోయి చూస్తున్నారు. వీళ్ళని బజారులోకి గెంటాడు
దర్శన.

తరువాత ఆ గుంపులోనున్న ఆడవాళ్ళదగ్గరకొచ్చి
ఒక్కొక్కరి చంకల్లోనున్న బిడ్డల్నిలాగి “అంకల్ వాన్య
యెక్కడున్నా”ని కుండ బ్రద్దలకొట్టినట్టు అడిగారు.
ఆడవాళ్లు ఏమీ మాట్లాడలేదు.

ఆ లాగిన రైరవైమంది పిల్లల్ని ఒకరిమీద ఒకరి
పెట్టి ఒక కట్ట కట్టి ఆ టాంకుల క్రిందపెట్టి యింజనును
కడల్పి బోతుండగా కెవ్వుమని, ఆ గుంపులోనించి సమష్టిగా
పెద్ద అరుపు వినవచ్చింది. కాని ఆ యినుప యంత్రంతో
సమానమైన హిట్లరు పగులులకి ధయదేమిటి?... టాంకు
నడిచింది. ఆ బిడ్డల తల్లుల హాహాకారాల మోతతో టాంకు
మోత కలిసిపోయింది... పిల్లలంతా మట్టిలో కలిసి...!

ఈ సమయంలో టాలెంకో జేబులో చెయ్యిపెట్టి వెనకి
ఒకచేతి గ్రెనేడును తీశాడు. ఇంతలో ఒక చెయ్యి అతని
చేతిని గట్టిగా పట్టుకొంది. అది సహాయకదళ పైనికవది.
నెమ్మదిగా టాలెంకో చెవిలో చెప్పాడు:—

“అక్కడ నా పిల్లకూడ ఉన్నాడు. కాని నేను చూడకుండా ఉన్నాను.”

అతడు టాలెంకో చేతిని వదలిపెట్టాడు. టాలెంకో క్రనే
డును అర్ఘ్యము విసరలేక, ఆరాత్రి యింకా కొంతమందితో
కలిసి వెళ్ళి అ దండన మంతాను మూలమట్టంగా నాశనం
జేశాడు.

పాపాణా హృదయం తస్య సైవి కులముంజ చూచి భరించ
లేని అతిదారుణ పాపాన్యాయాని తాత్రుడ అనుభవించటం
ఆరోజునుచీ చూచుచున్నాడు. కాని, అతడు ఆ పిల్లల్ని కట్టి
కట్టడం, ఆ గ్రామానికి, ఆ స్త్రీలు కష్టపడి వేసిన కేక అతని
మనస్సులో ప్రవేశించి. ప్రతిష్ఠానిస్తున్నాయి.

అప్పటినుంచి 'స్మితుల' వెళ్ళుచుంటే చాలా అత్యంత
ఆగ్రహవీధి వ్యాపకవికాస్తుంది. దాని కనుజ్ఞ సచ్చివస్తు
దల్లా ఆగ్రహవీధి నున్నట్లుగా ఉంది. అతని స్వస్థిపథంతో
ఆనందమును బాగా : పోషించుచు ఉంది. అప్పటినుంచి జరిగిన
యద్ధాలు, యుద్ధములు, గిరియముల ప్రాజనభృతి-అన్ని
టిని అతడు ఆగ్రహవీధి నున్నట్లుగా ఉంచుచు నున్నాడు.
అతని శత్రువులు-అ. న. నేత్రులు-అ. న. పురియంత్ర
చారు. ఈయన అతని కర్మముల వశావసరము గోచరం
చున్నాడు. ఉత్తరమున ఉన్నానా ఆచారవకర్మ ద్వేషంతో
కావ్యము నుంచుచు ఉంది. అప్పటినుంచి అతని కర్మ అన్ని
జ్వలంతో ఉన్నట్లుగా ఉన్నాడు.

శ్రీతాతాకాళి, అంబాలె కోట మీద ప్రహరాదమైన గాయాలు
తగలినయ్యి. పదలైన లాంత్రా పుట్టుకలయ్యి. గణి పంది.

ఇంచ మించుగా చావుబ్రదుకుల్లో ఉన్నాడు. అక్కడ యద్ధం లేదనీ, అతడున్నా లేకపోయినా, యద్ధంమాత్రం యథా తథంగా నాగుతోందనీ, అలా హాస్పిటల్ లలో కాళ్లు, చేతులు మెదపలేకుండా పడివుండటమే హాయిగా వుంటుందనీ తెలచు కొన్న ఒక్క నిమిషమే శాంతంగా వున్నట్లు కనిపించింది. ఆ తెల్లని హాస్పిటల్ భవనపువార్డులో పడుకొనివున్న అతనికి ఆ నిమిషంలోనే బాధితమైన మనస్సులో బ్రతికి బయట పడతానా లేక యింతేనా అనే ప్రశ్నపుట్టింది. ఆ మరు నిమిషంలోనే తుపాకిగుండు దూరిన డివిజిటల్ గుల్మో పుట్టిన అతిదారుణమైన బాధతో ఒక మూలుగు నూలూడు. ఆ యెండిపోయిన పెదవులతోనే డాక్టరును అడిగాడు. “నువ్వు బ్రతికి బయటపడతానా లేక ఇలాగే అవిటి బ్రతుకు కావల్సిందేనా?”

డాక్టరు నిష్కంఠంగా చెప్పాడు : “నీవు బ్రతకగలిగితే ... మాత్రం అవిటిబ్రతుకు కాదు.”

ఆ తుణకమైన ప్రశాంతత, నిర్లక్ష్యత శాను బ్రతుక ననే ఉద్దేశం అతనిలో కలగటంవల్ల వచ్చింది. ఇప్పుడు ఉద్దేశంలేదు. బ్రతకాలని వుంది, దీర్ఘ ఉచ్చాఘ్వానం శ్వాసలు తీస్తున్నాం. ఏమైనా సరే బ్రతకాలని, వాళ్ళీ పునరుజ్జీవితుడై, పూర్తి ఆరోగ్యాన్ని పొంది, హాల్లరు కుక్కల్ని వెనకిటి లాగే నాశనం చేయాలనీ ఆలోచిస్తున్నాడు.

దైన్యశూన్యం వలన అప్పుడే గోర్చిడి... దళియాలు తిడు చేర్చబడ్డాడు. అతిత్వరలో కోలుకోవడానికి వైద్యం

చేస్తున్నాడు. అలా నెంటు చేయడం కానీకి వెళ్ళి రానీకి
 నీ అంశం కి బద్ధించాలిమూడ అంశం కి నీ అంశం - వెనక
 వంగింకొన, తీర్చుకొంటావాను అవును సాశేక్షితమైన
 నీర్మలమను. ఇక్కడి దళానికి కాదుకను. తనదళాన్ని
 కిక్కితొల్ని చేయటానికి అమూల్య సామగ్రిని తీసుకున్నాడు.
 దర్మనుల్ని గలిపి తేటలతో, మరుకగా, ఎత్తగడలతో
 యెలాచంపాలో నేర్పుతున్నాడు. దర్మచరిత్రాద ద్వేషాన్ని
 నాశిపోస్తున్నాడు వాళ్ళకు.

అతడు స్థానిక గ్రామీణ యద్ధంలాంటి యద్ధానికి వెళ్ళటం
 కోసం గూఢచర సహజమైన ప్రశాంతతతో ఎదురుచూస్తు
 న్నాడు. శతాకాలమంతా కోట్లాది దగ్ధర యద్ధానికై సా
 వెళ్ళాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు.

ఈ కృత అతడు స్థానిక గ్రామీణ నద్ద వార్తావహిని దాని
 అంశం కి అంశం కి అంశం కి అంశం కి అంశం కి అంశం కి అంశం
 పడి బహులవేట తిరుగుతున్నాడు. అలాగునైన
 గెట్టల్ని గూచిసేప్పుడు - ముంకా యెక్కనైంది. అది అతని
 విశ్వసనీయత కరుకు కట్టుకొనిపోయిన నాజీ ద్వేషంగా
 పరిణమించింది.

పరిశీలిత తీవ్రంగావుంది. 'N' కాల్యబల సైన్యం (Unit)
 క్రమేపే ఒక్కొక్కవారి ఒక్కొక్క నివహాన్ని ఉపయో
 గించేటట్లు చేస్తోంది. అప్పుడే దాటి వెళ్ళిన టూలెంకో
 దళమే మొట్టమొదటగా వెళ్ళవలసివచ్చింది ముందు.
 నగరానికి ఉత్తర భాగాన పాలిమేరలతో ప్రభాతనమయిన

జరుగుతోంది. అక్కడకు దగ్గరలోనేవున్న ఒక గ్రామంలో ఆ క్రిందటి సాయంత్రమే ప్రవేశించిన జర్మనులు ఉదయాన నగరంలో ప్రవేశించే అవకాశంకోసం చూస్తున్నారు. ఈ వివహం సరాసరి వచ్చి జర్మనులను ఉత్తరానికి తరచు వీసి వుంది.

పెద్దయెత్తున దాడి తప్పదు. అతని స్వానుభవాన్నిబట్టి మిలిటరీ యెత్తుగడలలో తిరోగమనంతో సైన్యాలకు యెంతో భారమవుతుంది. అతని సైనికులు దాడిని యెదుర్కోవటంతో ప్రారంభించటం ట్యాంకోకెంతో సంతోషాన్నిస్తోంది. మొదటిసారి యుద్ధానికి వెళ్లినవాళ్ళకు శత్రు శవాలమీదుగా విహరించటంకంటే ఆనందాన్నిచ్చే దేముంది? అలాగే జర్మనులను హతసూర్పటానికి బేయెనెట్లను పుచ్చుకొన్న సోవియెట్ సైనికులకుకూడ నూతనోత్సాహం కలుగుతోంది.

దాడి ఉదయాన్నే ప్రారంభమైంది. ఆ గ్రామానికి ముందు భాగంలోవున్న కాలువ అంతా తుపాకిమందుతో నింపబడింది. టాంకులు యెక్కడివక్కడే ఉంది. శాపదుక్షశాలకు శ్రమలేకుండ, ముందుకుపోకుండ కాల్పులు సాగిస్తున్నాయి. కాల్పులసైన్యాలు మాత్రమే ముందుకు వెళ్లాయి. అలా మూడువందల మీటర్లు ముందుకెళ్లిన తరువాత శత్రు కందకమోర్చాడు తుపాకుల తాకిడి తగిలింది.

వాళ్లు కొండపైకి ప్రాకి వెళ్లాలి. వాళ్ళతోబాటు ట్యాంకోకూడ ముందుభాగంలో వున్నాడు. అకస్మాత్తుగా

అతడు తన గాయాలబాధను అనుభవించాడు. ఒక ఊపిరి తిత్తుతోనే శ్వాసపీల్చాలి. అందువల్ల అతనికి కొండ యెక్కటం చాల బాధగావుంది. కాని అతడు యీ యద్ధానుభవంలో నేర్చుకొన్నది అతి గాంభీర్యం. వృధాగా తుపాకిగుళ్ళను వ్యయంచేయకుండా నిశ్చలంగా వుండి అవసరమైనప్పుడు ఉపయోగించే పొదపు నేర్చుకొన్నాడు. అతడి సైనికులు నేర్పుతోనే కాలిస్తున్నారు. అతడు పూహించినదానికంటే యెక్కువ నేర్పును ప్రదర్శిస్తున్నారు. నిజానికి ప్రతినారి తాను అజ్ఞులు యివ్వాలి. కాని అలా కాకుండా అతని అజ్ఞయిన్వలసిన అవసరం లేకుండానే వాళ్లు ముందకు సాగిపోతున్నారు.

ఆ గ్రామముందు వున్న మందుకాలువ దగ్గర యీ సైన్యాలను జర్మనులు భయంకరమైన మరతుపాకి ముట్టల్తో, యెదుర్కొన్నారు. ఎలాగైతేనేం ఆ గ్రామ ప్రభువు గృహ శ్రేణి దగ్గరపడింది. కొన్ని నిమిషాల తర్వాత బాహుబాహుయద్ధం జరిగింది అ పూరిజయట వీధుల్లో. శత్రు అటో మేటిక్ రైఫిల్ సైనికులు యల్లమీదనుంచి, గేట్లమీదనుంచి, కంచెల వెనకలనుంచి కల్చటం మొదలుపెట్టారు. అందులో ఒకడు వెనకగానక్కర్లే కల్చటానికి ప్రయత్నించటం మొదలుపెట్టాడు. ట్రాలెకోవాడిని తన రైఫిల్ కు బలీయిచ్చాడు. ఇక్కడచివరి యింటినద్దకు వచ్చి అగాడు. జర్మనులతో భీషణపోరాటంలో మొట్టమొదటే నరి తన దళ తో మూడవదల మీటర్లు ముందుకు చొచ్చుక వచ్చాడు. ఇప్పుడు తన సైనికులు రణోత్సాహంతో వున్నారు.

ట్యాలెంకో నిలుచున్న చోటునుంచే తనచుట్టూ పరికించి చూచి మళ్ళీ తన సైనికులకు కొత్త ఆజ్ఞల్ని ఇవ్వనారంభించాడు. ఇంతలో శాపర్లు టాంకులు వెళ్ళటానికి రెండుమార్గాల్ని తయారుచేశాడు. నాలుగు టాంకులు దొడ్డుకుంటూ కాలువను దాటి గ్రామంలో ప్రవేశించి అవీధి పొడగునా కాల్పులు సగించాయి. విషరీతిమైన ఉధృతంతో సాగుతోంది పోరాటం.

అకస్మాత్తుగా ఆ వెనుకనున్న కంచెమీదనుంచి ఒక మనిషి యెక్కి వస్తున్నట్లుగా కనపించింది ట్యాలెంకోకు.

“ఆగు!”

ట్యాలెంకోకు రెండు గజాల దూరంలో ఆగాడు ఆమని. అతడు పద్ద రైఫిల్ గాని, నెస్టికి బోపీగాని లేనా. సడలము కున్న బెల్టుకును, త్రాం కొన్ని చేతిగ్రెనేడులు ప్రేలాడుతున్నాయి. అతడు యదరంగంనుంచి పారిపోతున్నాడు. ఒక్కడే ఒక్కడు ఇంతవరకే వచ్చా చియ్యోబు! ఆగుమని కేకవేసిన తర్వాత అది దెసలో గుర్తించటానికి ప్రయత్నించాడు. కాని గుర్తించలేకపోయాడు. ఆ విచికిష దమాఖింగుర్తించటానికి వీలులేనంత అసహ్యంగావుంది. భయంచేత గాదు అతనిముఖంలోనికి చూడలేకపోయింది. అసహ్యంతో, అతని నిర్లిక్షణ యెక్కడైతూ సందు వుండేమో మూరి ప్రాణాలు రక్షించుకొందామని ప్రయత్నిస్తున్నట్లున్నాయి.

“ఎక్కడికి వెళ్తున్నావ్?” ట్యాలెంకో తన రైఫిల్ మీద చేయి పెట్టి గట్టిగా అడిగాడు.

అతడు సమాధాన మేమీ చెప్పకుండా, బాగా క్రిందకు నుండి బయటకు వెళ్లి వెంటను క్రిందకు త్రోయటానికి ప్రయత్నించాడు. ట్యాంకో రైఫిల్ మీద నొక్కాడు. ఆ సెటికి ముఠా పోయింది. చేతులాన్ని నేలకొరిగాడు. ఒక రెప్పవాయిగా అమె పి.వంకచూచి వెంటనే ప్రక్క నున్న శాపరుకు పోయి అడ్డల్ని యిస్తున్నాడు. మృదయం అమితావేదన చెందింది. పాదుబోతు బెనోకావో తెలుసుకోకుండా తన సైనికుని చూపిన అపూదయమే దర్శించుకున్న చంపటానికి అడ్డంకి వైచింది.

కాని ఆ శాపరుకుగాని యింకా యితరులకుగాని అతడు అడ్డంకి అత చెందింది తెలియనీయ దలచుకోలేదు. గంభీరంగా మెదలక కూరుకొన్నాడు. అతని ప్రశాంతవదనంతోనే సైనికులకు అపాదుబోతును చూపింది ట్యాంకో రైఫిల్. అప్పుడు అప్పుడు చట్టమనీ-సిప్పుడు పాతయైన యుద్ధరాయ చట్టమనీ - తెలియచేయగా లనుకొన్నాడు.

మధ్యాహ్నానికి ఆ గ్రామాక్రమణ పూర్తయింది. ఒక అడ్డంకిని వెంటబెట్టుకొని గ్రామానికి ఉత్తరవైపుకు వెళ్ళాడు ట్యాంకో. గ్రామం ఆక్రమించుకోబడినమాట వాస్తవమే కాదు. కక్షించుకోవటంకోసం. ఆ వూరికి యెదురుగా ఒక బోయిమీటరు దూరంలోవున్న కొండల శ్రేణినికూడ వశం చేసుకోవాలి.

ట్యాంకో గ్రామంలోనే వుండిపోయాడు. మూడో రోజున తన దగ్గర వుంచుకొని రెండో కంపెనీ అధికారి

కొమ్మి కొను, సూలకాయంచేత ఎగతాళికి సైనికులుంటారు
'డిసెంబరిష్టు' అని పిలిస్తారు బొండా రెంకోను - మొదటి
కంపెనీకి అధికారైన మతస్థ బయటకు పంపాడు.

• ఆ యిద్దరూ వాళ్ళ కంపెనీలతో జర్మనుల యెడల గొప్ప
కాబ్బుల మధ్యనుంచి తప్పించకొంటూ ముందుకు సాగి
వెళ్ళారు. రెండుగంటలైన తరువాత ఒక ఆర్డర్, ఓల్టానాది
ఒడ్డున కాలువలు సాగిస్తున్న నలుగురు జర్మన్లను బొంబా
రెంకో పట్టుకొన్నాడని, వార్త తెచ్చాడు. ట్యాంకులతో
సంతోషించాడు కాని అతని పాత అనుభవం జర్మన్ల అంత
టితో వూరుకోరని గుర్తుకు తెచ్చింది.

ఇప్పుడు, వెనక కాలువనద్ద వదలిపెట్టిన రెండు ట్యాంకు
ధ్వజం తుపాకీల్ని తెమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు. అంతకుముందే
వర్షంకురిసింది. కాలువ ఒడ్డు లోతుగాను జారుతూనూ
వూసాయి. తుపాకిమడమలు బాగా క్రిందివై పుకున్న
మూతులు పైకిమాస్తావుండేటట్లు పెట్టి రెండోవైపు నిడ్డు
పైభాగాన గుల్లపడేటట్లు చేయాలి. సైనికులు శ్రద్ధతో
అలాచేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు.

షుసూరు ఐదుగంటల ప్రాంతం. ఆకస్మాత్తుగా పడి
హేను భారీజర్మను ట్యాంకులు, ఒకటి, రెండు కంపెనీల వున్న
కొండలశ్రేణికి గ్రామానికి మధ్యనున్న లోయప్రాంతానికి
వచ్చాయి. మన దళం వేటనే పోరాటానికి తలపడింది
కాని ట్యాంకు విధ్వంసక గ్రేనేడులుగాని, తుపాకులుగాని
యేమీ దగ్గరలేవు. ఇందువల్ల పరిస్థితి చాల కష్టతరమైంది.

దాడిదళాలు టాంకులతో వస్తున్నాయి. అప్పుడే జర్మనులు పెద్ద కందక మోటార్లను ప్రయోగించి మన కంపెనీలనున్న ప్రదేశాన్ని అగ్నిమయంచేశారు. సార్జెంట్లు రియల్ టైమ్స్, సార్జెంట్లు చెబోక్స్ రోడ్ యిద్దరు టాంకు విధ్వంసక తుపాకులతో జర్మను టాంకులను అగ్నివర్షం కురిపించసాగారు. రెండు టాంకులు మండితున్నై. కానీ తిక్కినవి టాంకు విధ్వంసకముతాలను ధ్వంసంచేయటానికి ముందుకు వేగంగా వస్తున్నాయి. ఒక పావుగంట అత్యంతపటికి మరోరెండు టాంకులు తగలబడిపోయాయి, మన సైనికులు విసిరిన చేతి గ్రేనేడ్లవల్ల తిక్కిన టాంకులు మన కాల్యలనేనను నేల మట్టంచేయాలనే పట్టుదలతో ముందుకు అతీతీవ్రంగా సాగి వస్తున్నాయి. టాంకుల మీద వున్న ఆటోమాటిక్ రైఫిల్ సైనికులు క్రొందకదాకి యెదురుదాడి సాగించారు. జర్మను టాంకులు మన ఎర్ర సైనికుల్ని భూమిమీదనుంచి తలలెత్తి చూడనియ్యకపోవటంవల్ల వాళ్ళ వీలైనంత దూరంలో వుంచటం చాల దుర్భరమైంది.

తెప్పి నెంట్ బొండ్ల రెంకో కంపెనీ వెనుకభాగాన బయలు నుంచి వచ్చి వాల్టానదిలో పడే లోతైన ప్రవాహంవుంది. ముందు జర్మను టాంకులు వున్నై. ఈ పరిస్థితిలోనే అతడు తనకుముందు, వెనక వున్న సైనికులకు చేతి సాజ్తో యీ మాటలు చెప్పాడు:

“ఇక్కడే వీళ్ళను ఆపాలి, లేదా మన బొమికలనైనా వదిలి వెళ్టాలి, అంతే!”

అక్కడ జరుగుతున్నదంతా ట్కాలెంకో చూస్తున్నాడు. ఆ రెండు కంపెనీలు తననుంచి వేరుచేయబడ్డాయి, పరిస్థితి విషమంగావుంది. ఆ ప్రథమావేశంలో తాను అక్కడకు వెళ్ళి వాళ్ళకు సాయం చేయాలనుకొన్నాడు కాని శాంతంగా ఆలోచిస్తే ఆ పనివల్ల వాళ్ళ యెక్కవ ప్రపయోగం వుండ దనిపించింది. వాళ్ళరక్షణ, తుపాకుల సరఫరామీద ఆధార పడివుంది. ట్కాలెంకో వెంటనే ఆపనికి పూనుకున్నాడు అతని సహజప్రశాంతతతోనే. వాళ్ళకు అవసరమైనన్ని తుపాకుల్ని అందిస్తున్నాడు. అయినా వాళ్ళకు కాల్పుల్ని విషయవంతంగా సాగించటానికి వీలైన స్థలం దొరకలేదు. అయినా వున్నచోటునుంచే కాల్పుల్ని ప్రారంభించారు. అప్పటికప్పుడే టాంకులు వాళ్ళవైపుకు వెళ్ళటానికి బయలు దేరినై. అందులో రెండు మొదటి దెబ్బలకే తునకలై పోయినై. ఇదే ఆ పోరాటంలో 'నిర్ణయఘట్టం' (Turning Point) అయింది. పదిహేను టాంకులకూ తొమ్మిది మాత్రమే మిగిలాయి. చీకటి పడుతోంది. ఇంక అవస్థ పడలేక ఆ మిగతా టాంకులు నెమ్మదిగా వెనుదిరిగాయి. ఆటోమాటిక్ రైఫిల్ సైనికులు కూడ టాంకులతో నేల మీదకు యెక్కికూర్చున్నారు ఆ రాత్రంతా కూడ యేదో విధంగా యద్ధం సాగుతూనే వుంది. తెల్లవారేటప్పటికి మిగి లిన నలుగురు జర్మనులూ కొండలచాటుకు పలాయనం సాగించారు రక్షణకొనం.

తెల్లవారిన తర్వాత మనసైనికుల్ని సమాధిచేశారు. చాల నష్టపడింది యీదళం. ట్కాలెంకో విచారగ్రస్తు

దయ్యోష తన కష్టాన్ని చూచి, అయినా అనష్టం అనుకోనిది కాదు. అందరూ అనుకోన్నట్లే అయింది. కాని జర్మనులు పొందిన నష్టంలో సగానికి తక్కువగానే వుంది యీ నష్టం. యద్ధం ప్రారంభమైనాల్లో ఒక్క ఎర్రసైనికునికి యద్ధం జర్మన్లచొప్పున చచ్చారని తృప్తిపడ్డాడు కొంతవరకు. ఇప్పుడు—రెండు సంవత్సరాల దీర్ఘ యద్ధానంతరం, ఎంతో నష్ట కష్టాలనంతరం—యద్ధపర్యవసానం అంత సంతోషించ దగినంత బాగా లేదనిపించిందనిపిస్తోంది, ఆ! జర్మనులు మన మాతృభూమి మీదనే యద్ధంచేస్తున్నారు. చనిపోయిన ఒక్కొక్క ఎర్రసైనికునికి యద్ధం జర్మన్లచుకాదు నలుగుర్ని, పదిమందిని హతమార్చిస్తేనేగాని యీ శ్రోధం నశించదు. నిన్నటియద్ధంలో యీపని జరగలేదు. అందువల్ల అతడు విచారగ్రస్తుడై వున్నాడు.

ఈ స్థితిలో వుండిగానే, పగటిపూట, అతన్ని చూడటానికి నేను వెళ్ళాను. అతని గుడారంలో దీర్ఘాలోచనతో మామూలు ప్రశాంతతతోనే కూర్చున్నాడు. అతడు తన జీవిత విశేషాల్ని విచరిస్తూన్నంతసేపూ ఆ ముఖంలో యే మాత్రమేరా చిరునవ్వుగా కనుపిస్తుండేమోనని ప్రయత్నించాను. చివరకు మేము బయటికి యెండ్లలోకి వెళ్ళాము. అతని ముఖంపై పునూచాను వెయిగులో. అతడి మీసాలే అతని ముఖంలో వయస్సుకుమించిన గాంభీర్యాన్ని తెచ్చిపెట్టా యనిపించింది.

“ఆ బుగ్గమీసాలు యెప్పుడూ చేయించదలచుకో నీదా యేమిటి?” అన్నాను.

మొట్ట మొదటినారిగా అతడు అప్పుడు సిగ్గుతో కూడిన చిరునవ్వునవ్వి అన్నాడు.

“నీకు తెలియదా? నేను చేయించుకోలేను. అలా ప్రతిజ్ఞ తీసుకొన్నాను. క్రిందటి సంవత్సరం శత్రుశ్రేణుల వెనుక ఆఖరిసారిగా భూ పరీక్ష చేస్తున్నప్పుడు మనవాళ్ళు నలుగురుపోయారు. అందులో ముగ్గురు అక్కడక్కడే పోయారు. నాలుగోవాడు ఖోమెంకో నా చేతుల్లోనే మన శ్రేణులదగ్గరికి చేర్చేటప్పటికి పోయాడు. అందులో బ్రతికి వున్న వాళ్ళలో యిద్దరం అతన్ని సమాధిచేశాం. మాలో ఆరోవాడు సాంఖరెడ్డ—అతడు జార్జియన్. స్కాటింగు పార్టీసభ్యుడు—నాతో “నూడు లెప్ట్ నెంట్, మనం యీ చని పోయినవాళ్ళ స్మారకచిహ్నులుగా గడ్డాలుచేయించుకొందాం. కాని యీ యుద్ధానంతరం వరకు అంటే మన వాళ్ళ కోసం యుద్ధంచేసేంత వరకు యీ బుగ్గమీసాల్ని పూత్రం గొరిగించుకోవద్దు” అన్నాడు. అదీ నేను తీసుకొన్నప్రతిజ్ఞ.”

ట్యూలెంకో మరోసారి సిగ్గుతో విచారపూరితమైన చిరునవ్వు నవ్వాడు రెండోసారిగా.

“ఓ! బొండా రెంకో యిక్కడే వున్నాడు. అతన్ని, అతని కంపెనీని చూడరా?”

బలాధ్యుడు, రక్తవర్ణముఖుడు, “డిశెబరిష్టు” బొండా రెంకో వచ్చాడు. నేను ట్యూలెంకోవద్ద శేలవ్రతీసుకొని బొండా రెంకో నెంటు అతని కంపెనీ చూడటానికి బయలుదేరాను.

అతడు తనకంపెనీ తొట్లు కందకాలు వగైరాలన్నీ చూసిందాడు. తరువాత నిరక్షణ కేంద్రాన్ని చూచాను. అది నుంచి రహస్యప్రదేశంలో వుంది. అక్కడనుంచి చూస్తే ఆరువందలమీటర్ల దూరంవరకూ జర్నల్స్ రాకపోకలు స్పష్టంగా కనుపిస్తాయి. అదంతా చూస్తే ఆ కంపెనీవాళ్లు ఒక్క అంగుళం నేలకూడ జర్నలుల స్వాధీనం కాకూడదనే పట్టుదలతో కందకాలనిర్మాణం చేసినట్లు కనిపిస్తుంది.

ఆ సదికపోయే లోతై నకట్టమీదుగా వెళ్తున్నాం. ఆడ వాళ్లు, పిల్లలు, ముసలివాళ్ళు ఆక్రమిత గ్రామాలనుంచి వచ్చి ఆ కొండిగట్టులలో వున్న గుహల్లో తలదాచుకొంటున్నారు. పిల్లల ఏళ్ళులు భయంకరముగా వినిపిస్తున్నాయి. ఆ తల్లుల అలసిపోయినకళ్ళు మావైపు ఆశాపూరితంగా చూస్తున్నై. ఈ దృశ్యాన్ని కళ్ళబడినై.

బొంబారెంకో ముఖంవైపు చూసాను. ఇంతకుముందే వాళ్ళ! ఓళ రాయకుని ముఖంలో చూచిన క్రోధాగ్ని జ్వాలల్నే గూతని చిరునవ్వు ముఖంలో స్పష్టంగా చూచాను.

“చూడు! పందులు వాళ్ళను ఏస్థితికి తెచ్చారో చూడు. వాళ్ళు మన ప్రజల్ని యేస్థితికి తెచ్చారో ఆలోచించు!” అన్నాడు.

మానవుని సహిష్ణుతాశక్తికి కూడ హద్దులున్నై. అది దాటినవాడు అక్కడ— ఆ రోజుల్లో స్తాలిక్ గ్రాడ్ వద్ద యూరెంకా, బొంబారెంకో అందరితోకూడ వుండి భీషణ పోరాటాన్ని చూచినవాడు— వున్న యే మానవునికై నా

శత్రువుమీద తప్పక ద్వేషంపుడుతుంది; ఒకే ఒక కోరిక కలుగుతుంది - శత్రురాశనం!

సైనిక ప్రతాపము

రాప్రభూట స్టాలిక్ గ్రాడ్ నగరంచుట్టూ ఆకాశంలో ఒక వెలుగు ప్రకాశిస్తూవుంటుంది. పగలు కందకమోర్ఖారు గుల్లప్రేలి వచ్చేపొగతో, యుద్ధరంగంలోని వంటశాలల్లో నుంచి వచ్చే పొగలతోను, సైనికుల ఘాటైన పొగాకుచుట్టల నుంచి వచ్చే పొగలతోను ఆ బయలంతా పొగచుక్కలు తూ ఉంటుంది.

సీలాకాశంలో మరీ కాంతివంతముగా వున్న సెప్టెంబరు నెలలో యుద్ధవిమానాలు పొగలువదుల్తూ పోతుంటాయి.

ఆ బయలులో ప్రఖ్యాతి, అపఖ్యాతులు రెండూ ఒకే చోట కనుకుతున్నాయి. ఆ చీకటి రాత్రులే పగలంతా పోరాడి రక్తశిక్తలైదుమ్ముకొన్ని పడివున్న సైనికులకు దీర్ఘ విశ్రాంతి నిస్తున్నాయి.

ఆ యుద్ధభూమి అపరిచితములైన పచ్చిక బయళ్ళతోను, కొండగుట్టలతోను చేచుచెట్లు (Worm-wood) దట్టంగా పెరిగి వున్న వనమార్గాలతోను నిండివుంది. ఆ ప్రాంతం శత్రు స్వాధీనం కాకుండాను, అక్కడి ఎక్కడైనా సైనికులకు ఆ గ్రామ మేదో తెలియదు. అక్కడ ప్రవహిస్తున్న కాలువ పేరు తెలియదు, వారికి తెలిసినదల్లా వారి వెనుకనే స్టాలిక్ గ్రాడ్ వున్నదనీ ఆ నగర రక్షణకోసమే జాగ్రత్తగ పోరాడాలని మాత్రమే.

ప్రాణాలే ధరి అయితే దానిభరీయమైతెలునా సరే
యిచ్చి యిక్కడే శత్రువును ప్రతిఘటించాలి. ఈవేళ శ్రేణి
రక్షణ జరిగింది కాని విజయంసమకూరలేదు. ఇంకా రష్యా
సేనల ప్రతాపం చూపించబడలే దిక్కడ. కాని ప్రతిపగలు,
ప్రతిరాత్రి, అక్కడ యిక్కడ ప్రతిఘటనం ప్రతిచోట
రష్యాపై నిరీక్షించు తన ప్రతాపాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నాడు. మానవ
ప్రతాపం యెల్లప్పుడూ వీర్యవంతమే. కీర్తి-యీకీర్తికోసం
జాతి అంతా ఆహుదై నా పూవాలేదు.

సిమన్ మ్కలెంకో, నేను ఆ యెండు సేలమీద కూర్చోని
వున్నాం. ఒక పిల్ల వాయువు ఆతని ప్రశాంతమైన, యెండు
దెబ్బకొలిగిన ముఖాన్ని స్పృశిస్తూపోయింది.

“ఆ పని ఎలాచేశావో చెప్పనా?” అని అడిగాను.

“ఎలా చేశానో చెప్పనా?” అని ఆ బయల్లోకి తన
దృష్టిని బరపి దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ ఆ చెప్పబోయే విష
యం నిన్నమొన్నగాక చాలాకాలం క్రిందట జరిగినదని
దాన్ని గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ, ఆ ఘట్టమే తన జీవితానికి
నాంది ఖట్టా నెమ్మదిగా, అల్పచరాధోరణిగా చెప్ప
నారంభించాడు.

“నా తండ్రిపేరు ఫ్రేవ్. ఆయనకూడ యీప్రాంతాల్లో
జరిగిన యుద్ధాల్లో పాల్గొన్నవాడే. ఇది జూరిట్సిక్ నగరా
నికి యింకా స్టాలిన్ గ్రాడ్ పేరు పెట్టక పూర్వపు సంగతి.
ఇక్కడే పోరాటంలో ఆయన పోయాడు. నాలాగే ఆయన
కూడ ‘మైనయ’. నాకు మేముపనిచేసిన ఆ గని నింపబడింది

దనీ, తేక ప్రేలవచ్చుననీ మాత్రమే జేయును. అది రెండో
సంబంధం ఇస్తాదే వగని. కండకంలో యీ విద్యను పూర్తిగ
నేర్చుకొన్నాను. సైక్లిక్ డ్రైవరు దగ్గరనుంచి, పూర్తిజ్ఞానం
కలిగిన మైనరునుంచి, ఫ్లూయిడ్ వరకూ నేర్చుకొన్నాను,
నేను గనిలోనికి వెళ్లి చాలకాలమైంది. 1924 లో చిన్న
కుర్రాడిగా వున్నప్పుడు వెళ్లాను. ఎన్నాల్ టైండ్ టావ్ ?
అప్పుడు 18 సంవత్సరాలైందా ? కావచ్చు. ఇవ్వాలే నా
జన్మదినోత్సవం. ఆపున, పడ్డెనిమిది సంవత్సరాలైంది.
ఇవ్వాలే కమ్మిసార్, నేను కలిసి విందుచేసుకొన్నాం. నా
భార్య నాకొడుకు యూరిసిమ్యునోవిచ్ ఆరోగ్యంకోసం
యూ విందుచేశాను. నేను యితవరకు నా కొడుకును చూడ
లేదు. మార్చి 27 న పుట్టాడు.”

ఒక నిమిషంసేపు ఆలోచించి మళ్ళీ మొదలుపెట్టాడు.
“యూరిసిమ్యునోవిచ్” అని గంభీరంగా తన కొడుకు పేరు
ఉచ్చరించాడు. ఆ పేరును ఉచ్చరిస్తూ తనవంశ నామాన్ని
నిలుపుతాడనీ, తన సాంప్రదాయవృత్తి మైనరు వృత్తిని
కొనసాగిస్తాడనీ అలోచిస్తూ గంభీరంగా పెట్టాడు ముఖం.
అలాగే అతడి గనిని గురించి, తన కుటుంబాన్ని గురించి
తనశ్రమ జీవితాన్ని గురించి చెప్పాడు. అతడ సైనికుడుగా
గడించినకీర్తి అతని అనుభవాన్ని, తెలివితేటల్ని రష్యన్
సైనికుని అంగసౌష్ఠవాన్ని తెలియజేస్తుంది. అతడుతనజీవిత
విశేషాలను యెంత ప్రశాంతంగా, నెమ్మదిగా, ఆలోచనా
పూర్వకంగా చెప్పుతున్నాడో అంతే ప్రశాంతతతో, నెమ్మ

దితో అలోచనా పూర్వకంగానే విన్నవించినా న కృత్యం చేశాడు.

ప్రభాత సమయం న దళాధిపతి కోషి సెవ్ సిబ్బన్ షక్కి లెం కోసు పిలిచి అతని ప్రక్కనే - నది ఒడ్డున ఉన్న పొదల్లో - వుండి తన జన బ మిత్రా పి ధోరణిలో చెప్పాడు:

“ ఒంగను సంచిలో వేయి! ” (Bager tongue?)

“ అవును, వేప్తాచు కామేన్ కమాండర్. ” అన్నాడు.

తన క: దక్కలో కొచ్చి నెహ్రూ గా, జగ్గ త్తగా తయారవుతున్నాడు. ఆటామేటిక్ రైఫిల్ ని సరిచూసాడు. మూడుగుళ్ళ పట్టాలు పెట్టాడు తగిలించుకొన్నాడు. రెండు మామూలువి. మూడుటాంకు విద్య సక చేత్ర గె కేస్తు అతని సంచిలో పెట్టుకొని ఏమైన మరిచివోయి నెమోనని చుట్టూ చూచుకొని ఒక రాగితీగముక్కను తీసి కేబుల్ పేరుకొని బయట దేరి యు.

అతడు తనది ఒడ్డునే వెళ్తున్నాడు. ఏమాత్రం ఆత్రుత కనబరచట లేదు. అంతా సిగ్గెబ్బ గావ్రంగి. చీకానా చీమిక్క మనటం లేదు. నదిక పేరిగా నాగులోంది. తొడిగగా తన గయ్యస్థానం చేరుకోవడానికి దట్టంగా పెరిగిన పొదల్లో నుండి అడ్డుదారిని పడ్డాడు. ఒక వారపుపాకి పేలింది. చేతి ప్రక్కగా దూకుక పోయినాయ్ గుల్లు. షక్కి లె కో నేల మీద బోర్లగా పడకొన్నాడు కదలమెదలకుండ. ఇంక అలాంటి ప్రమాదాలున్నాంచి తప్పించుకోవాలంటే అపొదల్లో నుంచే క్రి దగా వెళ్ళాలి. తిరిగి చుట్టుచూచినివెత్తే పనిము

మాట ఆలస్యం అవుతుంది. ఇప్పుడు ముప్పై సెకండ్లు స్వీరగా పోవాలనుకొన్నాడు. లేచి వంగి పొడల్లానుంచి దారిచేసుకొని ముందుకుపోతున్నాడు. ఒక అరగంటలో ఒకటి, రెండు కాల్యల్ని చాటాడు. మూడో కాల్యదాటగా నే మూడు గుడిశెలూ, ఒక యిల్లూ కనపడ్డాయి. ఆ ప్రదేశమంతా పొడలతో నిండివుంది. షోకెంకో నేలమీద కనుకొని నెమ్మదిగా పాకిపోతున్నాడు. మొదటి గుడిశెడగ్గరకు జేరి లోపలకు తొంగిచూచాడు. లోపల అంతా చీకటిమయంగా వుంది. తేమ తేమగా వుంది. పంది, దాని పిల్లలూ గుడిశె అంతా తిరుగుతూ నేలను గీకుతున్నాయి. మరునిమిషంలో రెండుదూలాలమంధానవున్న కొయ్యగోడ - గుడిశెగోడలు కొయ్యవి—ప్రక్కనే లోతై నకండకం, గోడలూ కన్నాలు కనుపించాయి. ఆకండకం ప్రక్కనే సగంభాళీవన జర్మనుల సిగరెట్టులపెట్టె (Package) వుంది. జర్మన్లు ఆదగ్గరప్రాంతం లో యెక్కడో వుండివుండాలి. అందు కేమీ సందేహం లేదు. రెండోగుడిశె ఖళీగా వుంది. మూడోగుడిశె ప్రక్కనే ఒక పెంటప్రాగు డగ్గరలో ఇద్దరు ఎర్రసైనికులశవాలు పడి వున్నాయి. వాళ్ళు రైఫిళ్ళు శవాలప్రక్కనే వున్నాయి. నేనుడు మరకలు కొత్తగా కనుపిస్తున్నాయి.

అక్కడ జరిగినదాన్ని పూహించటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు: “వీళ్ళు యిక్కడకు యేమీ రక్షణ లేకుండా వచ్చివుంటారు. వీళ్ళను దూరాన్నంచే చూచి జర్మన్లు కాల్చివుంటారు.” షోకెంకో వాళ్ళప్రచుత్తము చాల విచారించాడు. “వాళ్ళు నాప్రక్కనేవుంటే, యిలా జరగ

విచ్చేవాణ్ణికాదు" అనుకొన్నాడు. ఈ విషయాన్ని తలచుకొంటుంటే యీకా యితరవిషయాలు గుర్తుకొస్తున్నయ్. తన మనుష్యులు భూపరీక్షకు వెళ్లేప్పుడు కూడ సరిగా వెళ్ళటం లేదు. ఎక్కువ జాగ్రత్తగా వెళ్ళటంలేదు సరే! ఇంకా యీ విషయాన్ని గురించి ఆలోచించటానికి సమయంకాదు. జ్వల్లు యెక్కడున్నాలో చూడాలి.

కురుడుగా పెరిగిన తీగలమధ్యగా వెళ్ళి ఒక యిరుకు మార్గాన పోతున్నాడు. ఉదయానపడ్డ మంచుచేత నేలంతా ముంకా తెడిగానే వుంది. ఎవరో అడవిలోకి పోయినట్లుగా కాలిజాడలు స్పష్టంగా కనుపిస్తున్నై. ఒక వందగజాలు ముందు కెళ్లేసరికి జమ్మనీసై నికుని బూట్లవత, యద్ధరై ఫిల్లు కనిపించాయి. అవి అక్కడి కెళ్లా వచ్చామో అతనిజీవితంలో పూహించలేని విషయాలు. ఎందుకై నా మంచిదని అరై ఫిల్లు నేలలో పాతిపెట్టి బూట్లను పొదల్లోకి విసిరిపారేశాడు. కొత్త అక్షగుజాడలు అడవిలోకి పోయాయి. పోలెంకో యింకా నాలుగడుగులు ముందుకేశానో వేదో ఒకమర తుపాకిపదినార్లు ప్రేలింది ఆగి, రిగి.

అతని కెనుడుగానే ఒక పొద వుంది. నెమ్మదిగా అందులో దూరిఎత్తుగా పెరిగిన గడ్డిలోవున్న ఒక గుంటలో కూర్చున్నాడు. ఆ గొయ్యినిండా బూడిదవుంది. అదియేమిటోనని చూస్తుండగా ఆ పొదల్లో కొంచెం ఖాళీప్రదేశం వున్నట్లు కనిపించింది. ఆ పొదల్లోకి చూస్తే ఒక పదిగజల్లో కందక మోర్తాడు తుపాకి, యింకా కొంచెందూరంలో ఒక తేలిక మర

తుపాకి వుంది. కండక మోర్టారు తుపాకివద్ద ఒకడు, యింకా కొంచెందూరంలో కొంతమంది చక్రాకారంగాను కూర్చుని యేదో తింటున్నారు. ఈ దృశ్యం కనబడగానే అతనిచెయ్యి ఆటోమాటిక్ రై ఫిల్ మీదకు పోయింది. మళ్ళీ వెంటనే ఆ వుద్దేశం మార్చుకొన్నాడు తెలివితేటల్తో. ఆటోమాటిక్ రై ఫిలుమీదనుంచి చెయ్యి టాంకు విధ్వంసక గ్రెనేడుమీద పడింది. విసరటానికి తయారవుతున్నాడు. ఈ ఆయుధాన్ని నిర్ణయించటంలో అక్కడున్న వాళ్ళందరినీ ఒక్కసారిగా తుడిచి పెట్టాలని ఉద్దేశం. పైగా వాళ్ళకు అతనికి మధ్య దూరంకూడ యెంతోలేదు. నెమ్మదిగా ఆలోచిస్తూ తనపని చేసుకొంటున్నాడు. తొందరపడవలసిన అగత్యం యేమీ లేదు. అతని యెర ముందేవుంది. ఎడమచేతిని గోతిలోనొక్కి పెట్టి నెమ్మదిగా కొంచెంపైకిలేచి గ్రెనేడ్ను విసిరాడు. అది సరిగావెళ్ళి ఆ గుంపుమధ్యలో పడింది. అటువైపు చూచేసరికి ఆరుగురూ చక్కగా విశ్రాంతి తీసుకొంటున్నారు నేలమీద దీర్ఘంగా, వీళ్ళకు కాపలాగావున్న ఏడోవాడు గుండెలుపగిలి ఆశ్చర్యపోయి, తుపాకిమడమ యెలా పోయిందా అని చూస్తున్నాడు. షోలెంకో వెంటనే గోతి బయటకుదూకి ఆటోమాటిక్ రై ఫిల్ సిద్ధంగా వుంచుకొని ఆ జర్మనీవాణ్ణి సౌజ్ఞతో తోటాలతోపున్నవాడి బెల్టును అవతల పారవేయమని, వాడు రివాల్వరును, ఆ బెల్టును దూరంగా విసిరివేసిన తర్వాత వాడిదగ్గరకు వెళ్లాడు. ఆ జర్మనీవాడు ఆ పాదమస్తకం కంపించిపోయి తోటాలు, రై ఫిల్ పారవేయటానికి సతమతమై పోయాడు. వాణ్ణి

ముందు నిలబడమని షోక్లెంకో మరతుపాకి దగ్గర కెళ్ళి దాన్ని చూచాడు. తోటాలులేవు అందులో, వాణ్ణి ఆతుపాకి యెత్తుకోమని సైగచేసి వాడు అతి విధేయతతో భుజాల మీద పెట్టుకొన్న తర్వాత యిద్దరూ బయలుదేరారు.

ఆ పరిస్థితి యంతగంభీరంగా వుందామనకొన్న షోక్లెంకోకు సస్య తెప్పించింది. జర్మనువాడిచేత తుపాకి మోయించుకొనిరానటం వేళాకోళంగా కనుపించింది. ముందు జర్మనువాడు వెనుక షోక్లెంకో ఆ విధంగా మసశ్రేణుల దగ్గరకు వెళ్తున్నారు. జర్మనీవాడు నెమ్మదిగా, ఎదురు తిరగటానికి యేమాత్రం ప్రయత్నం చేయకుండా నడుస్తున్నాడు. కాని అతడికి తన వాల్లెవరై న కనపడక పోరనీ, కనపడితే వాళ్ళ సహాయంతో పారిపోవచ్చనీ ఆశమాత్రం పోలేదు. ఇప్పటి వరకు జాగ్రత్తగా, నెమ్మదిగా తనపని పూర్తిచేసిన షోక్లెంకో యిప్పుడు తొందరపెట్టటం సాగించాడు. అతడు ఒంటరి తనాన్ని గుర్తిస్తూ వెనుక భాగాన్నుంచి యే పొరబాటు నుంచైనా తుపాకితో కాలుస్తారనే భయంతో తొందరపడ సాగాడు. అతడు యేపనికీ అవసరానికిమించి తొందరపడ లేదు. కాని యిప్పుడుమాత్రం వీలైనంత త్వరలో తన సైనికశ్రేణుల్ని జేరాలని ఆతురతతో జర్మనీవాడి వీపు మీద తన రైఫిల్తో పొడుస్తున్నాడు త్వరగా నడవమని.

మధ్యాహ్నానికి తనశ్రేణుల్ని జేరుకొన్నాడు షోక్లెంకో. కెప్టెన్ కోషెలివ్ ప్రక్కనే దళవాయి కూర్చునివున్నాడు. షోక్లెంకో ఆ జర్మనీవాడిని పొడిచి అన్నాడు :

“ఇక్కడే వుండు.”

తర్వాత పూర్తివివరాలతో తన రిపోర్టు యివ్వ ప్రారంభించాడు. దళవాయి షోలెంకోతో కరస్పర్శ గావించాడు. ఒకసారి అతన్ని పైనుంచి కిందకు సాకల్యంగాచూచి ఆనందంతో మళ్ళీ కరస్పర్శ చేశాడు. అటువైపుకు తిరిగి దళవాయితో గుస గుస లాడాడు షోలెంకో. షోలెంకో ఆజ్ఞలకోసం యెదురుచూస్తున్నాడు.

“చాల మంచిపనిచేశావు. మీ కెప్టెన్ ఆజ్ఞను చక్కగా పాలించావు,” అన్నాడు దళవాయి కెప్టెన్ వారికి చూస్తూ. “ఇప్పుడు నా కోసంకూడ కొంత పనిచేయాలి. ఆ మిగిలిన కందక మోర్టారు తుపాకులు యెక్కడున్నాయో వెదికి తీసుకురావాలి” అన్నాడు మళ్ళీ.

“అవును” అని క్లుప్తంగా సమాధానమిచ్చి ‘నేను ఒకణ్ణే వెళ్ళాలా, దయచేసి శెలవియ్యండి’ అని అడిగాడు.

“ఒంటరిగానే”. కెప్టెన్ కోమెంట్ అన్నాడు.

“మరీ మంచిది అయితే” అని షోలెంకో తన రైఫిల్ ను సర్దుకొన్నాడు.

“కాస్త విశ్రాంతి తీసుకో. తర్వాత వెళ్ళవచ్చునులే ! ” అన్నాడు దళవాయి.

షోలెంకో సిగ్నల్స్ వున్న చోటికి వెళ్ళాడు. అక్కడ కూర్చొని ఆహారపుసంచినుంచి ఏదో తీసుకొని తింటున్నాడు. అలసట చెందివున్నాడు. కొంచెమైనా విశ్రాంతి లభించినందుకు సంతోషించాడు. భోజనం అవగానే సిగరెట్టు ముట్టించాడు. ప్రొద్దుటనుంచి ఒక్కసార్దే నా కాల్పులేదు.

మళ్ళీ సాయంత్రంవరకు అవకాశం దొరకదు. అందువల్ల యిప్పుడు కాలిస్తే కుతీతీరుతుంది కొంతవరకైనా. బూట్లు వూడదీసి కాళ్ళపట్టీలను సర్దుకొని కాళ్ళు నొప్పులుతీరటానికి ఒక అరగంట విశ్రాంతి తీసుకొని, రైఫిల్ ను సరిచేసికొని ప్రొద్దున వెళ్ళినదారినే వెళ్ళాడు.

ఈసారి గ్రామానికి కుడివైపుగాను, సదికి దగ్గరగానూ రోడ్డుకు అటూ యిటూ బాగా పెరిగిన పొదలలోనుంచి పైకి కనుపించకుండా వెళ్తున్నాడు. ఒక అరమైలుదూరంలో మొదటిసారి కందకమోర్తారు ప్రేలినశబ్దం వినిపించింది. ఆ ప్రదేశానికి వెళ్ళటానికి దట్టంగా పెరిగిన ఆ పొదల్లోనుంచి ప్రాకి వెళ్ళవలసివచ్చింది. అతనిముఖం చేతులు గీరుకుపోయినై. అతని తలమీదుగా గుట్లు దూసుకుపోయి దూరంగాపోయి పడ్డాయి. అక్కడ ఒకనిమిషం ఆగి ఆలోచించాడు. తుపాకులు అమర్చబడిన స్థలాన్ని గుర్తించటానికి శబ్దాన్నిబట్టి ఏవైపునుంచి ఎంతదూరాన్నుంచి వస్తున్నాడో గుర్తించటానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నాడు. ఆ పొదలు దాటినతర్వాత ఒక చిన్నగుట్ట యెక్కాలి. మళ్ళీ ఆవైపున పల్లంవుంది. ఆ ప్రదేశమంతా చెట్లతో నిండివుంది. అతడు ఫర్లాంగుపైగా ప్రాకివెళ్ళాడో లేదో ఒక జర్మనీవాడు యితని కెదురుగా దగ్గరలో నిలబడివున్నాడు. తుపాకికాల్పులు ఆగిపోయాయి. పదినిమిషాలపాటు నిశ్శబ్దంగా పడుకొన్నాడు నేలమీద. జర్మనీవాడు కంటికి కనుపించకుండా వెళ్ళిపోయినతర్వాత లేచి చిన్న చిన్న పొదలలో నుంచి ప్రాకిపోయి ఒక పెద్ద పొదచాటుననుంచి తొంగిచూచాడు. ఆ గుట్టక్రింద పల్లంలో

మూడు కందకమోర్తాదు తుపాకులు స్పష్టంగా కనుపిస్తున్నయ్.

పోలెంకో నేలమీద బోర్లగిలా పడుకొన్నాడు. జేబులో నుంచి ఒక తెల్లకాగితపు ముక్కతీసి ఆప్రదేశపుస్థాను వేసుకొని, కందక మోర్తాదులు యెక్కడ వున్నాయో సరిగా గుర్తించుకొన్నాడు. అప్పడీకందక మోర్తాదుల దగ్గరవున్న జర్మన్లందరూ ఒకేచోట గుమిగూడి ఒక కందక మోర్తాదు తుపాకివద్ద చుట్టూ కూర్చున్నారు. అతనికి దగ్గరలోనే అతనికి, వాళ్ళకు షుమారు ఏడేనిమిది గజాల దూరంకంటె యెక్కువలేదు. వాళ్ళల్లో ఒక్కడుమాత్రం దూరంగా కందకపు ఒడ్డున పడుకొని టెలిఫోనులో మాట్లాడటానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు.

జర్మనులంతా-ఒక్కడు మినహా-ఒకేచోట గుంపుగూడి అతనికి దగ్గరలో వుండటం, అతన్ని సాహసకార్యానికి పురిగొల్పింది. కాని అక్కడ పరిస్థితుల పూర్తి వివరాలతో గూడిన స్థానును తుపాకి సైనికుల కివ్వటమే అతనికర్తవ్యం అయినా జర్మనులంతా ఒకేచోట వున్నారు. అతనిదగ్గర గ్రెనేడులువున్నాయి. తాను చేయవలసిన పనినంతా ఒక నిమిషంలో నిర్ణయించుకొన్నాడు పోలెంకో. ప్రొద్దున కూడ అదేపరిస్థితితో తనకార్యసాఫల్యం అయింది. అదృష్టవంతుడయ్యాడు. బహుశా అందువల్లనే అతడు ఒంటరిగా అలాంటి సాహసానికి పూనుకొని వుంటాడు. అతడు నేల మీద పడుకొనివుండే రెండుటాంకు విధ్వంసకటాంకు గ్రెనేడ్లను తీసి రాగితీగెతో కట్టాడు. ఒకచేతిని నేలమీద

మోపి గట్టిగా గాలి పీల్చి బలంతో ఉసి తెచ్చుకొని వాటిని రెండోచేత్తో విసిరివేశాడు. ఆ రెండు గ్రెనేడ్లు బరువైనవి. అదీగాక యిది ఆవేశ రెండోసారి. బాగా అలిసిపోయాడు. ఆగ్రెనేడ్లు వాళ్ళకు ఒక అర్ధగజం దూరంలో అవతలగా పడటం నేలమీదకు ఒరగబోయేటప్పుడు చూచాడు. మరు నిమిషంలో అతనికే భుజంమీద తగిలింది. అయినా అంతగట్టిగా తగలలేదు. దెబ్బ తగిలినచోట చెయ్యిపెట్టి చూచాడు. రక్తం కాదుతోంది.

వెంటనేలేచి నిలబడి తన ఆటోమాటిక్ రైఫిల్ను సరి చేసుకొన్నాడు. గ్రేనేడులప్రేలుడు చాలపెద్దగావుంది. ఈ సారి ఒక్కడుకూడ ప్రాణాలతో మిగలలేదు. అకస్మాత్తుగా టెలిఫోనువద్ద నున్నవాడు వెలికిలా తిరిగాడు పడివుండి. వాడిలో ప్రాణం వున్నట్లుంది. ప్లాంకోవాడిదగ్గర కల్లాడు. వాడు చేతులెత్తి యేమో చెప్పబోయాడు. కాని ఆపరిస్థితి వేడిలో యిదేమి చూడలేదు. టెలిఫోనుదగ్గరకెళ్ళి దాన్ని తీసుకెళ్లే వుద్దేశంలేదు గనుక-తన బూటుకాళ్ళతో తొక్కి నిరుపయోగంగా చేశాడు. ఆతర్వాత ఆమోర్టారు తుపా కుల్ని యేం చేయాలని అటూ యిటూ చూస్తున్నాడు. షుమారు 'యిరవై గజాల దూరంలోవున్న పొదల్లోనుంచి కదలికధ్వని వినవచ్చింది. తన రైఫిల్ను పొట్టకానించి పొదవైపుకు గురిచూచి కాలుస్తున్నాడు. చివరకు జర్మనులకు బదులుగా తనకు చిరపరచితుడు, మిత్రుడు అయిన సాటరోవ్ - ఒక దళానికి చెందిన పైప్రేటు, అంతకు కొన్ని రోజులకు ముందే జర్మనుల ఖైదీగా పట్టుబడ్డాడు - బోసి

కాళ్ళతో, దుమ్ముకొట్టుకొని, లోదుస్తులతో మాత్రమే వుండి గుర్తుపట్టటానికి వీలైనంత పెద్దగాకేకలువేస్తూ షోలెంకో వైపుకు చూస్తూ వచ్చాడు.

“మనవాళ్లే, మనవాళ్లే వచ్చేది!”

అతని వెనుకనే పదహారుమంది పొదల మాటునుంచి వచ్చారు. వాళ్ళందరూకూడ సాటరోవు వన్న స్థితిలోనే భయంకరంగా కనుపిస్తున్నారు. అందులో ముగ్గురు రక్త సిక్కులై వున్నారు. ఒకడు యితరుల చేతుల ఆధారంతో తీసుకురాబడ్డాడు.

“నీవేనా కాల్చింది?” సాటరోవ్ అడిగాడు.

“అవును” అన్నాడు షోలెంకో.

“అయితే వీళ్ళని హతనూర్చింది నీవే నన్నమాట. మిగతా వాళ్లేరి?” అని అక్కడ పడివున్న వాళ్ళవైపు చూపించి అడిగాడు.

“నేను ఒంటరిగానే వున్నాను. అయితే మీ రిక్కడ దొంగచేస్తున్నారు?” అన్నాడు షోలెంకో.

“మాకోసమే మేముకగోతిని త్రవ్వతున్నాం. మమ్మల్ని యిద్దరు ఆటోమేటిక్ రై ఫిక్ సై నికులు కాపలాకాస్తున్నారు. ఇక్కడి ప్రేలుడు శబ్దం విని వారిపోయాడు. అలాంటి నీ వొక్కడే నన్నమాట!”

“అవును ఒక్కణ్ణే!” అని సమాధాన మిచ్చి ఆ మోర్టారులవంక చూచాడు. ఇంక ఆలస్యం చేయటానికి వీలులేదు, ఇదే అతని ఆలోచన అప్పుడు. “ఈ కందక

మోక్షాదులు పుచ్చుకోండి. ఆలస్యంచేయకూడదు. త్వర పడాలి. మన శ్రేణుల దగ్గరకు వెళ్ళటం మంచిది ముందు” అని వ్యవహారరీత్యా చెప్పాడు.

కొందరు ఆ తుపాకుల్ని భుజాలమీద పెట్టుకొని బయల్ పేరారు. మిగతావాళ్ళు క్షతగాత్రుల్ని తీసుకెళ్ళుతున్నారు. ఇప్పుడు మొదటిసారికంటే యెక్కువ తొందరపడుతున్నాడు షోక్లెంకో. ఇదివరకు పొందిన అనుభవాలతో వీలైనంత తొందరలో ఆప్రదేశాన్నుంచి పోవాలని చూస్తున్నాడు. ఏమాత్రం ఆలస్యం జరిగినా వాళ్ళ అదృష్టం దురదృష్టంగా మారవచ్చు. ఆముఠావెనుక అతిజాగ్రత్తగా నడుస్తూ, యెప్పుడూ అన్నివైపులాచూస్తూ, అతిశ్రద్ధగా వింటూ, తనరైఫిల్ ను సిద్ధంగా వుంచుకొని నడుస్తున్నాడు షోక్లెంకో.

వాళ్ళ వెనుక నడుస్తున్నప్పుడు రక్తసిక్తాలైన వాళ్ళ శరీరాలు బాగా కనుపిస్తున్నై. తన సాహసాధైర్యాలకు ఆశ్చర్యపోయాడు. “ఇంకా నయం, మనవాళ్ళైవరూ చావలేదు. అయినా ఎవరికి తెలుసు. వాళ్ళక్కడున్నారని?” అనుకొన్నాడు మనస్సులో. “నాకు తెలియదునుమా! జర్మనులనుకొన్నాను” అని తనప్రక్కనే నడుస్తున్న సాటరోవ్ తో అన్నాడు.

“నిజంగా నాకు తెలియదు. జర్మనులే అక్కడున్నారనుకొన్నా” నన్నాడు.

“కావచ్చు. నీకెట్లా తెలుస్తుంది?” అన్నాడు సాటరోవ్ క్లుప్తంగా.

తెలివోను దగ్గరవున్న జర్మనీవాడు యీ యెర్రసైనికుల మధ్య నడుస్తున్నాడు దెబ్బతగలిన తలను చేతులతో పట్టుకొని. అంతకుముందే తమ గోతుల్ని తాము త్రవ్వకొంటూ యిప్పుడు యిలా నడిచివెళ్తున్న సైనికుల్ని చచ్చిబ్రతి కొచ్చారా అన్నట్లు ఆశ్చర్య, భయ, విస్మయాలతో చూస్తూ నడుస్తున్నాడు. షోలెంకోకంటే ఆ అర్థదిగంబర, రక్త సిక్కులైన సైనికులే అతనికి భయంకరంగా కనుపిస్తున్నారు.

సుమారు గంటన్నరకు చుట్టుదారిని వెళ్ళి తమ సైనిక శ్రేణుల్ని చేరుకొన్నారు. షోలెంకో పూర్తివివరాలతో తన రిపోర్టు యిచ్చాడు. కెప్టెన్ సంగ్రహంగా అభివందనా లర్పిస్తూ కరస్పర్శగావించాడు. నాలుగైదడుగులు వెనక్కు వేశాడో లేదో షోలెంకో నేలమీద పడిపోయాడు.

ఆ రోజంతా పడిన శ్రమకు అతడు అమితంగా అలసి పోయాడు. విప్పరిసకళ్యతో తనచుట్టూ చూచాడు. పచ్చని గడ్డి ప్రొద్దునవున్నట్లుగానే కనుపించింది. అతను చేయవలసిన నాహసకార్యాలన్నీ అయిపోయినట్లుగా తలచాడు.

సూర్యాస్తమయమైంది. నలువైపులనుంచీ చీకట్లు క్రమ్ముకొస్తున్నయ్.

కొంత సేపై నతర్వాత “నీకు తెలుసా, దళవాయితో నేను ఒంటరిగా వెళ్తానన్నది. యెందుకో? ఏమంటావ్? తోడులేకుండ ఒంటరిగా వెళ్ళటం మంచిదా? కాదు. చాల ప్రమాదకరమైన విషయం. భూపరిశీలన కళ్ళేటప్పుడెప్పుడూ ఒక కామ్రేడ్ తోడు చాల అవసరం. అతన్ని యెరిగివున్న

ప్పుడే అది యెరగకపోతే ఒంటరిగా వెళ్ళటమే మంచిది. నిజంచెప్పాలంటే ఎరగనివాళ్ళని వెంటతీసుకెళ్ళటం మంచిది కాదని గుర్తించకపోవటం సిగ్గుచేటు. నేను గనిలో పనిచేసేటప్పుడుకూడ నాతోటివాడు నాకు తెలియనివాడైతే పనిచురుకుగా సాగేదికాదు. ఇక్కడ యింకా యెక్కువ. నీకు తెలియనివాణ్ణి నీ వెంటతోడుగా తీసుకెళ్ళటమంటే మృత్యువును నీకు తోడుగా వెంటబెట్టు కెళ్ళటమన్నమాట. నన్ను గురించి నాకెంత తెలుసో నా వెంట వచ్చేమనిషిని గురించి కూడ అంత తెలిసివుండాలి. అప్పుడే నమ్మకంగా వుంటుంది. కాని మనుష్యులు యీ విషయాన్ని అసలు యేమీ తెలుసుకోరు. తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నమైనా చేయరు. కారణ రహితంగా సుషరిచితుల్ని ఆ వైపుకూ యీ వైపుకూ పంపి విడదీస్తారు” అన్నాడు షోలెంకో.

లేచివెళ్తూ తన ఆలోచనల్ని బయటికి చెప్తున్నాడు.

“నీమధ్య నా మధ్య—మృత్యువు నీ ప్రక్కనున్నదనుకో. నసాజంగా నీవు భయపడతావు. కాని సంవత్సరంపై నుంచి నేను జర్మనులతో పోల్లాడుతున్నాను. నా వృద్దేశం: జర్మనువాడికి మనం యేమీ భయపడనట్లు కనుపించామా యిక వాడు పలాయన మంత్రం పఠిస్తాడు. భయపడినట్లు కనుపించామా యిక బ్రతకనియడు. సాధారణంగా యుద్ధంలో పరిస్థితులిలాగే వుంటాయి. మనలో ఒకళ్లు యింకొకరికి భయపడి వుండాలి. కాని నేను యెప్పుడూ అతడే భయపడి వుండాలంటాను.

షోలెంకో బయలులోకి చీకట్లో మారంగా దేన్నో వెదుకుతున్నట్లు చూస్తూండగా ఒక విషాద పూరితమైంది అతని వదనం.

“ఏమిటట్లా చూస్తున్నావ్?” అని అడిగాను.

“వాడు మనల నెంత వెనక్కు కొట్టాడు? సరేగా మనల్ని చాల వెనక్కి కొట్టాడు.”

తీవ్రతరమైన అతని గంభీరవాక్కుల వెంటక రెండు పరమ సత్యాలు తళుక్కున మెరిశాయ్. వాడు—జర్మనీవాడు—మనల్ని చాల వెనక్కి కొట్టాడు. ఇంక అనుచేయాలి. ఏసైని కుడైనా ధైర్యవంతుడైతే అతడు షోలెంకోను పోలి వుంటాడు. తీవ్రంగా యీ విషయాన్ని ఆలోచించిన కొలదీ అతనికి పట్టుదల యెక్కువై తిరోగమించాడు.

ఆ బయలంతా కందకాలతోను, తొట్లతోను, కందక మోర్తాడు తుపాకులతోను నిండి భయంకరమైన తుపాకి, బాంబు మోతలతో ప్రతిధ్వనిస్తోంది. స్టాలిన్ గ్రాడ్ వెనుక భాగమంతా యింకా తెలియకుండా అలానేఉంది.

బొరోడినో అనేపేరు ఒక మెజైస్కో జిల్లాలో మాత్రమే తెలిసివుండేది. కాని యిప్పుడు ప్రతియింట్లోను అతి పరిచయ మైంది. బొరోడినో చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతాలు నిమాన్, మోస్కో వానదులమధ్య ప్రదేశాలకంటె యేమీ తీసిపోయేవి కావు. మంచివీ కావు. బొరోడినో ప్రదేశం అభేద్యమైనదిగా వుంది. ఎందుకంటే రష్యన్ సైనికులు ప్రాణాలైనా యివ్వటానికి సిద్ధంగా వున్నారని శత్రువును మాత్రం ముందుకు

రాసీయరు. అందువల్లే లోతైన ఈ చిన్ననదిదాట సశక్యంగా
వుంది. కొండగుట్టలు గుబురుగావున్న అడవిప్రదేశం, హడా
విడిగానిర్మించిన కందకాలు చూడ సశక్యంగా వున్నై.

స్టాలిన్ గ్రాడ్ చుట్టూవున్న బయలులో అనేకకుగ్రామాలు,
గుట్టలు, చిన్న యేరులు వున్నై. వీటిపేర్లు ఒక వందమైళ్ళ
దూరంలోవున్న వాళ్ళకే తెలియవు. కాని అక్కడి ప్రజ
లంతా యీ ప్రదేశంలో ఒక గ్రామంపేరు చిరస్థాయి
అవుతుందని, యీ ప్రదేశమే విజయసాధనకు మూలభూమి
అవుతుందని నమ్మకంతో వున్నారు.

—సిమెనోవ్.

వీరున చంబాయతీ.
తెలహాలు గంధాలయం.
:: పుష్పాక్షిణి.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA127B144
పుస్తకం పేరు	స్టాలిన్ గ్రాడ్ యుద్ధచరిత్ర
తారీఖు	30/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	129
విద్య సైజు పేజీలు	NO
భాష పేజీలు	4,
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Aswathi
పేజీలు విడదీసినది	Hasan
స్కాన్ చేసినది	Hasan
పరిశ్ల చేసినది	RAMYA
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good